

LUKAS

1 ¹ Kolasahan Tuwan Teyopilos,
Modakol na og mga tow nog simuloy sumulat pasal sog kibiyang-biyangan ni Isa Al Masih^a sog bon in dini dinita. ²Og sinulat nilon kitu', yonin na og sinuksug dinita nog mga mikosaksi' tidu pa sog ponognaan nog ginang in. Ilon da sop og mikposampoy nog talu' nog Tuhan sog mga manusiya'. ³Dadi Tuwan Teyopilos, dangan mipoligsa' u pahatul og lam nitu' tidu pa sog kobata' diyanin, miniyat u da sop nog pogusoy-usoyan ku sumulat og mga kibiyang-biyangan kini dinika, ⁴bagun kosunan nu nog motud doda' og kotanan nog mitintulu' dinika.

Tinaluan si Jakariya nog posungu' na moongon og bata' in

⁵Na sog waktu nog si Herod pa og migdatu' sog bonuwa Yahudya, ongon og solokotow gimam nog pogingalanan Jakariya nog tidu sog sakup ni Imam Abiya. Og libun in, si Hashiba, solobuk da sop ponupu' nog mga gimam. ⁶Og moglakibini kini mologdong sog ponontong nog Tuhan. Inunut nilon tokodoy og lam nog suguan bug sara' in. ⁷Tibuwa da'dun og bata' nilon po' og baug si Hashiba, bu mogulang na ilon nog laki nin.

---

^a**1:1** Og maana nin: Og Pinili' nog Tuhan.

⁸Na ongon og gondow, og waktu na sop nog sakup ni Jakariya og sinumukli' moginang sog Baloy nog Tuhan^b, bu si Jakariya og migimam dun. ⁹Po' og gaddat nog mga koimaman, mogbunut-bunut ilon bug sima og maktutung nog komanyan poggaddat sog Tuhan sog Bilik Sutsi^c sog Baloy nog Tuhan, dadi si Jakariya og mipili'.

¹⁰Sog waktu nog tinutung og komanyan, mingoni-ngoni sog Tuhan og lam nog tow sog Baloy nog Tuhan, sog luwasan nog Bilik Susti. ¹¹Soliyan ni Jakariya maktutung nog komanyan, sunoy pa mikpotongow og malaikat nog Tuhan diyanin sog dapit lintu nog poktutungan nog komanyan. ¹²Poktontong in dun, kiiglanan bu sinolod yanin nog gondok. ¹³Tibuwa og talu' nog malaikat diyanin, "Di' a mondok Jakariya! Dinuhul na nog Tuhan og pingoni-ngoni nu. Mogbodos og libun nu nog si Hashiba bu mogbata' yanin nog laki, bu ingalanan nu yanin Yahiya^d. ¹⁴Mosuat a bu mogloliyag a tokodoy dun, bu modakol og tow mogloliyag bila' bataon na yanin, ¹⁵po' moimung yanin nog tow nog motas sog ponontong nog Tuhan. Ondi' tokodoy yanin minum nog olo-olo na nog mga inumon nog mokolangu. Bisan sog bodosan pa yanin nog gina' in, diyon na diyanin og Ru nog Tuhan^e. ¹⁶Modakol nog tow bangsa Israel og mopoluli' in posungu' sog Tuhan Pogbaya'-baya'. ¹⁷Og bata' nu si Yahiya og sinugu' nog Tuhan moguna diyanin, monglonu' nog mga pongatoyan nog

---

^b**1:8** Og baloy kini mibotang sog Yerusalem bu yonin da kini og iningalanan nog Baloy nog Tuhan, da'dun na muwal.

^c**1:9** Basta niyu Pogawa' 30:1-8

^d**1:13** Og maana nin: Molilolatoy og Tuhan.

^e**1:15** Ru nog Tuhan atawa og Ru Sutsi nog Tuhan og maana nin og Tuhan. Mama nog manusiya' taga nyawa, taga pikilan atawa taga sayu, og Tuhan taga Ru.

mga tow bagun ilon asal motogama bila' matong na og Panghu'. Diyon diyanin og Ru bug kowasa nog Tuhan mama' nog diyon ni Nabi Elyas tagna'. Popoksuluton in og mga gomma' bug bata' nilon^f, bu pologdongon in og mga tow nog dinumugtul sog suguan nog Tuhan.”

¹⁸Dadi talu' ni Jakariya sog malaikat, “Ponoy kokosun ku niyon? Mogulang ami na ma nog libun ku.” ¹⁹Tinumabal og malaikat, “Akon og Jibril, og migindog sog gadapan nog Tuhan. Sinugu' in akon mokposampoy nog mobais nog talu' kini dinika. ²⁰Poginongog a, moimung a nog gumow sampoy sog gondow nog motuman og tinalu' u dinika, po' di' a tumomba' sog talu' u.”

²¹Na og mga tow kitu' nog migbagad ni Jakariya, misobu' ilon bug manu miyobon yanin sog diyalom Bilik Sutsi. ²²Dangan limuwas na si Jakariya, di' na yanin mokopoktalul, miksinyas na hadja yanin sog mga tow. Dadi kiosunan nilon nog ongon og pitongow nog Tuhan niyanin ditu' sog diyalom, bu tidu ditu' miumow na yanin. ²³Dangan midoksu' na og waktu nog poginang in sog Baloy nog Tuhan, minuli' na yanin.

²⁴Na da' kobon, migbodos si Hashiba, bu da' yanin pogluwas-luwas sog baloy in sog bon nog lima bulan. ²⁵Talu' in, “Kilolatan ku da tokodoy nog Tuhan. Inawa' in na og kosipogan ku sog mga tow.”

Pidinsama' tumalu' nog Jibril og poglahil ni Panghu' Isa

²⁶Dangan mikosaut na nom bulan og bodosan ni Hashiba, sinugu' nog Tuhan og malaikat Jibril mangoy ditu' sog Nasaret, og sakup nog bonuwa Jalil, ²⁷sog budjang iningalanan nog si Mariam. Si Mariam kini miktunang bu si Yusup, nog

---

^f**1:17** Basta niyu sog Malaki 4:5-6.

ponupu' ni Nabi Daud. ²⁸Dadi mikpotongow og malaikat Jibril diyanin bangka poktalu', "Assalamu alaykum! Kilolatan ka nog Tuhan, bu molani yanin dinika."
²⁹Na dangan midongog ni Mariam, landu' tokodoy og susahan in bug olo na ta' og maana nog tinalu' nog malaikat kitu'. ³⁰Doksu' miktalu' og malaikat diyanin, "Di' a mondok Mariam, po' kilolatan ka nog Tuhan. ³¹Ika koyon mogbodos a bu mogbata' a nog laki, bu ingalanan nu yanin nog Isa⁹. ³²Mosolag og kobantugan in, bu gollalon yanin bata' nog Tuhan Mahatinggi^h, bu bogoyon diyanin nog Tuhan og kowasa mogbaya' sog mga tow, mama' nog pingapu' in nog si Sultan Daud. ³³Yanin og mogbaya' sog mga ponupu' ni Yakubⁱ solama-lama, bu da'dun og kodoksuan nog kopogbaya' in." ³⁴Dadi miksak si Mariam sog malaikat, "Ponoy kotuman dun nog da'dun pa ma og laki u?" ³⁵Tinumabal og malaikat, "Mangoy dinika og Ru nog Tuhan, bu motona' dinika og kowasa nog Pogbaya'-baya'. Saan na og bata' nu mosutsi, bu gollalon yanin nog Bata' nog Tuhan. ³⁶Poginongog a, og lahasiya' nu nog si Hashiba nog piktaluan baug, nom bulan na og bodosan in bisan mogulang na yanin, ³⁷po' da'dun og mologon sog Tuhan." ³⁸Tinumabal si Mariam. "Akon kini gulipon nog Tuhan, meleg u da nog mounut og tinalu' nu dinakon." Na puwas nitu', minawa' na og malaikat.

³⁹Onda' kobon, migmomos si Mariam, bangka yanin pogdali'-dali' mangoy sog solobuk lungsud ditu' sog kobukidan nog Yahudya sog bonuwa nilo' Jakariya.

⁴⁰Sinumolod yanin sog baloy nilo' Jakariya bangka nin salamoy si Hashiba.

⁴¹Dangan midongog ni Hashiba og salam ni Mariam, miglilow tokodoy og bata'

⁹**1:31** Og maana nin: Tuhan og mogogawon.

^h**1:32** Og maana nin: Og kinotasan bu da'dun og mikobatuk dun.

ⁱ**1:33** Si Yakub kini og bata' ni Isahak. Ginollalan sop yanin nog Israel.

sog diyalom tiyan in, bu sunoy pa sinumolod og Ru nog Tuhan diyon ni Hashiba.

⁴²Miktalu' yanin nog motonug, "Sog kotanan nog libun ika og labi mobarakat, bu binarakatan og bata' sog diyalom tiyan nu. ⁴³Manu bayu' binogoyan ku ma nog kobantugan kini nog binontow u nog gina' nog Panghu' u? ⁴⁴Po' dangan midongog u og salam nu, sododuun miglilow tokodoy og bata' sog diyalom tiyan ku nog loliyag. ⁴⁵Mobarakat a po' tinumomba' a nog mounut og tinalu' nog Tuhan dinika."

⁴⁶Tinumabal si Mariam, "Piotas u tokodoy og Tuhan sog diyalom pongatoyan ku, ⁴⁷bu migloliyag u tokodoy sog Tuhan, og Mogogawon dinakon. ⁴⁸Po' mipondom in pa og gulipon in kini, bu tidu ningkomun moktalu' na og mga tow nog mobarakat u ⁴⁹pasal sog mokosobu'-sobu' nog ininang dinakon nog Tuhan Mokowasa, og Mahasutsi. ⁵⁰Da'dun og kodoksuan nog lolat in sog mga tow pangkat momangkat nog migogondok diyanin. ⁵¹Pitongow nog Tuhan og kowasa nin tidu sog mga ginang in. Pilayu' in diyanin og mga tow nog motas og pongatoyan in, ⁵²bu pibaba' in og mga sultan, sugaid piotas in og mga mobaba' og goytan in. ⁵³Piduhulan in nog mokobais og mga tow ginutom^j, sugaid da' in duhuloy og kolegan nog mga tow dayahan^k. ⁵⁴⁻⁵⁵Tinabangan in og sosuguon in nog bangsa Israel. Da' in kolingowoy og janji' in sog pingapu' ta nog si Nabi Ibrahim bu sog lam ta nog ponupu' in nog kololatan in ita solama-lama."

⁵⁶Doksu' nitu' migonong pa si Mariam ditu' ni Hashiba sog bon nog tolu bulan, bangka yanin uli'.

---

^j**1:53** Mogdadi sop og maana nin: ginutom sog lapal nog Tuhan. Bastahon niyu Matiyu 5:6

^k**1:53** Mogdadi sop og maana nin: nog og mga tow kitu' nog mipikil nog da'dun og balan nilon nog Tuhan.

Binata' si Nabi Yahiya

⁵⁷Na minatong na og waktu nog pogbata' ni Hashiba, bu migbata' yanin nog laki.

⁵⁸Dadi dangan midongog nog kilani baloy ni Hashiba bug mga lahasiya' in nog kilolatan tokodoy yanin nog Tuhan, migloliyag da sop ilon.

⁵⁹Dangan misaut na og bata' walu ondow sog luwasan, inangoy nog mga tow islamoy^l. Ingalanan nilon bosiya nog Jakariya og bata' koyon, posangoyon sog ngalan nog gomma' in. ⁶⁰Tibuwa miktalu' og gina' in, "Di' mogdadi, sumboy og

ngalan in si Yahiya." ⁶¹Talu' nilon diyanin, "Sugaid da'dun og lahasiya' niyu nog iningalanan nog ma' niyon." ⁶²Dadi sininyasan na nilon og gomma' in bug olo

og kolegan in pogingalan sog bata' in. ⁶³Siminyas si Jakariya nog bogoyan nog poksulatan. Tubus sinulat in, "Og ngalan in, si Yahiya." Na misobu' tokodoy ilon,

⁶⁴bu sododuun mikopoktalu' na mokpuli' si Jakariya bangka pokpuji sog Tuhan.

⁶⁵Dadi kisobuan kotanan nog kilani baloy nilon dun dunut gondok nilon, bu og dongogan koyon mikanat na sog kotanan nog kobukidan sog bonuwa Yahudya.

⁶⁶Og lam nog tow nog mikodongog nini, mimondom-mondom, po' motampal na tokodoy og kowasa nog Tuhan diyon na diyanin, dadi og talu' nilon, "Olo na bayu' og koposunguan nog bata' kini?"

⁶⁷Na sinolod nog Ru nog Tuhan si Jakariya bangka yanin poktalu' pasal sog loma'-dinglag, long in, ⁶⁸"Pudjihon og Tuhan nog pinuhanan nog tow Israel, po' binontow in puwasoy og mga piktowan in. ⁶⁹Piangoy nog Tuhan dinita og mokowasa nog Mogogawon nog tidu sog pangkatan nog sosuguon in kitu' nog si Nabi Daud, ⁷⁰mama' na nog tinalu' in sog mga konabihan in kitu' sog masa tagna'.

---

^l**1:59** Bila' sog bangsa nilon, sumboy islamon ilon sog waktu 8 ondow sog luwasan.

⁷¹Jinanji' nog Tuhan nog awonon in ita tidu sog mga banta ta bu sog kowasa nog mga tow nog molingit dinita, ⁷²⁻⁷³bagun mopotongow in og lolat in dinita pasal sog mga pingapu' ta. Onda' tokodoy kolingowoy nog Tuhan og janji' in nog mogot sog pingapu' ta niyu kitu' nog si Ibrahim. ⁷⁴Jinanji' in nog awonon in ita tidu sog mga banta ta, bagun da'dun og kondokan ta bila' sumumba ita diyanin ⁷⁵bu magun mosutsi bu mologdong og pongatayan ta niyu sog ponontong in sog bon ta totubu'. ⁷⁶⁻⁷⁷Na ika Yahiya gollalon ka nog nabi nog Tuhan Mahatinggi, po' ika og moguna sog Panghu'. Posunan nu og mga piktowan in bagun ilon moawon bila' mokiampun ilon nog mga dusa nilon. Ma' niyon og pokpodinsama' nu nog biyanan in^m. ⁷⁸Po' mosolag og lasa-kololat nog Tuhan ta, saan na bontowon ita nog mogawon dinita. Mopononggi' yanin sog poksilak nog mata gondow tidu sog langit. ⁷⁹Sumahaya yanin sog mga tow nog diyon sog kodolomanⁿ bu sog mga mondok matoy, magun tonduan in ita sog dalan posungu' sog kosannangan."

⁸⁰Na simolag na si Yahiya bu migidud na og pikilan in dunut nog kopongandol in. Ditu' yanin migonong sog talunan sampoy simaut na og waktu timagna' yanin mokposampoy sog mga tow Israel.

Binata' si Panghu' Isa

2 ¹Na sog waktu nitu' si Agustus og Sultan sog bonuwa Rom^o. Mikpoponog yanin nog hukuman sog mga tow sog lam nog bonuwa nog pimarintahan in,

---

^m**1:76** Bastahon niyu Isaya 40:3

ⁿ**1:79** Diyon sog kodoloman: Og maana nin og mga tow nog awam sog Tuhan nog moksumba sog mga tuhan-tuhan atawa og mga dinumugtul diyanin. Bastahon niyu Sabur 107:10, Isaya 9:2; 42:7

^o**2:1** Og bonuwa Rum kini sog waktu kitu' moliwag og misakup in nog bonuwa.

sumboy mokpolista nog ngalan nilon. ²Yonin kitu' og tagnaan nog pokpolista nog mga ngalan nog tow sog waktu nog si Kirini og migdatu' sog bonuwa Siriya. ³Na kokonya minguli' sog bonuwa nog mga koapu'-apuan nilon bagun mokpolista.

⁴Dadi si Yusup ginumonat tidu sog Nasaret sog bonuwa Jalil, bangka yanin angoy sog Beytlaham^p ditu' sog Yahudya, og bonuwa nog binataan ni Nabi Daud, po solobuk yanin ponupu' ni Daud. ⁵Migdunut ilon nog pidaakan diyanin nog si Mariam bagun mokpolista. Sog waktu nitu' bodos na si Mariam. ⁶Soliyan nilon sog Beytlaham, minatong na og waktu nog pogbata' in. ⁷Dadi migbata' yanin nog laki, og ponognaan nog bata' in. Linimumuan in nog ponapot bangka nin pobolilidoy sog pokkanan nog mga potubun, po' di' na ilon mokayow sog baloy nog pogulabungan.

⁸Na sog gobi niyon ongon og mogogipat nog bilibili sog molani nog Beytlaham. ⁹Sunoy pa mikpotongow og malaikat nog Tuhan dinilon. Kidolagan ilon nog sahaya nog Tuhan, bu kiondokaan ilon tokodoy. ¹⁰Doksu' tinaluan ilon nog malaikat, "Di' amu mondok! Po' mokposampoy u nog mobais nog suksugan bu mokobogoy koyon nog mosolag nog kosuatan sog lam nog mga mogogondok sog Tuhan. ¹¹Sog gobi kini binata' og mogogawon diniyu sog bonuwa ni Daud, yonin na og Panghu' Al Masih. ¹²Na mobalak niyu og bata' nog linimumuan bu migbolilid sog pokkanan nog mga potubun, yonin na koyon og gindanan nog tinalu' u." ¹³Doksu' sunoy pa miksidakol og mga malaikat mikpuji sog Tuhan, talu' nilon, ¹⁴"Pudjihon og Tuhan sog langit bu moongon na og kosannangan nog tow nog kololatan og Tuhan dun."

---

^{p2:4} Og layu' nog Nasaret posungu' sog Beytlaham mga 130 km. Og ngalan in sog bahasa Ibrani, Beit Lehem "Og Baloy nog Pan", bila' sog baasa Arab, Beit Lahm "Og Baloy nog Karni".

¹⁵Dangan mikpuli' og mga malaikat sog langit, migisun-isun og mga mogogipat nog bilibili koyon, "Mangoy ita niyu sog Beytlaham, tontongon ta bug olo og miinang ditu' nog pisampoy dinita nog Tuhan." ¹⁶Dadi migdali'-dali' na ilon mangoy sog Beytlaham bu mitongow nilon si Mariam bu si Yusup bu og bata' nog migbolilid sog pokanan nog mga potubun. ¹⁷Dangan mitongow nilon og bata', sinuksug nilon na og piosun nog malaikat pasal sog bata' koyon. ¹⁸Na misobu' og kotanan nog mikodongog nog suksugan nog mga mogogipat nog bilibili. ¹⁹Sugaid tinulikan ni Mariam og kotanan nog midongog in bu sigi-sigi nin pokpondom-pondomon bug olo ta' maana nin. ²⁰Tubus nitu' mikpuli' na og mga mogogipat nog bilibili sog bonuwa nilon. Pinudji nilon og Tuhan dunut poksukuran pasal sog lam nog midongog bu mitongow nilon, po' motud doda' og tinalu' nog malaikat dinilon.

²¹Dangan mikosaut na walu ondow sog luwasan og bata', inislam nilon bangka ingalanoy nog Isa, po' yonin koyon og pingingalan nog malaikat diyanin sog onda' pa yanin bodosoy.

Si Panghu' Isa inuwakil sog Tuhan

²²Dangan midoksu' og waktu nog kopoksutsi ni Mariam tidu mogbata' mipanow ilon ni Yusup sog Yerusalem^q. Inoyt nilon si Isa diyon bagun wakilon sog Tuhan^r.

²³Po' misulat sog sara' nog Tuhan, "Og lam nog gumbata' nog laki nog mikuna

---

^q**2:22** Yerusalem, og maana nin og siyudad nog poksannang, bu gollalan sop og siyudad koyon nog Al Qudus, og maana nin og sutsi po' diyon mibotang og mobantug nog poksumbahan nog ginollalan nog Baloy nog Tuhan.

^r**2:22** Misulat sog Pogawa' 13:15; 13:2,12.

bataoy sumboy wakilon sog Tuhan. ²⁴ Moksumbali' da sop ilon nog duwa' buk tikmun atawa kolopati, mama' na nog sara' ni Nabi Musa^s."

²⁵ Na sog waktu nitu' ongon og tow, og ngalan in Simeyon, migonong sog Yerusalem. Yanin kini mologdong bu moammal bu migbagad yanin nog mokopokpobogan nog kosusahan nog bangsa Israel^t. Diyon da sop diyanin og Ru nog Tuhan. ²⁶ Piosunan yanin nog Ru nog Tuhan nog di' pa yanin matoy sog bon nog di' in motongow og Al Masih, og pinili' nog Tuhan Pogbaya'-baya'. ²⁷ Dadi sog gondow nitu' piangoy nog Ru nog Tuhan si Simeyon sog Baloy nog Tuhan. Sog waktu niyon inoyt ni Mariam bu ni Yusup si Isa diyon po' wakilon sog Tuhan, bagun mounut og tinalu' nog sara'. ²⁸ Dangan mitongow ni Simeyon og bata', sinipit in bangka puji sog Tuhan, talu' in, ²⁹ "Ningkomun u Tuhan ku, bisan populion nu na og gulipon nu kini sog kongkoman nu, po' miunut na og janji' nu dinakon bu mosannang na og pikilan ku. ³⁰⁻³¹ Po' mitongow na nog duwa' mata u og Mogogawon nog pidinsama' nu para sog lam nog bangsa. ³² Yanin og dolag nog mopotongow sog mga tow nog len-len bangsa, bu sabap diyanin poksanglitan og piktowan nu, Israel." ³³ Misobu' tokodoy og mokogulang ni Isa sog tinalu' ni Simeyon pasal diyanin. ³⁴ Doksu' pingoni-ngonihan ilon ni Simeyon nog kobaisan sog Tuhan, bu talu' in pa ni Mariam, "Buwe', og bata' kini asal na ginanta' nog

---

^s**2:24** Bastahon niyu Sara' 12:1-8. Og sara' nilon bila' modopot og libun patpulu' ondow tidu mogbata' sumboy moksumbali' nog bilibili atawa tikmun sog Baloy nog Tuhan.

^t**2:25** Bastahon niyu Isaya 40:1-2. Migbagad yanin nog pogdatong nog Al Masih. Sog waktu kitu' balu' nog modakol nog tow, tabangan ilon nog Tuhan biyan sog Al Masih bagun mopuwas ilon tidu sog pomarinta nog bangsa Rom. Modakol og da' pokosabut nog piangoy nog Tuhan dini og Al Masih magun mopuwas ilon sampoy og lam nog bangsa sog dusa nilon biyan sog kotomba' nilon diyanin.

Tuhan bagun moimung sabapan nog komulahan bug koawonan nog modakol nog tow sog Israel⁴. Yanin og gindanan tidu sog Tuhan nog di' tabukon nog modakol nog tow, ³⁵ magun mopotampal bug olo og diyalom pongatoyan nilon. U Mariam, lumandu' og kosusahan nu pasal diyanin, mama a kidodjokan nog kalis.”

³⁶Dadi ongon sop og nabi balu libun, og ngalan in Ana. Bata' yanin ni Panuel tidu sog ponupu' ni Aser bu mogulang na yanin. Pitu tahun da og bon nilon mogduma nog laki nin, ³⁷ bu misaut na walu pulu' bu pat tahun og gumul in. Da' yanin pogawa'-awa' sog baloy nog Tuhan. Gondow-gobi sumumba yanin sog Tuhan dunut puwasa bug pongoni-ngoni. ³⁸ Sog waktu tokodoy koyon mikpolani yanin nilo' Mariam. Mikpuji yanin sog Tuhan bu miksuksug yanin pasal sog bata' ditu' sog mga tow nog migbagad sog gondow nog awonon nog Tuhan og mga tow Israel. ³⁹ Dangan midoksu' na og ginang nilo' Yusup pasal sog sara' nog Tuhan, minuli' na ilon sog Nasaret ditu' sog bonuwa Jalil.

⁴⁰ Dadi simolag na og bata' bu mopagas na yanin. Modalom og gakkal in bu binarakatan yanin nog Tuhan.

---

⁴**2:34** Bila' sog bahasa Grik: tidu diyanin modakol og mga tow mobuksak, bu modakol da sop og mokobuwat.

Si Panghu' Isa sog Baloy nog Tuhan

⁴¹Tahun-tahun mogangoy og mokogulang ni Isa sog Yerusalam sumolabu nog halilaya nog iningalanan nog Halilaya Pogliyus^v. ⁴²Dangan sopulu' bu duwa' tahun na si Isa, migunut na yanin sog mokogulang in mangoy ditu' sumolabu nog Halilaya, mama' na nog gaddat nilon. ⁴³Na midoksu' tibuwa og Halilaya, minuli' na ilon. Tibuwa si Isa mikpobagak sog Yerusalam nog da' kosunoy nog mokogulang in. ⁴⁴Balu' nilon dun, mikodunut si Isa sog duma nilon nog minguli'. Dangan sondow na ilon mipanow, pinontong nilon si Isa ditu' sog mga kampung bug mga supali nilon, ⁴⁵sugaid da' nilon kotongow. Dadi mikpuli' ilon sog Yerusalam monontong diyanin. ⁴⁶Sog ikotolu ondow, mibalak nilon si Isa ditu' sog baloy nog Tuhan miningkud dunut nog mga guru nog agama, miginongog bu miksak sop yanin. ⁴⁷Bu og lam nog mikodongog diyanin misobu' sabap sog kokosun in bu kobais in tumabal. ⁴⁸Dangan mitongow yanin nog mokogulang in, misobu' tokodoy ilon, bu tinaluan yanin nog gina' in, "To', manu ininang nu ma kini dinami? Misusa ami ni omma' nu monontong dinika." ⁴⁹Tinumabal si Isa dinilon, "Onda' amu na bosiya ponontong dinakon. Onda' niyu ta' kosunoy nog sumboy dini u sog baloy nog Gomma' u?" ⁵⁰Tibuwa da' nilon kosabut og maana nog tabal in dinilon. ⁵¹Tubus migunut na si Isa sog mokogulang in muli' sog Nasaret bu inunut in og kolegan nog mokogulang in. Sugaid og lam nog mikobiyan koyon, pikkila-kila nog gina' in.

---

^v**2:41** Og Halilaya kini og pomondoman nilon sog waktu nog liniyusan ilon nog Malakal Mawt ditu' sog Misir sog waktu nog inulipon ilon sog masa ni Nabi Musa. Liniyusan ilon po' binotangan nilon og kilid bongawan nilon nog dugu' nog bata' nog bilibili, og gindanan nog suku' ilon nog Tuhan. Dadi tidu nitu' moghalilaya ilon kada tahun, yonin na og Halilaya Pogliyus. Basta niyu Pogawa' 12:1-39.

⁵²Dadi simolag na si Isa bu migdodungag og kokosun in, bu kisulitan og Tuhan diyanin sampoy na og mga tow.

Og pognasihat ni Yahiya Mongliligu'

3 ¹Dadi sog ikosopulu' bu lima tahun sog poksultan ni Tiberiyos sog bangsa Rom, si Pontiyus Pilatu og soliyon mimarinta sog bonuwa nog Yahudya, bu si Herod og datu' sog Jalil. Og gilug in nog si Pilip mimarinta sog bonuwa Ituriya bug Tarakunitis, bu si Lisani og mimarinta sog Abilin. ²Si Anas bug si Kayapas, yonin na og mga gimam mosolag.

Dadi sog waktu nitu', mikparman og Tuhan ditu' ni Yahiya, og bata' ni Jakariya, nog migonong ditu' sog talunan, ³bu minangoy yanin sog kobonuwahan nog suba' Jordan, mikposampoy nog parman nog Tuhan sog mga tow. Talu' in, "Poktowbatan niyu og mga dusa niyu, bu pokpoligu' amu og tanda' nog poktowbat niyu, bagun ampunon nog Tuhan og mga dusa niyu." ⁴Na asal misulat ni Nabi Isayas sog diyalom nog Kitab pasal ni Yahiya kini, talu' in,^w

"Ongon og mikposampoy ditu' sog talunan:

Podinsama' niyu og dalan nog Panghu',
pologdong niyu og biyanan in!

⁵Og lam nog lobak sumboy dungmaan.

Og mga bukid bug mga kobontudan sumboy patagon,
og mga dalan nog liko' sumboy pologdongon,
bu mga dalan lobak-lobak sumboy polonuon.

⁶Dadi motongow nog lam nog manusiya' og pogawon nog Tuhan."

---

^w**3:4** Bastahon niyu Isayas 40:3-5

⁷ Na modakol og tow minangoy ditu' ni Yahiya bagun mokiligu'. Dadi og talu' ni Yahiya dinilon, "Amu koyon mga ponipu! Sima og mikpodinsama' tumalu' diniyu nog mokopolaguy amu sog mulka' nog Tuhan nog matong posungu' bila' mokpotongow-tongow amu hadja nog maktowbat. ⁸ Dadi bila' motud nog piksusunan niyu na og mga dusa niyu, potongow niyu tidu sog mga ginang niyu mama' sopantun nog kayu: Mogbunga amu nog mahatul! Di' amu mogniyat nog di' amu mosiksa' sowkat na ponupu' amu ni Ibrahim. Po' taluan ku amu, bisan og mga batu kini mopoimung nog Tuhan nog ponupu' ni Ibrahim bila' kolegan in. ⁹ Amu koyon, mama' sopantun nog kayu nog posungu' na pomagaon nog kapa. Dadi sosuku' nog kayu nog di' mogbunga pahatul, sumboy pagaon bangka pilakoy sog gapuy." ¹⁰ Na, sinakan yanin nog tumpukan nog tow, talu' nilon, "Bila' ma' nitu', olo sumboy og inangon nami?" ¹¹ Og tabal in, "Sima-sima diniyu taga dogdoy duwa' buk, sumboy bogoyon in og solobuk sog tow nog da'dun og dogdoy in, bila' ongon sop og kan niyu, sumboy amu momahagi' sog duma nog da'dun og kan in." ¹² Og duma nog mokpongalap nog buwis sog parinta minangoy sop diyon mokiligu' bu miksak ni Yahiya, "Tuan Guru, olo sumboy inangon nami?" ¹³ Og tabal ni Yahiya, "Di' amu mongalap nog buwis nog moglabi sog sinugu' diniyu nog parinta nog Rom." ¹⁴ Ongon da sop og duma nog sundalu miksak diyanin, talu' nilon, "Na dadi olo og inangon nami kini?" Og tabal in, "Di' amu monogol atawa mongimung-imung nog dusa sog mga tow bagun amu mokosin. Sumboy moksukur amu sog ginadji diniyu."

¹⁵ Na kokonya migdodama nog posungu' na matong og Al Masih. Dadi miniyat nilon nog onsunoy si Yahiya na og Al Masih nog binagadan nilon bagun mogawon dinilon. ¹⁶ Tibuwa tinaluan ilon ni Yahiya, "Og pokpoligu' u diniyu, og tubig, sugaid

ongon og len matong nog labi motas kowasa nin tidu dinakon. Kana' u tanan tolopon mubad nog gikot nog tolumpa' in. Yanin og mokpoligu' diniyu nog Ru nog Tuhan bug gapuy. ¹⁷Sagad in monghukum sog mga manusiya'. Og koponghukum in, mopononggi' sog tow mikpalid nog paloy in, bagun mopolen og pis tidu sog logas. Og logas taguon in sog komalig, bu og pis tutungon in sog gapuy nog di' mopalong solama-lama." ¹⁸Na modakol pa og ginisan nog poktintulu' bu popondom ni Nabi Yahiya sog pognasihat in sog mga tow nog Suksugan nog Mobais.

¹⁹Bisan si Herod, og datu' sog Jalil, piktaluan ni Yahiya po' piglibun in si Herodiya, og libun nog gilug in, bu modakol pa og ininang in nog molaton. ²⁰Doksu' dinungagan in pa og mga ginang in nog molaton, pipirisu nin si Yahiya.

Linigu' si Panghu' Isa

²¹Sog da' pa popirisuhoy si Yahiya mipoligu' in og tumpukan nog tow, bu piligu' in da sop si Isa. Soliyan mongoni-ngoni ni Isa, mibuka' og langit, ²²doksu' minonog og Ru nog Tuhan bu tinumona' diyanin mama' hantang nog kolopati, bu ongon og tingog tidu sog langit, talu' in, "Ika og Bata' u nog kolasahan ku. Kisulitan ku tokodoy dinika."

Og pogusul nog pomangkat ni Isa

²³Dangan mga tolupulu' tahun na og gumul ni Isa, timagna' na yanin mongnasihat. Og niyat nog mga tow, si Isa kini og bata' tokodoy ni Yusup. Na si Yusup kini og bata'^x ni Heli. ²⁴Si Heli og bata' ni Mattat, si Mattat bata' ni Lebi, si Lebi bata' ni Malki, si Malki bata' ni Yannay, si Yannay bata' ni Yusup. ²⁵Si

---

^x**3:23** Bila' sog ayat 23 posungu' sog 38 og mga ngalan kini polanan kolakihan.

Yusup bata' ni Mattatiyas, si Mattatiyas bata' ni Amos, si Amos bata' ni Nahum, si Nahum bata' ni Esli, si Esli bata' ni Naggay, ²⁶ Si Naggay bata' ni Maat, si Maat bata' ni Mattatiyas, si Mattatiyas bata' ni Semeyin, si Semeyin bata' ni Yosek, si Yosek bata' ni Yahoda, ²⁷ Si Yahoda bata' ni Yuwannan, si Yuwannan bata' ni Resa, si Resa bata' ni Serubabel, si Serubabel bata' ni Salatiel, si Salatiel bata' ni Neri, ²⁸ Si Neri bata' ni Malki, si Malki bata' ni Addi, si Addi bata' ni Kosam, si Kosam bata' ni Elmadam, si Elmadam bata' ni Er. ²⁹ Si Er bata' ni Yussa, si Yussa bata' ni Elyesir, si Elyesir bata' ni Yorim, si Yorim bata' ni Mattat, si Mattat bata' ni Lebi. ³⁰ Si Lebi bata' ni Simeyon, si Simeyon bata' ni Yahuda, si Yahuda bata' ni Yusup, si Yusup bata' ni Yunam, si Yunam bata' ni Elyakim. ³¹ Si Elyakim bata' ni Meliya, si Meliya bata' ni Menna, si Menna bata' ni Mattata, si Mattata bata' ni Natan, si Natan bata' ni Nabi Daud. ³² Si Nabi Daud bata' ni Yesse, si Yesse bata' ni Obed, si Obed bata' ni Buwas, si Buwas bata' ni Sela, si Sela bata' ni Nasson. ³³ Si Nasson bata' ni Aminadab, si Aminadab bata' ni Admin, si Admin bata' ni Arni, si Arni bata' ni Hesron, si Hesron bata' ni Peres, si Peres bata' ni Yahud. ³⁴ Si Yahud bata' ni Yakub, si Yakub bata' ni Isahak, si Isahak bata' ni Nabi Ibrahim, si Nabi Ibrahim bata' ni Tera, si Tera bata' ni Nahor. ³⁵ Si Nahor bata' ni Serug, si Serug bata' ni Reu, si Reu bata' ni Peleg, si Peleg bata' ni Eber, si Eber bata' ni Sela. ³⁶ Si Sela bata' ni Kenan, si Kenan bata' ni Arpaksad, si Arpaksad bata' ni Sem, si Sem bata' ni Nabi Nu, si Nabi Nu bata' ni Lamek, ³⁷ Si Lamek bata' ni Metusala, si Metusala bata' ni Idris, si Idris bata' ni Yared, si Yared bata' ni Mahalalel, si Mahalalel bata' ni Kenan, ³⁸ Si Kenan bata' ni Enos, si Enos bata' ni Set, si Set bata' ni Apu' Adam, si Apu' Adam bata' nog Tuhan.^y

Og poksassat nog iblis ni Panghu' Isa

4¹ Na diyon ni Isa og Ru nog Tuhan sampoy og kowasa nin bu minawa' na yanin sog suba' Jordan, bangka yanin oytoy nog Ru nog Tuhan posungu' ditu' sog ginlupaan mimala. ²Tubus ditu' yanin sinassat nog iblis sog bon nog patpulu' ondow, bu onda' yanin kan. Dadi pogdoku' nitu', ginutom na tokodoy yanin.

³Talu' nog iblis diyanin, "Bila' motud nog Bata' a nog Tuhan, sugu' nu magun moimung og batu kini nog pan." ⁴Tibuwa tinabal yanin ni Isa, "Misulat sog diyalom nog Kitab^z, 'Og manusiya' di' motubu' sog kan hadja.' "

⁵Doku' inoyt yanin nog iblis sog bonuwa nog motas, bu sokudop mata da pitongow diyanin og lam nog piksultanan dini sog dunya. ⁶Na tinaluan in si Isa, "Bogoyon ku dinika og lam nog kowasa bug lam nog daya sog mga bonuwa koyon, po' binogoy koyon dinakon. Mogdadi sop pogbogoy u sog sima-sima kolegan ku.

⁷Dadi bila' sumudjud bu sumumba a dinakon, bogoyon ku og kotanan koyon dinika." ⁸Tinabal yanin ni Isa, "Misulat sog diyalom nog Kitab nog sumboy og Tuhan og sumbahan niyu, bu yanin tibuwa og unutan niyu."

⁹Tubus inoyt yanin nog iblis sog Yerusalam sog lingkaluk nog baloy nog Tuhan. Talu' nog iblis diyanin, "Bila' motud nog Bata' a nog Tuhan, okpu a! ¹⁰Po' misulat sog diyalom Kitab, 'Suguon nog Tuhan og mga malaikat in mogipat dinika.

¹¹Saluon nilon ika bagun di' mosugat og botis nu sog kobatuhan.' " ¹²Tinabal yanin ni Isa, talu' in, "Misulat sop sog diyalom nog Kitab nog sumboy di' niyu suloyan og Pogbaya'-baya', yonin og Tuhan niyu^a."

---

^z4:4 Bastahon niyu Pomilin-milin 8:3 bu Matiyu 4:4

^a4:12 Bastahon niyu Pomilin-milin 6:16

¹³Na minawa' soliyon og iblis dangan mipuspus in sassaton si Isa.

Da' tolimaoy si Panghu' Isa sog bonuwa nin

¹⁴Dadi mikpuli' si Isa sog Jalil sog kowasa nog Ru nog Tuhan, bu milatag og dongogan in sog koliwagan nog bonuwa koyon. ¹⁵Miktongdu' yanin sog mga poksumbahan nilon diyon, bu binantug yanin nog tow kotanan. ¹⁶Doksu' minangoy si Isa sog Nasaret, yonin na og bonuwa nog tinulinan in. Pogdatong nog gondow Sabtu', yonin na og gondow poksumba bu pogogulali, minangoy si Isa sog poksumbahan mama' na nog kibiaksahan in bangka yanin indog masta nog Kitab. ¹⁷Na binogoy diyanin og sinulat ni Nabi Isayas nog linulun^b. Binoklad in og Kitab bangka nin ponontongoy og bastahon in. Dangan mitongow in na, binasta nin, ¹⁸“Og Ru nog Tuhan dini dinakon, po' akon og pinili' in mokposampoy nog Mobais nog Suksugan sog mga miskinan. Piangoy in akon mokposampoy sog mga tow misaggow^c nog boluyon na ilon, bu sog mga buta nog mokotongow na ilon, bu piangoy in akon mokpuwas sog mga tow nog linossahi, ¹⁹bagun mokposampoy nog waktu na nog potongowon nog Tuhan og kololat in sog mga tow.^d” ²⁰Pogdoksu' linulun in og Kitab, bangka nin bogoyoy mokpuli' sog solokotow sosuguon sog poksumbahan, bangka yanin ingkud. Dadi piglonglongan yanin nog lam nog tow.

²¹Na miktalu' yanin, “Og sinulat sog Kitab nog midongog niyu kitu', mituman na sog gondow kini.” ²²Dadi sinanglitan yanin nog kotanan nog tow, bu kisobuan ilon

---

^b**4:17** Sog masa tagna' da'dun pa og kitab mama' nog dinita ningkomun. Og tow moksulat sog panit nog binatang atawa panit kayu nog moyaba' nog poglulunon.

^c**4:18** Og mga misaggow kini, mogdadi og mga tow nog ma' nog misuku' sog kolaatan nog iblis

^d**4:19** Bastahon niyu Sara' 25:10.

sog tinalu' in kitu' nog mokopolunuk nog pongatoyan. Sugaid talu' nilon, "Kana' ta' nog yanin koyon og bata' ni Yusup?" ²³Miktalu' si Isa dinilon, "Kiosunan ku nog taluan niyu akon nog pononggi', 'Bug polomulung a, bulung nu poguna og lawas nu, og logdong in, inang nu og mokosobu'-sobu' dini sog bonuwa nu, mama' nog ininang nu ditu' sog lungsud nog Kapernaum.'" ²⁴Og mattan in, da'dun og nabi nog tabukon sog bonuwa nin. ²⁵Taluan ku amu, og motud in, sog masa ni Nabi Elyas, sog kohandak nog Tuhan onda' pogdupi^e sog bon nog tolu tahun bu tonga'. Dadi minatong og mosolag nog gutom sog kobonuwahan, bu modakol sop og balu libun nog bangsa Israel og kisigpitan. ²⁶Tibuwa da' suguoy nog Tuhan si Nabi Elyas mangoy ditu' tumabang bisan dona solokotow dinilon. Tibuwa piangoy yanin tumabang ditu' sog solobuk balu libun nog kana' bangsa Israel, nog migonong sog Sarepta sog bonuwa Sidon^f. ²⁷Ma' nitu' da sop sog masa ni Nabi Alyas, modakol og tow Israel nog taga saki nog gipul^g, sugaid da'dun og binulung in bisan solokotow dinilon luwal da ni Naaman og tow Siriya." ²⁸Na dangan midongog nog mga tow ditu' sog poksumbahan, landu' tokodoy og lingit nilon dun. ²⁹Na og lungsud nilon koyon mibotang sog bukid, dadi miksiindog ilon mogdayun bangka nilon poluwasoy sog lungsud si Isa po' poksipihan nilon dondolon sog pampang. ³⁰Tibuwa mipanow yanin miniyan sog kodakolan nog tow koyon bangka yanin awa'.

---

^e**4:25** Bastahon niyu 1 Sultan 17

^f**4:26** Og Sidon kini og sakup nog bonuwa Libanon ningkomun.

^g**4:27** Og saki pomolongon.

Og pogbulung ni Panghu' Isa sog mga tow nog misaki sog Kapernaum

³¹Doksu' minangoy si Isa ditu' sog Kapernaum sog bonuwa Jalil, bu poglogondow Pogogulali, yonin na og gondow Sabtu', mignasihahat yanin sog mga tow sog poksumbahan. ³²Misobu' tokodoy og mga tow sog pognasihahat in, po' taga kowasa og mga ponaluon in. ³³Sakali' sog poksumbahan koyon ongon solokotow nog laki sinolodan nog soytan. Miglosik tokodoy yanin nog monamal, ³⁴taluh' in, "Uy, Isa taga Nasaret! Olo og inangon nu dinami? Minangoy a ta' dini po' siksaon nu ami sog narka'? Kiosunan ku bug sima a. Ika og Solobuk-lobuk Sutsi nog Tuhan." ³⁵Dadi pigbinaan ni Isa og soytan, taluh' in, "Lota' a moktaluh' bu luwas a diyon diyanin!" Na binogsa' nog soytan og tow kituh' sog kodakolan bangka luwas, sugaid da' da koolo og tow kituh'. ³⁶Na misobu' tokodoy og mga tow ditu' bu miksak-sinakoy ilon, "Olo bayuh' in og mga pinaluh' in kini? Ongon kowasa bug kopatut in mokpoluwas nog mga soytan bu tumomba' sop doma diyanin." ³⁷Dadi og dongogan pasal ni Isa limatag sog koliwagan nog bonuwa koyon.

³⁸Tubus limuwas si Isa tidu sog poksumbahan bangka angoy sog baloy ni Simon. Na og ponugangan ni Simon nog libun mipanas tokodoy, saan na mikitabang ilon ni Isa. ³⁹Dadi mikpolani si Isa sog pogbolilidan nog mogulang libun koyon bangka nin suguoy mawa' og panas in. Na sododuun miawa' og panas in bangka yanin indog mogbotang nog kan nilon.

⁴⁰Dangan simindop og gondow, minangoy og mga tow ditu' ni Isa. Inoyt nilon og lam nog taga saki sog bonuwa koyon. Pingdoponan hadja ni Isa og sosolokotow nog misaki bu kiulian lam nilon. ⁴¹Mipoluwas in da sop og mga soytan tidu sog lawas nog mga tow. Miglosik og mga soytan, taluh' nilon, "Ika og Bata' nog Tuhan!"

Tibuwa piktaluan ni Isa bu pigondian in ilon moktalu', po' kiosunan nilon nog si Isa yonin na og Al Masih.

⁴²Dangan doli ondow na minawa' si Isa sog bonuwa koyon, bangka angoy sog bonuwa nog da'dun og migonong dun. Dadi pinontong yanin nog mga tow. Dangan mitongow nilon na yanin, pingoni nilon nog di' yanin mawa'. ⁴³Sugaid talu' ni Isa dinilon, "Sumboy mognasihad u sop sog len bonuwa nog Mobais nog Suksugan pasal sog pogbaya' nog Tuhan, po' yonin koyon og sabapan saan na piangoy in akon dini." ⁴⁴Dadi mignasihad yanin sog mga poksumbahan sog kobonuwahan nog Yahudya.

Og mga maktolisoda' nog miimung nog mulid ni Panghu' Isa Al Masih

5 ¹Na ongon solobuk gondow mignasihad si Isa sog tumpukan nog tow ditu' sog kilid Linow nog Genesaret^h. Migogot na diyanin og mga tow, po' meleg moginongog nog talu' nog Tuhan. ²Mitongow ni Isa og duwa' buk buti sog doksaan. Binilin nog mga maktolisoda' po' migugas pa ilon nog pokot. ³Dadi simakoy si Isa sog solobuk bolangoy nog gapu' in si Simon, bangka nin pongonihoy nog dondolon in mikaan tidu sog doksaan. Doksu' miningkud si Isa bangka pognasihad sog mga tow.

⁴Dangan midoksu' yanin mognasihad, tinaluan in si Simon, "Mokpolawd ita bangka niyu labu' og pokot niyu bagun mokalap amu nog soda'." ⁵Og tabal ni Simon, "Tuwan, sumogobi ami na maktiksa' momokot, sugaid da'dun da og galap nami. Tibuwa bug talu' nu na, momokot ami mokpuli'."

---

^h**5:1** Og Linow nog Genesaret kini, iningalanan da sop nog Linow Jalil.

⁶Na linabu' na nilon sog linow og pokot nilon. Modakol tokodoy nog soda' og mialap bu posungu' na bosiya mogodit og pokot nilon. ⁷Dadi kinamboyan nilon og mga duma nilon ditu' sog solobuk bolangoy bagun ilon tumabang. Dangan mikpolani, pinonu' nilon og duwa' buk bolangoy, bu agon-agon na ilon molonod. ⁸Poktongow ni Simon Petros og ininang ni Isa, simudjud yanin sog gadapan in bangka yanin poktalumu', "Pokpolayumu' a dinakon, Panghu', po' baldusa u da." ⁹Ma' niyon og tinalumu' in po' misobumu' yanin bug mga duma nin sog dakol nog soda' nog mialap nilon. ¹⁰Domikkiyan da sop og mga duma ni Simon nog silo' Yakub bug Yahiya. Na og gomma' nilon si Sebede. Tinaluan ni Isa si Simon, "Di' a mondok! Tidu ningkomun og tow na og pogalapon nu." ¹¹Dangan dinumonggu' na ilon, dinek nilon na og mga bolangoy sog kotasan, bangka nilon bagakoy og lam nog panyap nilon. Tubus migunut ilon ni Isa.

Kiulian ni Panghu' Isa og tow taga saki gipul

¹²Na soliyen ni Isa diyon sog solobuk nog lungsud, ongon solokotow nog milokop og lawas in nog gipul. Dangan mitongow in si Isa, simudjud yanin mogdayun bangka pokpokitabang ni Isa, talumu' in, "Tuwan, bila' kolegan nu, mopokodag nu akon." ¹³Dadi dinoponan ni Isa og tow nog ginipul, bangka poktalumu' "Oo, meleg u da. Kiulian ka na!" Na, sododuun kiulian og gipul in. ¹⁴Doksumu' tinaluan yanin ni Isa, "Da' dun muwal og suksugan nu nini, sugaid angoy a sog gimam bangka nu poliling og lawas nu diyanin. Pokkurban ka mama' na nog sinugumu' ni Nabi Musa,

bagun ongon og gindanan nog kosunan nog mga tow nog kiulian ka naⁱ.”¹⁵ Bisan ma' nitu', limatag da og dongogan pasal ni Isa, bu miktumpuk og tow moginongog nog nasihat in bu bagun sop kulian og mga saki nilon.¹⁶ Tibuwa lolayun mawa' si Isa sog kodakolan nog tow bangka angoy sog bonuwa nog da'dun og tow in mongoni-ngoni.

Kiulian ni Panghu' Isa og daday

¹⁷ Solobuk gondow soliyen ni Isa mognasihat sog solobuk baloy, ongon og mga Parisi bug mga guru nog agama tidu sog len-len kowman nog sakup nog Jalil, Yahudya bug Yerusalem poloingkud diyon. Na og kowasa nog Tuhan diyon ni Isa bagun kulian og mga taga saki.¹⁸ Ongon sop og duma nog minangoy diyon migoyt nog tow daday sog pigbolilidan in. Sinuloyan nilon posolodon sog diyalom baloy bagun nilon mobotang sog gadapan ni Isa.¹⁹ Tibuwa di' ilon mokosolod po' migogot na og mga tow sog diyalom baloy. Dadi minenek ilon sog tas gatop^j bangka nilon awaoy og sobahagi' nog gatop in. Doksu' tinontun nilon og daday dunut nog pigbolilidan in ditu' sog gadapan ni Isa.²⁰ Dangan mitongow ni Isa nog mopagas og pongandol nilon, tinaluan in og daday, “Pali, inampun na og mga dusa nu.”²¹ Dadi og mga guru sog agama bug mga Parisi miksak-sinakoy ilon, talu' nilon, “Sima towoy koyon nog pibatuk in og ginawa nin sog Tuhan? Da'dun mokoampun nog dusa luwal og Tuhan.”²² Kiosunan ni Isa bug olo og diyalom

---

ⁱ**5:14** Og tow gipulon sog waktu koyon haram para sog mga tow bu pigondian sumolod sog mga baloy poksumbahan nilon. Na bila' kulian og gipul nog tow, kali' pa pokosolod na puli'. Misulat sog Kitab Tawrat sog sura 14:2-32 pasal sog olo og sumboy inangon og tow nog kiulian nog saki gipul.

^j**5:19** Og gatop nilon tagna' mopatag.

pikilan nilon, dadi tinaluan in ilon, “Manu mokpikil amu ma nog mama' niyon?
²³Olo buwan og molomu taluon sog tow kini: `Inampun na og dusa nu, atawa pogbuwat a bangka a na panow^{k?}’ ²⁴Na tulikan niyu bagun niyu kosunan nog taga kopatut og Bata' nog Manusiya^l mongampun nog dusa.” Tubus tinaluan in og tow daday, “Pali, pogbuwat a, alap nu og pigbolilidan nu bangka a uli!” ²⁵Na sododuun minindog og daday kitu' sog kodakolan nog tow bangka nin momosoy og pigbolilidan in. Doksu' minuli' yanin dunut puji nin sog Tuhan. ²⁶Misobu' tokodoy og lam nog tow, bu pinudji nilon og Tuhan dunut gondok, bu talu' nilon, “Mokosobu'-sobu' tokodoy og mitongow ta sog gondow kini.”

Miimung nog mulid ni Panghu' Isa og solobuk mogogalap nog buwis

²⁷Puwas nitu' mipanow si Isa, bangka nin kotongow og mogogalap nog buwis nog pogingalanan Lebi^m miningkud sog pogogalapan nog buwis. Tinaluan yanin ni Isa, “Pogunut a dinakon!” ²⁸Dadi minindog si Lebi, binagak in og lam nitu' bangka yanin pogunut ni Isa.

²⁹Doksu' mikpojamu nog mosolag si Lebi ditu' sog baloy in para ni Isa. Bu modakol og tow mogogalap nog buwis bug mga duma pa og limuduk simalu kuman diyon dinilon. ³⁰Tibuwa onda' tokodoy kosulutoy og mga parisi bug mga guru nog agama, dadi pinalu'-naluan nilon og mga mulid ni Isa, talu' nilon, “Manu

---

^k**5:23** Bila' sabuton ta, mologon pa bila' moktalun' nog “Pogbuwat a bangka a na panow,” po' motongow ta mogdayun bug motud ta' nog ongon og kowasa nog tow kitu' nog miktalu' atawa da'dun.

^l**5:24** Og Bata' nog Manusiya' og gollal ni Isa nog ginamit in sog ginawa nin. Daniel 7:13-14.

^m**5:27** Iningalanan da sop yanin Matiyu.

miksalu amu ma kuman nog mga mogogalap nog buwis bug mga baldusa?" ³¹ Na si Isa og tinumabal dinilon, talu' in, "Og tow nog molasig, da'dun balan in nog polomulung, sugaid og mga milongko' da. ³² Da' u angoy dini mongonggat nog mga tow nog mologdong, sugaid minangoy u dini mongonggat nog mga tow taga dusa bagun moktowbat na ilon."

**Og mga pononggi' ni Panghu' Isa pasal
sog puwasa bug mga bogu ponintulu' in**

³³ Na ongon og mga tow ditu' miktalu' ni Isa, long nilon, "Og mga mulid ni Yahiya sigi-sigi mokpuwasa bu mogduwaa, domikkiyan da sop bug mga mulid nog mga Parisi. Tibuwa og mga mulid nu kuman bu minum hadja." ³⁴ Tinabal ilon ni Isa, "Popuwasahon niyu ta' buwan og mga tow nog limuduk sog pokkawingan sog bon nog diyon pa og pongantim nog laki?" Ondi' na doda'! ³⁵ Tibuwa matong da og waktu nog alapon da dinilon og pongantim laki, na sog waktu niyon mokpuwasa na ilon." ³⁶ Bu tinaluan pa ilon ni Isa biyan sog pononggi', "Da' dun og gumodit nog dogdoy nog bogu bagun poktilob sog dogdoy nog dan. Po' bila' inangon in, piglaatan in tibuwa og bogu dogdoy in bu kana' sop dumait og poktilob in koyon sog dan. ³⁷ Domikkiyan da sop, da'dun og mogungod nog bogu tubig anggulo^o sog dan nog taguan panit kambing po' ondi' na mobitad. Na bila' mogbula' og tubig

---

ⁿ**5:34** Si Isa sumolingka pogbatukon nog ginawa nin sog pongantim laki. Dadi og maana nin nog soliyon pa ni Isa dini sog dunya, di' ilon sumboy mokpuwasa, sugaid bila' muli' na yanin sog surga', yonin na og waktu nilon mokpuwasa.

^o**5:37** Og anggulo yonin na og grep (grapes) atawa og ubas, og ginisan nog pomulan nog taga bunga. Og bunga nin mobais kanon bu pogimungon nog tubig anggulo.

anggul, tumibul og taguan bangka kobogdak. Dadi mobunag og gungod in bu da'dun na og polosuddahan nog taguan koyon. ³⁸Sugaid og tubig anggul nog bogu, sumboy ungodon sop sog pogungodan nog panit nog bogu. ³⁹Bu da'dun og tow meleg minum nog bogu tubig anggul, bila' kilayaman in moginum og dan, po' moktalu' yanin, 'Mobais pa og nanam nog danP.' "

Miksagga' si Panghu' Isa bug mga Parisi pasal sog gondow Pogogulali^q

6 ¹Dadi sog gondow nog Sabtu', miniyang si Isa bug mga mulid in sog paloyan nog tirigu. Mingupu' og mga mulid in nog bunga nin bangka imukadoy, doksu' kinan nilon. ²Na og duma nog mga Parisi miktalu', "Manu miginang amu ma sog gondow Mulliya nog pigondi' ma koyon nog sara'?" ³Og tabal ni Isa dinilon, "Manu buwan, da' niyu ta' kobasta sog diyalom Kitab og ininang ni Nabi Daud sog waktu nog ginutom ilon nog mga duma nin? ⁴Simolod yanin sog diyalom nog baloy nog Tuhan, bangka nin alapoy og pan sutsi', nog inuwakil tagna' sog Tuhan. Tubus kinuman yanin, bu binogoyan in sop og mga duma nin. Na og ginang nilon kitu' kana' sog sara', po' og ganta' kuman bosiya nitu' og mga gimam da." ⁵Bu talu' pa ni Isa dinilon, "Og Bata' nog Manusiya' og mogbaya' bug olo og inangon sog Gondow Pogogulali."

---

^P**5:39** Milayam na og mga parisi nog dan nog ponintulu' nilon, mopok ilon sog bogu nog ponintulu' ni Isa.

^q**6:0** Yonin sop og gondow poksumba

^r**6:4** Og pan kini nog mibotang sog pokkurbanan, og tanda' nog pogaddat nilon sog Tuhan. Dadi poggantian nog mga gimam kini gondow-gondow bu og pan nog dan kitu', kumboyon nog mga gimam kuman dun.

⁶Na sog len na sop nog gondow Sabtu', minangoy si Isa sog poksumbahan mognasihat, sakali' ongon ditu' og tow nog mingoyongkong og dapit lintu nog komot in. ⁷Dadi og duma nog mga guru sog agama bug mga Parisi miktulik tokodoy ni Isa bug momulung ta' yanin sog gondow Pogogulali, bagun mosumbung nilon yanin pasal dun. ⁸Tibuwa kiosunan na ni Isa og diyalom pikilan nilon, dadi tinaluan in og tow nog mingoyongkong og komot in, "Pogbuwat a bangka a indog dini sog titonga' ta niyu." Na migbuwat yanin bangka indog diyon. ⁹Doksu' tinaluan ni Isa og mga Parisi bug mga guru sog agama, talu' in, "Sakon ku diniyu, bila' sog gondow Mulliya, olo og inangon ta nog mounut sog sara', og monginang nog mobais atawa molaat, mokotabang atawa mokomula?" ¹⁰Tinontong ilon kotanan ni Isa, bu tinaluan in og tow nog mingoyongkong, "Logdong nu og komot nu!" Na tinumomba' og tow kitu' bu sododuun kiulian og komot in. ¹¹Na milingit tokodoy og mga guru sog agama bug mga Parisi, bu migisun ilon kokonya bug olo og inangon nilon ni Isa.

Og pomili' ni Panghu' Isa nog sopulu' bu duwa' kotow nog sahabat in

¹²Sog waktu nitu' tinumukad si Isa sog bontud bagun mongoni-ngoni sog Tuhan, bu sumogobi yanin mingoni-ngoni. ¹³Poksisolom tinawag in og mga mulid in, bu mimili' yanin sopulu' bu duwa' kotow nog ginollalan in nog mga sahabat in. ¹⁴Og pinili' in, yonin na si Simon og iningalanan in sop nog Petros, bu og gilug in nog si Andariyas, si Yakub, si Yahiya, si Pilip bu si Bartolomi, ¹⁵si Matiyu bu si Tomas, si

Yakub yonin na og bata' ni Alpa, si Simon, og ginollalan nog Selot^s, ¹⁶si Yudas, yonin na og bata' ni Yakub, bu si Yudas nog taga Kiriud og monipu ni Isa.

Mignasihad si Panghu' Isa bu mikpokuli' nog tow

¹⁷Na dimiksun si Isa bug mga sahabat in tidu sog bontud kitu'. Minindog yanin sog kopatagan dunut modakol nog mulid in bu modakol sop og tumpukan nog mga tow timuwa' diyon tidu sog kobonuwahan nog Yahudya, Yerusalem, Tirus bug sog bonuwa Sidun. ¹⁸Minangoy ilon diyon monginongog nog nasihat ni Isa, bu bagun sop kulian og longkoan nilon. Og mga tow nog sinolodan nog soytan, kiulian da sop. ¹⁹Dadi og lam nog tow, meleg kumimal diyanin pasal sog kowasa nog lumuwas tidu diyanin, bu og lam nilon kiulian.

Og mobarakat bu og mosiya-siya

²⁰Doksu' tinontong ni Isa og mga mulid in bangka nin taluoy, "Mosukud amu mga miskin po' suku' amu sog pogbaya' nog Tuhan. ²¹Mosukud amu mga ginutom^t ningkomun, po' matong da og waktu nog poduhulan kamu da nog Tuhan. Mosukud amu mga migaduy ningkomun, po' ongon da og waktu nog mokopokkotawa amu. ²²Mosukud amu bila' kolingitan kamu nog mga tow, pogunda-undahan, potiyangan

---

^s**6:15** Og maana nog Selot kana' motampal. Mogdadi og maana nin og tow nog mimagas atawa motugos, mama' nog tow nog mogunut tokodoy sog Tuhan atawa sog sara' in. Ongon sop og tumpukan nog tow nog iningalanan nog Selot. Binologbogan tokodoy nilon og bangsa nilon. Dadi sinumagga' ilon sog pomarinta nog bonuwa Rom. Tibuwa da'dun da sop og suksugan sog Injil nog miktidu si Simon kini nog sakup sog tumpukan kini.

^t**6:21** Bastahon niyu Matiyu 5:6

bu pobaba'-babaon kamu sampoy nog laaton og ngalan niyu, sabap tibuwa sog kounut niyu dinakon, og Bata' nog Manusiya'. ²³ Pogloliyag amu tokodoy bila' moinang koyon diniyu, po' ongon og mosolag nog tungbas nog Tuhan diniyu sog surga'. Po' mama' niyon da sop og ininang tagna' nog koapu'-apuan nog mga tow koyon, linaatan nilon og mga konabihan.

²⁴ Sugaid mosiya-siya amu mga dayahan, po' mialap niyu na og kobais nog kobotang-botang niyu dini sog dunya. ²⁵ Mosiya-siya amu mga mokpoduhul nog kolegan niyu ningkomun, po' matong da og waktu nog di' na duhulon diniyu og kolegan niyu. Mosiya-siya amu mga mikkotawa ningkomun po' matong da og waktu nog mokkosusahan amu bangka amu pogaduy. ²⁶ Mosiya-siya amu bila' sanglitan amu nog lam nog tow, po' sinanglitan da sop tagna' nog koapu'-apuan nilon og mga balu'-balu' nabi.

²⁷ Tibuwa sosuku' nog miginongog, yonin kini og taluon ku diniyu: Sumboy kolasahan niyu og mga banta niyu, bu tungbasan niyu nog mobais og mga tow nog mogdumut diniyu. ²⁸ Pongoni-ngonihan niyu nog kobaisan og sosuku' nog monukna' atawa mominsana' diniyu. ²⁹ Bila' ongon og tumompiling diniyu sog mulu', potompiling niyu sop og sobola', bu bila' ongon og malap nog gamis niyu, di' niyu inugunan sampoy og komisita niyu. ³⁰ Bogoyan niyu sima-sima og mongoni diniyu, bu bila' ongon og garta' niyu nog alapon nilon, di' niyu na awion dinilon.

³¹ Inang niyu sog pokasi niyu og olo-olo nog kolegan niyu inangon nog pokasi niyu diyon diniyu.

³² Bila' kolasahan niyu og mga tow hadja nog molasa diniyu, na olo na og pahala' nog moalap niyu? Po' bisan og mga tow baldusa, mokosun da lumasa sog mga tow nog molasa dinilon. ³³ Bila' moginang amu hadja nog kobaisan sog mga tow nog

mobais diniyu, na olo na og tungbas nog moalap niyu tidu sog Tuhan? Po' bisan og mga tow baldusa, monginang da sop mama' niyon. ³⁴Bila' yonin hadja og podamon niyu og tow nog mondom nog mokobayad diniyu, olo da sop og tungbas nog Tuhan diniyu? Bisin og mga tow baldusa, mokpodam da sop sog batuk in bila' mitantu nin nog mokobayad. ³⁵Sugaid sumboy kolasahan niyu og banta niyu, bu pobaisan niyu ilon. Pokpodam amu nog di' amu mogdodama nog bayad nog bisan olo. Na bila' ma' nitu', mosolag og tungbas diniyu bu moimung amu nog bata' nog Pogbaya'-baya', po mahatul yanin bisan sog mga tow molaton og kosuddahan in bu sog mga tow nog di' mokosun moksukur diyanin. ³⁶Sumboy molilolatoy amu sog pokasi niyu mama' nog Gomma' niyu sog langit, yonin na og Tuhan.

Monghukum nog mga pokasi

³⁷Di' amu monalla' bagun di' amu sallaon. Di' amu monghukum bagun di' amu sop hukumon nog Tuhan. Tibuwa ampun niyu og mga mikodusa diniyu bagun amu sop ampunon nog Tuhan. ³⁸Pomogoy amu dadi kobogoyan kamu sop. Bila' ma' nitu' og inangon niyu, mosolag og tungbas diniyu, mama' sopantun poktopongan nog kongkugon pa, bangka dasokoy boyaan moglipuwas og bogoyon in diniyu. Og hantangan nog pogbogoy niyu sog pokasi niyu, ma' niyon da sop og hantangan nog poktungbas nog Tuhan diniyu."

³⁹Tubus miktalu' si Isa biyan sog pononggi', "Og tow nog buta di' mokoambit sog batuk in nog buta, po' molabu' da ilon duwa' sog lolong. ⁴⁰Bu da'dun og mulid nog lumabi sog guru nin, sugaid bug modoksu' na yanin moganad, bangka pa yanin pokobatud sog guru nin." ⁴¹Talu' ni Isa, "Manu lilingon niyu ma pahatul og mikaan nog puling sog mata nog pokasi niyu, sakali' di' niyu motongow og puling niyu

nog mama' kosolag nog torusu diyon sog mata niyu? ⁴²Dadi poynoy kotalu' niyu dun sog pokasi niyu, 'Awaon ta og puling sog mata nu.' Sakali' ongon da sop og puling niyu sog mata niyu nog mama' kosolag nog torusu? Mokpotongow-tongow amu hadja! Awa' niyu poguna og puling niyu nog mama' nog torusu, magun niyu motongow mahatul og mikaan nog puling nog pokasi niyu bangka niyu kawa'.

⁴³Og kayu nog mobais di' mogbunga nog molaton, domikkiyan bug kayu nog molaton, ondi' sop mogbunga nog mobais. ⁴⁴Og mga kayu kosunan doda' tidu sog bunga nin. Dadi da'dun og moupu' nog mompallam tidu sog bonganga atawa og buwahan tidu sog somponit. ⁴⁵Domikkiyan da sop og manusiya'. Bila' mobais og mitagu' sog pongatoyan in, mobais da sop og ponaluon in bu ginang in. Tibuwa bila' molaton og mitagu' sog pongatoyan in, molaton da sop og ponaluon in bug ginang in. Olo-olo sog diyalom nog pongatoyan nog tow, kosunan tidu sog ponaluon in."

Og dalil ni Panghu' Isa pasal sog duwa' kotow pandoy

⁴⁶Na mogdayun pa si Isa og talu' in, "Manu tawagon niyu ma akon nog 'Panghu', Panghu', sakali' di' niyu da unuton og suguan ku diniyu? ⁴⁷Taluan ku amu bug poynoy og kophonnggi' sog tow nog moginongog bangka nin unutoy og mga tintuluan ku. ⁴⁸Mama' yanin nog tow mokpasok nog baloy. Mokokkut nog modalom, bangka nin tambakoy nog batu og gugdok in. Dangan misugat nog ba' og baloy koyon, onda' da kokuyung po' mopagon og kopasok dun. ⁴⁹Tibuwa sima-sima og moginongog nog talu' u, sakali' da' in unutoy, mama' yanin nog tow mokpasok nog baloy nog ontudon in hadja og gugdok in sog dibabow nog lupa'.

Na pogbiyan nog ba', podali' da mobuksak og baloy koyon boyaan nog moladak mahatul."

Og kopongandol nog kapitan nog mga sundalu nog Rom

7¹Dangan midoksu' si Isa mognasihad sog lam nog tow diyon, minangoy yanin ditu' sog bonuwa Kapernaum. ²Na ongon ditu' solokotow kapitan nog sundalu nog Rom nog taga sosuguon misaki bu posungu' na matoy. Og sosuguon in kini, kolasahan in tokodoy. ³Dangan midongog nog kapitan koyon og pasal ni Isa, sinugu' in mogdayun og mga migmokogulang nog bangsa Yahudi sog bonuwa koyon nog pongonihon pa nilon ni Isa mangoy ditu' sog baloy in, bagun pokulion og sosuguon in. ⁴Pogdatong nilon ditu' ni Isa, mikpokilolat tokodoy ilon diyanin, talu' nilon, "Tuwan, og kapitan kini mopatut tokodoy tabangan nu, ⁵po' molasa tokodoy yanin sog bangsa ta, bu piimungan in pa ita niyu nog poksumbahan." ⁶Na migunut na dinilon si Isa.

Dangan molani na ilon sog baloy, sinugu' nog kapitan koyon og mga supali nin lumumpak dinilon, mokposampoy nog talu' in ditu' ni Isa, long nilon, "Panghu', og talu' nog kapitan, di' nu na dow potiksaon og lawas nu, po' di' da yanin tolopon mokposolod dinika sog baloy in. ⁷Bu di' da sop yanin tolopon lumumpak nika, sugaid talu' nu hadja dow magun kulian og sosuguon in. ⁸Pasal yanin sooy dow ongon og kownutan nog simugu' diyanin, bu ongon da sop og mga sundalu nog mosugu' in. Bila' taluan in nog mangoy ditu' atawa dini, tumomba' da sop ilon diyanin. Bu bila' taluan in sog sosuguon in: 'Inang nu kini,' inangon in da sop."

⁹Dangan midongog ni Isa, kisobuan yanin, dadi inadap in og tumpukan nog tow nog migunut diyanin, bangka poktalun, "Taluon ku amu, da' u pa sibon pokobalak

nog tow nog ma' nini kopagas og kopongandol in bisan sooy sog bangsa Israel.”

¹⁰Dangan mikuli' og mga sinugu' kitu' sog baloy nog kapitan, mitongow nilon nog kiulian na og sosuguon kitu'.

Pitubu' puli' ni Panghu' Isa og bata' nog balu libun

¹¹Da' kobon minangoy si Isa bug mga mulid in sog lungsud nog povingolanan nog Nain, bu modakol pa tokodoy og mga tow nog migunut diyanin. ¹²Dangan molani na ilon sog bongawan nog lungsud nog Nain, kisolabuhan sop nilon nog ongon og minatoy tinanggung nog mga tow sog bonuwa koyon posungu' sog pongubulan. Og bangkoy nog tinanggung nilon koyon og laki, yonin na og tunggal bata' nog balu libun, bu modakol og tow nog migunut dun. ¹³Dangan mitongow ni Panghu' Isa og balu libun, milolat yanin dun, bangka nin taluoy, “Di' a mogaduy.” ¹⁴Doksu' mikpolani si Isa sog tanggungan bangka nin kikapoy, dadi limota' og mga miktanggung, bangka taluoy ni Isa, “To', pogbuwat a!” ¹⁵Na sododuun mitubu' puli' og patoy koyon bu migbuwat, bangka poktal'. Dadi inuwakil ni Isa ditu' sog gina' in.

¹⁶Dadi landu' tokodoy og gondok nog mga tow diyon dunut puji nilon sog Tuhan, talu' nilon, “Binontow nog Tuhan og mga piktowan in po' dini na dinita og nabi nog mokowasa.” ¹⁷Na og suksugan pasal sog ininang ni Isa diyon mikanat sog bonuwa Yahudya bu sog len bonuwa sog lumibut in.

Og sak ni Yahiya Mongliligu'

¹⁸Na dangan sinuksugan si Yahiya^u nog mga mulid in pasal sog mga ininang ni Isa koyon, pitawag in og duwa' kotow sog mga mulid in, ¹⁹bangka nin ilon suguoy moksak ditu' ni Panghu' Isa, talu' in, "Ika na ta' og pigdodamahan nami nog matong atawa mogbagad ami pa nog len?" ²⁰Dangan minatong na og duwa' kotow nog sinugu', miktalu' ilon, "Ami kini sinugu' ni Yahiya Mongliligu' bagun moksak bug ika na ta' og pigdodamahan nami nog matong, atawa mogbagad ami pa nog len?" ²¹Sog waktu tokodoy nitu' modakol og binulung ni Isa nog mga tow taga saki nog migloginis bug mga buta sampoy og mga sinolodan nog soytan, bu kiulian og lam nilon. ²²Dadi tinabal ilon ni Isa, "Pokpuli' amu na, bu suksugan niyu si Yahiya sog kotanan nog mitongow bu midongog niyu. Og tow nog buta mokotongow na, og daday mokopanow na, og ginipul molonu' na og panit nilon, og mga bongol mokodongog na, og mga tow minatoy mitubu' na, bu og Mobais nog Suksugan pisampoy na sog mga miskinan. ²³Bu mosolag og kobaisan nog tow nog di' mogduwa'-duwa' tumomba' dinakon."

²⁴Dangan mikawa' og mga mulid ni Yahiya, tinaluan ni Isa og tumpukan nog tow pasal ni Nabi Yahiya, talu' in, "Olo og inangoy niyu tontongoy sog waktu nog minangoy amu ditu' sog talunan? Og dawon ta' nog parang nog ayn-ayn kopalid po' oyupon nog galu'? Kana' na doda'. ²⁵Minangoy amu ta' ditu' po' tumontong nog tow miksolug nog mahalga' nog ponapot? Na kana' le, po' og tow moksolug nog mokohalga' nog mga ponapot bug miglabi-labi og daya nin, ditu' migonong sog gastana'. ²⁶Olo buwan doda' og inangoy niyu tontongoy ditu' sog talunan? Og

---

^u**7:18** Na sog waktu koyon si Yahiya diyon sog diyalom pirusuhan. Bastahon niyu Lukas 3:20.

nabi? Motud, sugaid taluan ku amu, og mitongow niyu ditu' og nabi nog motas pa tidu sog mga len nog nabi.^v

²⁷Po' yanin og sosuguon nog misulat sog Kitab, talu' nog Tuhan, 'Pounahon ku tidu dinika og sosuguon ku magun pobaisan in og dalan nog biyanan nu.'

²⁸Taluan ku amu, da'dun og manusiya' nog mokolabi ni nabi Yahiya, sugaid tidu ningkomun og kinobabaan nog minampu' sog pogbaya' nog Tuhan, motas pa tidu ni Yahiya."

²⁹Na og kotanan nog tow nog mikodongog dun, bisan pa og mga mogogalap nog buwis, miksobonnal ilon nog mologdong og Tuhan, po' ilon koyon og mokiligu' kitu' ni Yahiya. ³⁰Tibuwa og mga tow Parisi bug mga guru sog agama, da' nilon tombaoy og kolegan nog Tuhan dinilon, po' di' ilon meleg poliguon ni Yahiya.

³¹Talu' pa ni Isa, "Ayn ku bayu' pobatukoy og mga tow sog timpu nog ningkomun kini, bu olo na og pononggian ku dinilon? ³²Mama' na ilon nog mga gumbata' sog tabu' moglosik og solokotow ditu' sog solokotow, talu' nilon, 'Uy! Miksuling ami mama' nog kawing, sugaid da' amu da pongigal, bu miglugu ami nog lugu patoy, sugaid da' amu da pogaduy.' ³³Dadi mama' amu da sop dinilon, po' si Yahiya mokpopuwasa yanin bu ondi' moginum nog mokolangu, sugaid miktalu' amu, 'Sinolodan yanin nog soytan.' ³⁴Doksu' minatong og Bata' nog Manusiya', kuman bu minum yanin. Tibuwa miktalu' amu, 'Tontong niyu ba, gibogon og tow koyon bu mogoginum bu og supali nog mga mogogalap nog buwis bug mga baldusa.' "

---

^v**7:26** Po' Si Yahiya kini mipili' nog Tuhan mokpodinsama' nog dalan nog Al Masih.

³⁵ Sugaid talu' ni Isa, "Og kokosun nog Tuhan kisaksian nog mga tow nog migunut dun."^w

Og pogampun ni Panghu' Isa sog libun baldusa

³⁶ Dadi solobuk gondow ongon og solokotow nog Parisi nog pogingalanan Simon, inonggat in si Isa kuman ditu' sog baloy in. Na minangoy yanin ditu' bangka pokkilid^x kuman. ³⁷ Na, sog bonuwa koyon ongon og solokotow nog libun baldusa. Dangan midongog in nog kinuman si Isa sog baloy nog Parisi, minangoy yanin ditu' bu migoyt nog bangga'-bangga' nog taga gungod nog lana momut nog mahalga'. ³⁸ Minindog yanin sog dapit sikwoyan ni Isa dunut gaduy in sampoy nog mibasa' nog luwa' og botis ni Isa. Tubus pinunasan in nog buk in og botis ni Isa bangka nin pa alokoy, bu inududan in nog lana momut.

³⁹ Dangan mitongow nog Parisi nog migonggat kitu' diyanin, talu' in sog diyalom atoy in, "Bila' og tow kini motud nog nabi, kosunan in og libun nog mingonggayd diyanin koyon, og baldusa." ⁴⁰ Dadi tinaluan yanin ni Isa, "Simon, ongon og taluon ku dinika." Tinumabal si Simon, "Olo niyon, Tuwan Guru? Taluan nu akon!"

⁴¹ Talu' ni Isa, "Ongon og duwa' kotow minutang nog sin sog tow nog mokpopodam nog sin. Og solokotow mikutang lima gatus dinar^y, bu og solokotow mikutang lima pulu'. ⁴² Dangan di' na ilon mokobayad nog gutang nilon, na

---

^w**7:35** Atawa: *Og mga tow nog migunut sog kolegan nog Tuhan miksobonnal nog mologdong og ininang nog Tuhan.*

^x**7:36** Ma' nitu' og gaddat nilon bila' kuman ilon sog waktu koyon.

^y**7:41** Og ginisan nog dinar kini, og sodinar dun mokogadji na sog tow miginang sondow, dadi bila' 500 dinar mokogadji sog tow moginang 500 ondow atawa sotahun bu tonga'.

pinuwas na nog kiutangan nilon koyon. Na sima dinilon duwa' og labi molasa sog tow nog kiutangan nilon?" ⁴³Na tinumabal si Simon, "Kitu' bayu' og modakol og miutang in." Og tabal ni Isa, "Simugat og tabal nu."

⁴⁴Doksu' limingoy si Isa sog libun bangka nin taluoy si Simon, "Mitongow nu ta' og ininang nog libun kini? Inonggat nu akon mangoy sog baloy nu, sugaid da' nu akon bogoyoy nog tubig pogugas nog botis^z u, tibuwa og libun kini, inugasan in og botis u nog luwa' in, bu og buk in pa og pikpunas in dun. ⁴⁵Ika, da' nu akon lumpakoy nog galok, tibuwa og libun kini, tidu pa sog kodatong u, da'dun gulali nin mongalok nog botis u. ⁴⁶Bu da' nu tanan lanahoy og buk u, og gindanan nog pogaddat nu, sugaid og libun kini inulit in botangoy og botis u nog lana momut.

⁴⁷Dadi taluan ku ika, inampun na og dusa nog libun kini bisan pa modakol, saan na pitongow in og mosolag nog lasa nin dinakon. Tibuwa og tow nog inampun sog dusa nin mikaan, na mikaan da sop og pitongow in nog lasa."

⁴⁸Doksu' tinaluan ni Isa og libun, "Inampun na og mga dusa nu." ⁴⁹Na og mga tow nog diyon kinuman sog lomisahan, mikopogniyat ilon, talu' nilon, "Uy, sima bayu' og tow kini mongampun nog dusa nog tow?" ⁵⁰Tubus tinaluan ni Isa og libun, "Og kopongandol nu og mikoawon dinika. Uli' a nog mosannang!"

Og mga kolibunan nog timabang ni Panghu' Isa

8 ¹Dadi pogdoksu' nitu', inangoy ni Isa og mga lungsud bug mga kowman magun mokposampoy bug mognasihad nog Mobais nog Suksugan pasal sog pogbaya' nog Tuhan. Migunut diyanin og sopulu' bu duwa' kotow nog sahabat in,

---

^{z7:44} Og gaddat nilon bila' ongon og mongumbaloy dinilon bogoyan nilon nog tubig pogugas nog botis.

²bu og duma nog kolibunan nog kiulian in nog sinolodan nog soytan bug mga misaki. Og solokotow dinilon yonin na si Mariam og piktawagan nog Magdalena, yanin og kipoluwasan ni Isa nog pitu buk soytan sog lawas in, ³bu si Yowanna og libun ni Kusi. Si Kusi kini, yonin na og pingandolan ni Datu' Herod sog Gastana' in. Migunut sop og solobuk libun og ngalan in si Susana bu modakol pa og duma nog kolibunan. Og kolibunan kini og tinumabang gumastu ni Isa bug mga mulid in.

Og dalil pasal sog miksibwag nog boni'

⁴Na modakol nog tow tidu sog mga kobonuwahan og minangoy moktopuk diyon ni Isa, bangka ilon nasihatoy ni Isa biyan sog pononggi'. Og talu' in, ⁵“Ongon solokotow miksibwag nog boni' in sog guma nin. Og duma nog boni', misibwag sog dalan, dadi kiindogan nog mga tow, bu tinipot kanoy nog mga manuk-manuk. ⁶Og duma nog boni', misibwag sog batuhan, poktubu' in, milawos da mogdayun po' migangu og lupa'. ⁷Og duma sop nog boni', misibwag sog lupa' nog somponitan, na poktubu' nog boni', milomos nog mga somponit. ⁸Sugaid og duma nog boni' misibwag sog lupa' nog mobais, na timubu' bangka pomunga nog modakol; sog solobuk nog boni' gatasan og bunga nin.” Tubus niyon talu' ni Isa, “Dadi sosuku' nog mikodongog, na sabut niyu pahatul.”

⁹Doksu' miksak og mga mulid in bug ponoy og poksabut nog pononggi' in koyon. ¹⁰Talu' ni Isa dinilon, “Amu koyon, pisabut na diniyu og mibuni kitu' paali sog pogbaya' nog Tuhan. Tibuwa sog mga duma nog di' meleg mogunut sog pognasihat u, taluon ku biyan sog pononggi'. Bisan tumontong ilon, di' da nilon motongow, bu bisan moginongog ilon, di' da nilon mosabut.”

¹¹Na yonin kini og maana nog pononggi' kitu': Og boni', yonin na og lapal nog Tuhan. ¹²Na og dalan kitu' nog kisibwagan nog boni', yonin na og mga tow nog miginongog nog lapal nog Tuhan. Tibuwa minatong og iblis bangka awaoy sog pongatoyan nilon og lapal nog Tuhan, bagun di' nilon tombaan bu di' ilon na moawon nog Tuhan. ¹³Na og batuhan nog kisibwagan nog boni', yonin na og mga tow nog tinumabuk nog lapal nog Tuhan dunut loliyag nilon, sugaid da' koungod sog pongatoyan nilon. Tinumomba' ilon podali', sugaid sog waktu nog sinuloyan ilon, podali' nilon da bolongoy og pongandol nilon. ¹⁴Og lupa' nog somponitan kitu' nog kisibwagan sop nog boni', yonin na og mga tow nog miginongog nog lapal nog Tuhan. Tibuwa dinag ilon sog kobimbang nilon, pongarta' bug lami-lamihan sog dunya, dadi da' pogjatu og bunga nin. ¹⁵Na og lupa' nog mobais kitu' nog kisibwagan nog boni', yonin na og mga tow nog miginongog nog lapal nog Tuhan bangka nilon ungodoy sog mobais nog pongatoyan nilon. Og mga tow koyon nog mogot og kotomba' nilon, mama' hantang nog pomulan nog mitubu' bangka pogbunga nog modakol.

Sumboy ita monginongog mahatul bu tumomba' sog talu' nog Tuhan

¹⁶Doksu' miktalu' na sop si Isa biyan sog pononggi', "Da' dun og tow nog maktutud nog politaan bangka nin dungmaoy nog bangga' atawa botangon sog silung nog katri. Sugaid sumboy botangon sog taguan in, magun kodolagan og mga tow nog sumolod. ¹⁷Po' og lam nog binuni kosunan da sog sosunguon, bu olo-olo og dinugmaan, tumampal da bu mokangoy da sog kodolagan loma'-dinglag. ¹⁸Dadi pokpotubud amu moginongog, po' og mga tow nog miginongog bangka nilon unutoy, na dungagan pa tokodoy og kokosun nilon. Tibuwa og mga tow nog

di' mokpotubud moginongog, bisan pa sog niyat nilon ongon na og kokosun nilon, na awaon da sog pikilan nilon."

¹⁹Tubus minatong og gina' bug mga koilugan ni Isa nog laki, sugaid di' ilon mokopolani ditu' ni Isa kobalan nog kodakol nog tow. ²⁰Na ongon og miksuksug ni Isa, talu' in, "Og gina' bug mga koilugan nu, ditu' sog luwasan meleg moktongow dinika." ²¹Og talu' ni Isa dinilon, "Sima-sima og moginongog nog talu' nog Tuhan bangka nilon unutoy, moitung ilon koyon og gina' u bug koilugan ku."

Pilota' ni Panghu' Isa og bagyu

²²Dadi solobuk gondow, simakoy si Isa bug mga mulid in sog solobuk kumpit, bu tinaluan in ilon, "Tumolipag ita sog linow." Dadi timulak ilon. ²³Dangan miglayag na ilon sog lawd, mikotulug si Isa, bu sunoy pa miksipagas og galu' bangka koungodoy nog tubig og kumpit nilon. Dadi sog diyalom tokodoy ilon nog kobinsanaan. ²⁴Na inangoy nilon si Isa tanudoy, talu' nilon, "Tuan Guru, Tuan Guru, molonod ita niyu na!" Na mitanud si Isa bangka nin suguoy og galu' bug nabok lumota'. Na soduun-duun tinumoddo'. ²⁵Doksu' tinaluan in ilon, "Ayn na og kopongandol niyu?" Tibuwa kisobuan bu kiondokan og mga mulid in, bu talu' nog kokonya, "Sima bayu' og tow kini? Bisin og nabok bu galu' tumomba' ma diyanin bila' suguon in."

Kiulian ni Panghu' Isa og tow nog sinolodan nog soytan

²⁶Tubus migdayun na si Isa bug mga mulid in sog bonuwa Gerasa, yonin na og bonuwa sog sobola' nog Linow Jalil. ²⁷Na pokponog ni Isa sog pontad, linumpak yanin nog tow sog lungsud koyon nog sinolodan nog soytan. Og tow kini miobon

na moglobas-lobas bu di' na motona' sog baloy, bu ditu' na yanin migonong sog diyalom nog mga langub pongubulan. ²⁸⁻²⁹ Modadan tokodoy yanin binsanaoy nog soytan. Bisan ikotan yanin nog kadina, ponggotuson in da, bu bisan pa jagahan yanin, moboluy da, bangka yanin oytoy nog mga soytan sog talunan. Dangan mitongow in si Isa, miglosik yanin nog monamal bangka yanin kobuksak sog gunan ni Isa, talu' in, "Isa, og bata' nog Tuhan Mahatinggi, olo og inangon nu dinakon? Pongonihon ku dinika, di' nu akon binsanaon!" Mama' niyon og mitalu' in po' sinugu' na asal ni Isa og mga soytan nog mawa' sog diyalom nog lawas nog tow koyon. ³⁰ Talu' ni Isa diyanin, "Sima og ngalan nu?" Tinumabal yanin, "Og ngalan ku si Laksa'." Po' modakol og soytan nog simolod sog diyalom nog lawas in. ³¹ Dadi pingoni nog mga soytan nog di' ilon pangoyon sog narka'. ³² Na ditu' sog molani nilon, ongon og tumpukan nog babuy nog minungat sog kilid nog bontud. Dadi pingoni nog mga soytan nog ditu' ilon na pangoyoy sog diyalom lawas nog mga babuy. Na dinuhul dinilon ni Isa. ³³ Dadi limuwas og mga soytan tidu sog lawas nog tow koyon bangka ilon poglalin sog mga babuy. Mimolebes mogdayun gumobok og mga babuy koyon sog pampangan bangka ilon kolomos kotanan. ³⁴ Dangan mitongow nog mga mogogipat nog mga babuy nog ma' nitu', gimobok ilon mogdayun sog lungsud bug gumbaloyan minuksug pasal sog mitongow nilon kitu'. ³⁵ Dadi minangoy og mga tow ditu' ni Isa bagun tumontong sog miinang koyon. Pogdatong nilon, mitongow nilon og tow nog bakas sinolodan nog soytan miningkud sog sikwoyan ni Isa mimonapot na bu mobais na og pomikil in. Dadi kiondoka tokodoy ilon. ³⁶ Na og mga tow nog mikotongow sog miinang koyon, minuksug sog mga duma nilon bug manu kiulian ma og tow nog sinolodan nog soytan. ³⁷ Dadi og lam nog tow nog migonong sog kobonuwahan nog Gerasa,

pingoni nilon nog mawa' si Isa po' landu' tokodoy og gondok nilon. Saan na sinumakoy silo' Isa sog kumpit nilon bangka na ilon awa'. ³⁸Sog da' pa ilon tulak, og tow kitu' nog kipoluwasan ni Isa nog soytan, mikpokilolat diyanin nog podunuton yanin. Tibuwa piuli' yanin ni Isa, talu' in, ³⁹“Uli' a na ditu' diniyu bangka nu ponuksug bug ponoy kobais og ininang nog Tuhan dinika.” Na inulit in suksugoy og mga tow sog lungsud koyon pasal sog ininang ni Isa diyanin.

Og libun nog misaki, bu og bata' ni Jayros nog minatoy

⁴⁰Dangan mikopuli' silo' Isa sog sobola' nog linow koyon, linumpak yanin nog mga tow dunut loliyag nilon po' asal na ilon migdodama diyanin.

⁴¹Na ongon og tow nog pogingalanan nog Jayros, og kownutan sog poksumbahan, minangoy diyon sumudjud sog molani nog botis ni Isa. Mikpokilolat yanin nog mangoy pa si Isa ditu' sog baloy in, ⁴²po' posungu' na matoy og tunggal nog bata' in nog libun. Migumul yanin sopulu' bu duwa' tahun.

Dangan inangoy ni Isa, migigot sop sog mansing kilid in og mga tow nog mogunut diyanin. ⁴³Na ongon sop diyon solokotow nog libun, og saki nin pogduguon sog bon nog sopulu' bu duwa' tahun. Ayn-ayn na yanin mikosaut mokpobulung bu mitipot na og garta' in pogbayad, sugaid da'dun bisan solokotow og mikokuli' dun. ⁴⁴Dadi minangoy yanin sog tolikudan ni Isa bangka nin onggaydoy og sungsung nog lapis nog ponapot ni Isa, bu sododuun limota' og pogluwas nog dugu' in. ⁴⁵Na miktalu' si Isa, “Sima og mingonggayd dinakon?” Na, mimolilu og lam nog tow, dadi miktalu' si Petros, “Panghu', modakol og mga tow nog migdoksol diyon dinika.” ⁴⁶Tibuwa miktalu' si Isa, “Ongon na doda' og mingonggayd dinakon, po' mibatik u nog ongon og limuwas nog kowasa tidu dinakon.” ⁴⁷Na dangan kiosunan nog

libun koyon nog mibatik ni Isa og ininang in, mikpolani yanin dunut pongongkog in bangka na sudjud sog molani nog botis ni Isa. Tinalu' in sog kodakolan nog tow bug manu inonggaydan in si Isa nog sododuun mikokuli' dun. ⁴⁸Talu' ni Isa diyanin, "Babu', og pongandol nu og mikokuli' dinika, uli' a na nog mosannang."

⁴⁹Dadi soliyon in moktalu' sog libun, sunoy pa ongon solokotow tidu sog baloy ni Jayros minangoy diyon, piosunan in si Jayros, "Og bata' nu minatoy na, di' nu na sasowon og Guru." ⁵⁰Tibuwa midongog ni Isa, dadi tinaluan in si Jayros, "Di' a mondok, pongandol a tibuwa, bu kulian da yanin."

⁵¹Pogdatong nilo' Isa sog baloy ni Jayros, da'dun og kinumboy in mogunut diyanin sumolod muwal da nilo' Petros, Yahiya, Yakub bu og gina'-omma' nog bata'. ⁵²Og mga tow diyon migaduy bu og lam nilon mikorukkaan, dadi tinaluan ilon ni Isa, "Di' amu mogaduy, po' og bata' onda' da patoy, sugaid mitulug hadja yanin." ⁵³Na pikkotawahan yanin nog mga tow diyon, po' kiosunan nilon nog minatoy na doda' og bata'.

⁵⁴Dadi inonggaydan ni Isa og komot nog bata' bangka nin taluoy, "Buwe', pogbuwat a!" ⁵⁵Na, mitubu' mokpuli' og bata' bu sododuun migbuwat. Doksu' sinumugu' si Isa nog pokanon og bata'. ⁵⁶Misobu' tokodoy og mokogulang in, sugaid pigondian ilon ni Isa monuksug pasal sog mikobiyan diyon.

Sinugu' ni Panghu' Isa mongnasihat og sopulu' bu duwa' kotow sahabat in

9 ¹Dadi linimud ni Isa og sopulu' bu duwa' sahabat in, bangka nin bogoyoy nog kowasa bu kopatut mokpoluwas nog lam nog soytan bu mokpokuli' nog saki.

²Doksu' bangka nin ilon suguoy mokposampoy pasal sog Pogbaya' nog Tuhan bu momulung nog mga tow nog taga saki. ³Dadi tinaluan ilon ni Isa, "Di' amu mogoyt

nog olo-olo sog popanowan niyu, mama' na nog tungkod, gabot, moka-oka, sin atawa og salinan. ⁴Ayn-ayn na baloyoy og datongan niyu nog tumabuk diniyu, na diyon amu na pogonong sog bon niyu diyon sog bonuwa koyon, bu diyon amu da sop gonat. ⁵Tibuwa bila' di' amu tabukon nog tow diyon, pokpasoy niyu og bogombun sog botis niyu, gindanan nog puwas amu na dinilon, bangka amu awa' sog bonuwa koyon.”

⁶Dadi mipanow na og mga sahabat ni Isa mongnasihat sog mga kowman. Mikposampoy ilon nog Mobais nog Suksugan bu mimulung ilon nog mga tow misaki sog len-len kowman.

Miksak si Datu' Herod pasal ni Panghu' Isa

⁷Dangan midongog ni Datu' Herod og suksugan pasal ni Isa, milibug tokodoy yanin, po' ongon og duma miktalu' nog si Isa yonin na si Yahiya Mongliligu' mitubu' mokpuli'. ⁸Miktalu' sop og duma nog si Isa yonin na si nabi Elyas mikpuli' sog dunya. Bu og duma miktalu' nog yonin na koyon og nabi tagna' nog mitubu' mokpuli'. ⁹Talu' ni Datu' Herod, “Si Yahiya piputukan ku na nog gulu^a, sugaid sima bayu' og mokosobu'-sobu' nog tow nog midongog u kini.” Saan na meleg tokodoy yanin moktongow ni Isa.

Og pokpokan ni Panghu' Isa sog nginibuhan nog tow

¹⁰Dangan minguli' na og mga sahabat ni Isa, sinuksugan nilon si Isa nog kotanan nog ininang nilon. Pidunut in ilon mangoy sog molani nog bonuwa nog Betsayda, nog ilon-ilon da. ¹¹Sugaid dangan kiosunan nog kodakolan nog tow bug

---

^a9:9 Misuksug sog Matiyu 14:1-12 bu Markus 6:14-29

ayn minangoy silo' Isa, modakol tokodoy og tinumuyuk diyanin. Pogdatong nilon ditu', tinabuk ilon ni Isa bu sinuksugan in ilon pasal sog Pogbaya' nog Tuhan, bu binulung in sop og mga taga longkoan.

¹²Dangan posungu' na sumindop og gondow, minangoy ditu' niyanin og sopulu' bu duwa' kotow nog sahabat in bangka poktalun', "Pangoy nu na og mga tow ditu' sog mga kowman atawa sog mga gumbaloyan magun mokoponontong ilon nog mokaan nilon bu kotulugan nilon sog gobi kini, po' dini ita pa sog talunan." ¹³Tibuwa og talu' ni Isa dinilon, "Amu na og mogbogoy dinilon nog kan." Og tabal nilon, "Lima lad da og linanggoy nami bu duwa' buk da og soda', luwal bila' suguon nu ami sumaluy nog kan para sog lam nog tow kini." ¹⁴Na og dakol nog kolakihan ongon mga lima ngibu kotow. Tinaluan in og mga mulid in, "Pingkud niyu og mga tow lima-limapulu' kotow og sotopuk nilon." ¹⁵Dadi inunut nilon og suguan ni Isa, piingkud nilon og lam nog tow. ¹⁶Tubus inalap ni Isa og lima lad nog linanggoy bu duwa' buk nog soda' koyon, bangka tongal sog langit miksukur sog Tuhan. Pikpitak-pitak in og mga linanggoy bug soda', bug binogoy in sog mga mulid in, bangka nilon pomogoyoy sog mga tow. ¹⁷Dadi mikokan bu mibosug og lam nog tow diyon. Pogdoku' nilon kuman, tinimud nog mga mulid ni Isa og misama' nog kan, bu miponu' pa nilon og sopulu' bu duwa' ambung.

Si Panghu' Isa og Al Masih

¹⁸Na ongon solobuk gondow mingoni-ngoni si Isa sog Tuhan sala-sala nin, bu og mga mulid in diyon sog molani nin. Tubus sinakan ilon ni Isa, "Olo og talu' nog mga tow? Sima u dow?" ¹⁹Og tabal nilon, "Talu' nog duma nog mga tow, ika dow si Yahiya Mongliligu'. Og duma sop miktalu' nog ika dow si Elyas. Og duma

sop, ika dow og nabi tagna' kitu' nog mitubu' mokpuli'." ²⁰ Na, miksak puli' si Isa dinilon, "Na bila' amu, sima u?" Og tabal ni Petros, "Ika og Al Masih, og pinili' nog Tuhan." ²¹ Puwas nitu' pingamoy-amoy tokodoy ni Isa dinilon nog di' ponuksug sog bisan sima towoy, ²² bu og talu' in, "Og bata' nog Manusiya'^b sumboy mokobiyang sog mosolag nog kobinsanaan, bu di' tabukon nog mga migmokogulang, nog mga kownutan nog koimaman bug mga guru sog agama. Sumboy patoyon yanin sugaid pogdatong nog ikotolu ondow tidu sog kopatoy diyanin, motubu' da yanin mokpuli'."

²³ Doksu' tinaluan ilon kotanan ni Isa, "Bila' ongon og tow nog meleg mogunut dinakon, gondow-gondow sumboy tolikudan in og kolegan in, bangka nin unutoy og kolegan ku. Bu sandalan in og lam nog kobinsanaan bisan matoy yanin, mama' sopantun nog tow mikpisan nog kayu nog poglansangan diyanin^c. ²⁴ Sima-sima og kobolongan nog kotubu' in sog dunya sabap dinakon, koongonan yanin nog mosannang nog kotubu' nog da'dun og kodoksuan in, tibuwa sima-sima sop og polabihon in og kotubu' in dini sog dunya, na kobolongan yanin dun. ²⁵ Olo buwan og moalap nog kobaisan nog tow, bisan moalap in og lam nitu' sog dunya, sakali' monarka' da yanin? ²⁶ Na sima-sima og ikosipog in akon bug mga tintuluan ku, na akon og Bata' nog Manusiya' mosipog da sop mangkon dun bila' mokpuli' u na dini

---

^b**9:22** Si Isa og Al Masih og pinili' nog Tuhan mogbaya', sugaid yanin sop og Bata' nog Manusiya' nog mokobiyang sog kobinsanaan bug kopatoy pasal sog dusa nog manusiya' bangka pa yanin oytoy nog Tuhan sog surga'.

^c**9:23** Sog waktu kitu' og tow nog hinukuman nog lansangon sog kayu, togolon sop yanin mokpisan nog kayu nin posungu' sog pokpatoyan diyanin. Og maana ni Isa dini nog og tow nog meleg mogunut diyanin sumboy niyaton in nog minatoy na yanin. Dadi kana' na og kolegan in og mounut, sugaid og kolegan nog Tuhan.

sog dunya. Sog waktu koyon dunut sahaya u bug sahaya nog Gomma' u bug mga malaikat. ²⁷Taluan ku amu og motud in, ongon dini diniyu nog ondi' pa matoy sog bon nog di' nilon pa motongow og Pogbaya' nog Tuhan^d."

²⁸Dangan miniyon na mga walu ondow doksu' in moktalu' pasal niyon, inoyt ni Isa si Petros, si Yahiya, bu si Yakub ditu' sog tas nog bontud po' mongoni-ngoni sog Tuhan. ²⁹Na soliyon in mongoni-ngoni sog Tuhan, sunoy pa mama' nog mipinda og bayu'-bayu' nog mulu' in, bu miksahaya bug miksiputi' og ponapot in bu mokopollag. ³⁰Tubus sunoy pa ongon mikpotongow duwa' kotow diyanin, yonin na si Nabi Musa bu si Nabi Elyas. ³¹Miksahaya da sop ilon bu migabit-abit ilon ni Isa pasal sog kopatoy in nog posungu' in na tumanon sog Yerusalam. ³²Na si Petros bug mga duma nin mikotulug podali'. Dangan mikotanud ilon, mitongow nilon miksahaya si Isa bu og duwa' kotow nog migindog sog molani nin. ³³Dangan posungu' na mawa' og duwa' kotow kini, tinaluan ni Petros si Isa, "Panghu', mobais da nog dini ami. Mogimung ami nog tolu buk lokow-lokow, solobuk nika, solobuk ni Nabi Musa, bu solobuk ni Nabi Elyas." Po' mama' yanin nog da' sog sayu bug olo og tinalu' in. ³⁴Sog soliyon in pa moktalu', ongon og gabun timuwa' bu kidungmaan ilon, bu miyondok og mga mulid ni Isa. ³⁵Doksu' ongon og midongog nilon nog tingog tidu sog gabun, talu' in, "Yonin na kini og Bata' u nog pinili' u, inongogoy niyu yanin!" ³⁶Na dangan linumota' na og talu', sala-sala dona ni Isa

---

^d**9:27** Sog ponabut nog duma nog mga mokokosun, mitongow nilo' Petros og Pogbaya' nog Tuhan dangan mitongow nilon og sahaya ni Panghu' Isa sog bontud. Basta niyu Lukas 9:28-37. Og pikilan sop nog mga duma, og talu' ni Isa kini pasal sog mikobiyon tidu sog waktu nog mitubu' puli' yanin bu pasal sog kibiyon-biyanan nog misulat sog Mga Ginang sura 2 bu sog gunahan pa. Sog waktu kitu' modakol og mga tow nog mikampu' sog Pogbaya' nog Tuhan, po' tinumomba' ilon sog talu' nog Tuhan pasal ni Isa.

og mitongow nilon. Sog waktu koyon da' pa poglogonek og mga mulid ni Isa sog duma pasal sog mitongow nilon koyon.

Kiulian ni Panghu' Isa og bata' nog sinolodan nog soytan

³⁷Dadi poggondow solobuk dangan dimiksun na silo' Isa tidu sog bontud, linumpak yanin nog landu' kodakol nog tow. ³⁸Sakali' ongon og tow limosik, talu' in, "Tuan Guru, pongonihon ku dinika, tontong nu pa og bata' u nog laki, po' tunggal pa sop yanin og bata' u. ³⁹Poksolodan na hadja yanin nog soytan, sunoy pa lumosik na bangka poglakusan bu mogbula' og baba' in. Agon na di' mawa' diyanin og soytan sog bon nog di' yanin mobinsana' pahatul. ⁴⁰Pingoni u na sog mga mulid nu nog poluwason nilon pa og soytan, sugaid di' da nilon moinang."

⁴¹Na og tabal ni Isa, "Olo na og mga tow sog masa kini? Da'dun tokodoy og pongandol nilon bu moliko' og pikilan nilon. Ayn pa toktob og gobon ku dini bu og poksandal u diniyu? Oyt nu na dini og bata' nu." ⁴²Dangan mikpolani ni Isa og bata', sunoy pa mibagsa' na yanin sog lupa' bu miglakusan na doma yanin pasal sog pogbinasa diyanin nog soytan koyon. Na sinugu' ni Isa lumuwas og soytan bangka pa kulioy og bata'. Doksu' inuwakil in og bata' koyon sog gomma' in.

⁴³Dadi misobu' tokodoy og lam nog tow dangan mitongow nilon og kowasa nog Tuhan.

Na soliyang nog misobu' og mga tow sog lam nog ininang ni Isa, tinaluan ni Isa og mga mulid in, ⁴⁴"Poginongog amu mahatul dinakon! Og Bata' nog Manusiya', posungu' na wakilon sog kowasa nog manusiya'." ⁴⁵Tibuwa da' kosunoy nog mga

mulid in bug olo og maana nog talu' in, po' binuni dinilon og maana nin bagun^e di' nilon kosunan, bu mondok sop ilon moksak ni Isa pasal niyon.

Og mobaba' nog goytan, yonin og moitung nog motas

⁴⁶Tubus miktagna' og pogdodaawa nog mga mulid ni Isa pasal bug sima og motas dinilon. ⁴⁷Sugaid kiosunan ni Isa bug olo sog diyalom pikilan nilon, dadi minalap yanin nog bata' bangka nin poindogoy sog molani nin. ⁴⁸Doksu' miktalu' yanin dinilon, "Sima-sima og tumabuk nog bata' kini sabap dinakon, na tinabuk in da sop akon. Bu sima-sima og timabuk dinakon, na tinabuk in da sop og mikpangoy nakon dini. Po' sima-sima og mobaba' og goytan in, na itungon yanin nog Tuhan nog motas sog kotanan."

⁴⁹Tinaluan ni Yahiya si Isa, "Panghu', ongon og mitongow nami nog tow mikpoluwas nog mga soytan tidu sog lawas nog mga tow bu og ngalan nu og ginamit in. Pigbinaan nami po' kana' yanin og duma ta." ⁵⁰Sugaid tinaluan yanin ni Isa, "Potiyangan niyu na yanin po' sima-sima og di' sumagga' diniyu, yonin na koyon og duma niyu."

Og pogangoy ni Panghu' Isa sog Yerusalem

⁵¹Dadi dangan miksilani og waktu nog pokpuli' ni Isa sog surga', sinolobuk in na og pikilan in nog mangoy sog Yerusalem. ⁵²Na ongon og piuna nin sog angoyan in, dadi sinumolod ilon sog solobuk kowman sog Samariya bagun mokpodinsama' nog apitan in ditu'. ⁵³Tibuwa og mga tow ditu' ondi' tumabuk diyanin, po kiosunan nilon nog og posunguan in og Yerusalem. ⁵⁴Dangan midongog ni Yakub bu ni Yahiya og

---

^e9:45 Atawa *dadi*

pasal niyon, tinaluan nilon si Isa, "Panghu', meleg a ta' nog poponogan nami nog gapuy tidu sog langit og bonuwa koyon bagun ilon motipot patoy?" ⁵⁵Liningoy ilon ni Isa bangka nin ilon pogbinaoy. ⁵⁶Doksu' bangka ilon pogdayun sog len kowman.

⁵⁷Dadi soliyon nilon mopanow sog dalan, ongon solokotow miktalu' ditu' ni Isa, talu' in, "Mogunut u dinika bisan ayn ka posungu'." ⁵⁸Og tabal ni Isa diyanin, "Og mga gayam talun taga pogonongan, bu og manuk-manuk taga salag, sugaid og Bata' nog Manusiya' da'dun tanan." ⁵⁹Talu' ni Isa sog solokotow, "Pogunut a na dinakon!" Og tabal nog tow koyon, "Panghu', puli' nu pa akon poguna po' kubulon ku pa og gomma' u." ⁶⁰Timabal si Isa diyanin^f, "Potiyangan nu na og mga tow nog onda' ampu' sog Pogbaya' nog Tuhan nog ilon og mukkubul nog patoy nilon, sugaid ika, pogunut a na dinakon mokposampoy paali sog Pogbaya' nog Tuhan."

⁶¹Talu' sop nog solokotow, "Panghu', mogunut u dinika, sugaid pouli' nu pa akon sog baloy momuhun sog mokogulang-gilug u." ⁶²Sugaid talu' ni Isa diyanin, "Og tow nog mogbadja' sakali' moglingoy-lingoy, na di' dumait mogbadja'. Domikkiyan sop og tow nog mogduwa'-duwa' sog pogunut in dinakon, di' sop dumait sog Pogbaya' nog Tuhan^g."

---

^f**9:60** Timabal si Isa biyan sog pononggi'. Bila' sog Grik og talu' in, "Potiyangan nu na og mga minatoy na mukkubul sog duma nilon nog patoy." Mogdadi og maana nog minatoy dini, nog patoy og taat nilon sog Tuhan. Dadi og maksud in, nog sumboy podalian posampoyon og Mobais nog Suksugan sog mga tow soliyon pa nog totubu' pa ilon.

^g**9:62** Bila' sog Grik tokodoy: Sugaid talu' ni Isa diyanin: "Og tow nog mogbadja' sakali' moglingoy-lingoy, na di' dumait sog Pogbaya' nog Tuhan."

Sinugu' ni Panghu' Isa og pitu pulu' bu duwa' nog mulid in

10¹ Puwas nitu' mimili' si Isa pitu pulu' bu duwa' kotow nog mulid in bangka nin suguoy mognasihad sog mga bonuwa. Piuna nin doduwa' kotow para sog kobonuwahan bug mga kowman nog posunguan in. ²Sog da' in pa ilon popanowoy, pinonggian in ilon, "Mosongku' tokodoy og paloyan nog Tuhan, sugaid mikaan og mga pologani. Saan na pongoni-ngoni amu sog Tuhan bung mayan sumugu' yanin nog mga pologani tumabang gumani dun^h. ³Panow amu na, sugaid pokpotubud amu, po' mama' amu da hantang bata' nog bilibili nog piangoy u sog titonga' nog kodakolan nog gayam talun. ⁴Di' amu na mogoyt nog pitaka atawa gabot niyu bug tolumpa' luwal sog sinolug niyu koyon. Na bila' ongon og molumpak niyu sog dalan, ondi' amu mulali moksogina dinilon. ⁵Bila' sumolod amu sog solobuk baloy, poktalun' amu poguna, 'Assalamu alaykum! Bung mayan moongon og kosannangan nog mga tow sog baloy kini.' ⁶Dadi bila' og tow diyon sog baloy koyon tumolop bogoyan nog Tuhan nog kosannangan, na bogoyon da dinilon, tibuwa bila' di' tumolop, na mokpuli' da diniyu. ⁷Pogonong amu sog baloy koyon. Kan niyu bu inum niyu og olo-olo nog bogoyon nilon diniyu, po' og mogoginang sumboy na doda' tindanan. ⁸Bila' mangoy amu sog solobuk nog bonuwa sakali' tolimaon kamu, na kan niyu og olo-olo og botangon diniyu.

---

^h**10:2** Og paloyan, og mga tow bug bangsa dini sog dunya. Sumboy modongog nilon og mobais nog suksugan pasal ni Isa Al Masih. Og mga pologani, og mga tow nog pangoyon nog Tuhan mokposampoy nog mobais nog suksugan. Og songku' kitu', yonin og mga tow nog tabukon nog mobais nog suksugan, bu og Tuhan og gapu' nog poggani bu tinabuk in og mga tow nog tumomba' ni Isa Al Masih sog sakup in.

⁹ Bulung niyu og mga misaki sog bonuwa koyon, bu taluan niyu ilon, 'Og Pogbaya' nog Tuhan molani na diniyu.' ¹⁰ Sugaid bila' matong amu sog solobuk lungsud, sakali' di' ilon tumolima' diniyu, na angoy amu sog kodalan-dalanan, bu talu' niyu, ¹¹ 'Bisan og bogombun tidu sog lungsud niyu nog minokot sog botis nami pokpasan nami puli' diniyu. Sugaid sumboy kosunan niyu nog og Pogbaya' nog Tuhan molani na.' " ¹² Miktal' pa si Isa, "Taluon ku diniyu, sog gondow nog poghukum, labi pa og siksaan nog mga tow sog lungsud koyon tidu sog mga tow Sodom.

Mosiya-siya og mga tow nog da' tomba'

¹³ Mosiya-siya amu koyon mga tow Kurasin bug Betsayda! Po' bila' og mokosobu'-sobu' nog ininang u diniyu ditu' u ininang sog bonuwa Tirus bug Sidon, miyobon na bosiya ilon maktowbat. Migdogdoy ilon na bosiya nog kadut bangka ingkud sog gabu, og gindanan nog piksusunan na nilon og mga dusa nilon. ¹⁴ Dadi sog gondow nog poghukum labi pa mobogat og hukuman diniyu tidu sog mga tow Tirus bug Sidon. ¹⁵ Bu amu mga tow Kapernaum, migniyat amu ta' nog potason kamu sog langit? Na kana' tibuwa pobabaon amu sog ahirat."

¹⁶ Dadi talu' ni Isa sog mga mulid in, "Sima-sima og moginongog diniyu, na mama' da sop nog migingongog ilon dinakon. Bu sima-sima og di' tumolima' diniyu, mama' da' sop nog da nilon akon tolimaoy, bu sima-sima og di' tumolima' dinakon, mama' da sop nog da' nilon tolimaoy og miksugu' dinakon."

Og pokpuli' nog mga mulid ni Panghu' Isa

¹⁷ Dadi, mikopuli' na og pitupulu' bu duwa' kotow nog mulid in. Landu' tokodoy og loliyag nilon moksugsug ditu' ni Isa, talu' nilon, "Panghu', bisan og soytan

tumomba' da dinami bila' sabbuton nami og ngalan nu.”¹⁸ Og tabal ni Isa dinilon, “Oo, mitongow u nog milabu' og iblis tidu sog langit mama' kodali' nog kilat.

¹⁹Ponginongog amu, binogoyan ku na amu nog kowasa mokododjak nog mga mamak atawa gulas-ulas bu dagon niyu og lam nog kowasa nog iblis, og banta niyuⁱ. Da'dun tokodoy og mokopongmula diniyu.²⁰ Sugaid di' amu tantu mogloliyag sowkat na nog tumomba' diniyu og mga soytan, tibuwa labi-labi amu pa pogloliyag po' og ngalan niyu misulat na ditu' sog surga'.”

²¹Na sog waktu nitu' piloliyag tokodoy si Isa nog Ru nog Tuhan, talu' in^j, “U, Omma', Tuhan nog langit bug lupa', moksukur u tokodoy dinika po' og komotudan koyon pisabut nu sog mga tow nog kulang kokosun in, mama' nog mga gumbata', sugaid binuni nu sog mga tow nog modalom og pomikil in bug motas pongadji' in. U Omma', moksukur u dinika po' yonin koyon og kolegan nu.”²² Talu' pa ni Isa, “Inuwakil dinakon nog Gomma' u og kotanan. Da'dun og mokokilala tokodoy nog Bata' muwal da og Gomma', bu da'dun og mokokilala tokodoy nog Gomma' muwal da og Bata', bu sog mga tow nog kolegan nog Bata' potampalon.”

²³Doksu' minadap si Isa sog mga mulid in bangka poktalun' nog ilon-ilon da, long in, “Mobais og sukud niyu po' mitongow niyu og ininang u.²⁴ Na taluan ku amu, modakol og mga nabi bug mga sultan sog masa tagna' nog meleg tokodoy tumontong bu moginongog nog mga mitongow bug mga midongog niyu ningkomun, sugaid da' na nilon kosaut.”

ⁱ**10:19** Bastahon niyu Ponognaan 3:15.

^j**10:21** Atawa: *Na sog waktu nitu' migloliyag tokodoy si Isa, sabap sog ininang nog Ru nog Tuhan.*

Og tow Samariya nog molilolatoy

²⁵Dadi ongon og solobuk guru sog agama, minindog sumak po' suloyan in si Isa, talu' in, "Tuwan Guru, olo og sumboy inangon ku supaya moongon dinakon og kotubu' solama-lama?" ²⁶Og tabal ni Isa diyanin, "Olo og misulat sog diyalom nog Kitab ni Musa pasal sog sara' nog Tuhan, poynoy og ponabut nu dun?" ²⁷Dadi tinumabal og guru sog agama, "Sumboy ihlas og ginawa baran ta lumasa sog Tuhan sog diyalom pongatoyan ta sog bon ta totubu', sog kotanan nog pagas ta, bu sog kotanan nog pikilan ta, bu sumboy lasahon ta og duma ta mama' nog poglasa ta sog lawas ta." ²⁸Na talu' ni Isa, "Simugat og tabal nu, unat nu og mga suguan koyon bagun ongon og kotubu' nu solama-lama." ²⁹Tibuwa og kolegan nog guru sog sara' agama nog mologdong yanin sog ponontong nog tow, dadi sinakan in mokpuli' si Isa, talu' in, "Sima buwan og duma u nog sumboy kolasahan?" ³⁰Og tabal ni Isa, "Ongon og tow Yahudi nog minangoy sog bonuwa Ariha tidu sog Yerusalem. Soliyan in sog dalan, inapaan yanin nog mga tow molaat. Inalapan nilon yanin nog dogdoy bug sin, bangka binasahoy nog agon-agon na matoy bangka bagakoy sog dalan. ³¹Sakali' miksolabu sop nog ongon og gimam miniyan sog dalan koyon. Sugaid poktontong in nog tow inapaan koyon, simimoy hadja yanin bangka nin biyanoy. ³²Puwas nitu' ongon sop og ponindog sog Baloy nog Tuhan, og ponupu' ni mula Lebi^k nog mikobiyan. Sugaid tinontong in hadja og tow nog bakas inapaan, bangka simoy. ³³Tubus ongon og solobuk tow og mikobiyan

---

^k**10:32** Si Lebi kini og bata' ni nabi Yakub. Miginang og mga ponupu' in sog diyalom Baloy nog Tuhan.

da sop sog dalan koyon, og bangsa nin Samariya¹. Dangan mitongow in og tow nog inapaan koyon, landu' tokodoy og lolat in dun. ³⁴Inangoy in bulungoy nog lana bug inumon nog mokolangu og gangol nog tow koyon bangsa nin bogbodoy. Tubus pisakoy in og tow koyon sog kuda' in, bangsa nin oyttoy sog baloy nog pogogulalihan bu ditu' in inipat. ³⁵Dadi poksolobuk gondow, binogoyan in nog sin og gapu' nog baloy, talu' in, 'Ipat nu yanin pahatul, bu bila' morkulang og binogoy u dinika, bayadan ku dona ika pokpuli' u dini.' "

³⁶Doksu' niyon miktalu' si Isa, "Dadi sog niyat nu, sima bayu' in sog tolu kotow koyon og mikpotongow nog lasa nin sog duma nin nog inapaan koyon?" ³⁷Na og tabal nog guru sog sara' agama, "Og solokotow nog milolat dun kitu'." Tinumabal si Isa, "Motud, dadi panow a bangsa nu logilingoy."

Mingumbaloy si Panghu' Isa ditu' sog baloy ni Marta bu ni Mariam

³⁸Dangan sog popanowan na ilon nog mulid in posungu' sog Yerusalem, midopot ilon sog solobuk kowman. Ongon og libun ditu', og ngalan in si Marta. Tinolima' in silo' Isa sog baloy in. ³⁹Na ongon og gilug in nog libun, og ngalan in si Mariam miningkud sog gadapan ni Isa bangsa poginongog sog poktintulu' in. ⁴⁰Tibuwa kitopakan si Marta kobalan nog kodakol nog ginang in, saan na minangoy yanin ditu' ni Isa, talu' in, "Panghu', manu da'dun doma dinika nog pisagadan ku nog gilug u moktogama nog mga kan? Sugu' nu pa yanin tumabang dinakon." ⁴¹Sugaid miktalu' og Panghu', "Marta, manu landu' na ma og susa nu bu mosasow a ma nog

---

¹**10:33** Sog ponontong nog mga Yahudi og mga tow Samariya kini mobaba' nog tow, po' og ponupu' ilon nog mga tow Yahudi nog kiampuan nog len bangsa. Og agama nilon sop kiampuan nog moliko'.

mga ginang nu? ⁴²Solobuk da og sumboy tokodoy polabihon. Yonin na og pinili' ni Mariam, bu ondi' na koyon moawa' diyanin.”

Og tintulu' ni Panghu' Isa pasal sog pongoni-ngoni

11 ¹Dadi ongon solobuk gondow mingoni-ngoni si Isa. Pogdoku' in mongoni-ngoni, minangoy ditu' diyanin og solobuk mulid in, talu' in, “Panghu', tonduan nu ami mongoni-ngoni sog Tuhan, mama' nog kopoktondu' ni Yahiya sog mga mulid in.” ²Talu' ni Isa dinilon, “Bila' mongoni-ngoni amu mama' nini og taluon niyu: ‘U Gomma' nami, bung mayan pujihon bu pogaddatan og ngalan nu, bung mayan moongon og pogbaya' nu sog pongatoyan nog lam nog manusiya'. ³Bogoyan nu ami nog kan gondow-gondow. ⁴Bu ampun nu og mga dusa nami, mama' nog koampun nami nog sosuku' nog mikodusa dinami, bu di' nu ami potiyangan mosassat.’ ”

⁵Bu tinaluan pa ni Isa og mga mulid in, “Bug sowpama ongon og solokotow diniyu mangoy sog baloy nog supali nin nog tonga' gobi bangka poktalun, ‘Pali, pobolos nu pa akon tolu buk pan ⁶po' ongon og supali u minatong sog baloy tidu sog popanowan in, sugaid da'dun og mopokan ku dun.’ ⁷Sog pikilan niyu, tumabal ta' og pingonihan in koyon sog diyalom baloy in, ‘Di' nu na akon sasowon! Mitambol na og bongawan, migbolilid ami na bug mga gumbata' u, bu mologon ku na mogbuwat mogbogoy dinika?’ ⁸Na kana', sugaid taluan ku amu, bisan pa kulang og lolat in sog supali nin, mogbuwat da yanin mogbogoy nog olo-olo og kulang nog supali nin koyon pasal sog kotonogol in mongoni.

⁹Dadi taluan ku amu: Pongoni amu, bu kobogoyan kamu da. Ponontong amu bu mokobalak amu da. Pokibuka' amu bu kobukaan kamu da. ¹⁰Po' sima-sima

og mongoni, kobogoyan; sima-sima og monontong, mokobalak da; bu sima-sima og mokibuka' nog bongawan, kobukaan da yanin. ¹¹Na amu mga gomma', bila' mongoni og bata' niyu nog soda', bogoyan niyu ta' nog mamak? ¹²Atawa bila' mongoni yanin nog bulinga, bogoyan niyu ta' nog gulas-ulas? ¹³Na bisan ponoy og kolaat niyu, mokosun amu da mogbogoy nog olo-olo nog mobais sog mga gumbata' niyu. Labi na og Gomma' niyu sog surga', mogbogoy yanin nog Ru in sog sima-sima og mongoni diyanin."

Si Panghu' Isa bu og kownutan nog Soytan

¹⁴Dadi ongon og solobuk waktu, piluwas ni Isa og soytan gumow tidu sog diyalom nog lawas nog tow. Dangan mikoluwas na og soytan, ugat pa pokotalu' og tow kitu', bu misobu' tokodoy og mga tow diyon. ¹⁵Tibuwa miktalu' og duma nog tow, "Mikopoluwas yanin koyon nog soytan sabap binogoyan yanin nog kowasa nog kownutan nog mga soytan^m." ¹⁶Og mga duma meleg sop sumuloy ni Isa. Pingoni nilon diyanin nog mokpotongow nog mokosobu'-sobu' gindanan bug motud ta' doda' tidu sog Tuhan og kowasa nin. ¹⁷Sugaid kiosunan na ni Isa bug olo og pikilan nilon, dadi tinaluan in ilon, "Bila' og solobuk bonuwa mogunoy-unoy, na di' da mobon moglaa da. Batuk da sop sog solobuk moktolianak nog mogunoy-unoy, moglaa da sop. ¹⁸Dadi bila' mogunoy-unoy sop og mga soytan, di' da mobon moglaa da og poksultanan nilon. Og talu' niyu dun, saan na mokopoluwas u nog soytan po' ongon og kowasa u tidu sog kownutan nog soytan. ¹⁹Na bila' sog ponabut niyu mokopoluwas u nog soytan sabap sog kownutan nog soytan, sima sop bayu' in og migbogoy nog kowasa nog mulid niyu mokpoluwas nog soytan?

---

^m**11:15** Tinawag yanin nog Belsibul nog mga tow diyon sog waktu kitu'.

Dadi ilon da og mokosaksi' nog kana' motud og pinalu' niyu koyon. ²⁰ Sugaid bila' motud doda' nog mokopoluwas u nog soytan tidu sog kowasa nog Tuhan, na yonin na koyon og gindanan nog minatong na diniyu og Pogbaya' nog Tuhan. ²¹ Po' og kownutan nog soytan, mama' nog gapu' nog gastana'. Bila' mopagas yanin bu modakol og kalis in pogipat in sog gastana' in, ondi' motangkug og garta' in. ²² Tibuwa bila' ongon og matong nog mopagas pa tidu sog gapu' nog gastana' kitu', dagon da yanin. Moalap na og mga kalis in kitu' nog pingandolan in bu bahagion na og garta' in sog mga ponindog nog tow kitu' mopagas. ²³ Na sima-sima og di' mogunut dinakon, na sinumagga' yanin dinakon. Bu sima-sima og di' tumabang moglimud nog mga tow posungu' sog Tuhan, na mama' da nilon pilayu' og mga tow sog Tuhan."

²⁴ Talu' pa ni Isa, "Bila' og soytan lumuwas na tidu sog diyalom nog lawas nog tow, mangoy yanin sog ginlupaan mimala monontong nog pogulalihan in. Sugaid bila' da'dun og motongow in, moktalu' yanin, 'Mokpuli' u sog tow nog bakas sinolodan ku.'" ²⁵ Na pokpuli' in, motongow in nog molonu' bu moluhaya og piktiduhan in koyon. ²⁶ Dadi mongonggat pa yanin nog pitu buk soytan labi pa kolaat tidu diyanin bangka ilon pogonong sog diyalom nog lawas nog tow koyon. Na og tow koyon lumabi pa og kobinsanaan in tidu sog tagna'."

²⁷ Dadi soliyon ni Isa moktalu', ongon solobuk nog libun tidu sog kodakolan nog tow miktalu' nog monamal, long in, "Mosukud og libun nog migbata' bu mikpodudu' dinika." ²⁸ Sugaid talu' ni Isa, "Mosukud pa og tow nog moginongog bu tumomba' nog lapal nog Tuhan."

Mingambat og mga tow nog mokosobu'-sobu' nog ginang

²⁹Dangan miksidakol pa tokodoy og mga tow, tinaluan in ilon, “Landu' kolaat og mga tow sog timpu ningkomun. Mingoni ilon nog mokosobu'-sobu' nog ginang, sugaid di' ilon bogoyan nog ginang mokosobu'-sobu' luwal sog simugat ni Nabi Yunusⁿ. ³⁰Po' og sinumugat ni Nabi Yunus, yonin na og gindanan nog mga tow Ninibe. Domikkiyan da sop og Bata' nog Manusiya', yanin og moimung gindanan nog mga tow sog timpu ningkomun. ³¹Na bug matong na og gondow nog poghukum nog Tuhan sog mga manusiya' kotanan, potubun puli' og sultan nog libun tidu sog bonuwa Seba^o bangka nin susunoy og mga tow ningkomun. Po' bisan molayu' og bonuwa nin, minangoy da yanin moginongog sog tow nog modalom og akkal in, yonin na si Sultan Sulayman. Suksugan ku amu, ongon dini ningkomun og modalom og gakkal in tidu ni Sultan Sulayman, sugaid di' amu da tumomba' diyanin. ³²Bu sog gondow binaya' motubu' puli' og mga tow tidu sog bonuwa Ninibe tumaksil da sop diniyu, po' dangan midongog nilon og nasihat ni Nabi Yunus, timomba' ilon mogdayun bangka poktowbat nog mga dusa nilon. Na suksugan ku amu nog ongon dini ningkomun nog labi pa ni Nabi Yunus.”

ⁿ**11:29** Si nabi Yunus kini, inuglon nog mosolag nog soda', bu ditu' yanin sog diyalom nog tiyan nog soda' sog bon nog tolu ondow, bu mama' yanin nog kinubul ditu'. Bastahon niyu sog Kitab Yunus. Si Isa sop sog itungan nilon tolu ondow sog kubul bangka kotubu' puli'.

^o**11:31** Bastahon niyu 1 Sultan 10:1-13.

Og sahaya bug og dolom sog pongatoyan nog tow

³³Tinalu' pa ni Isa, "Da' dun og tow nog moktutud nog politaan bangka nin bunihoy atawa dungmaan in, tibuwa botangon in sog taguan bagun kodolagan og kotanan nog sumolod. ³⁴Og mata niyu yonin na og tiyow nog lawas niyu. Bila' modolag og ponontong nog mata niyu, na sog diyalom amu sop nog kodolagan, sugaid bug og ponontong niyu modolom, na sog diyalom amu sop nog kodoloman. ³⁵Dadi tantu niyu nog diyon sog diyalom kodolagan og pongatoyan niyu, kana' sog diyalom nog kodoloman. ³⁶Bila' kodolagan og lawas niyu bu onda' tokodoy kodolomoy bisan mikaan, dumolag amu tokodoy mama' nog molani amu sog tiyow."

Piktaluan ni Panghu' Isa og mga Parisi bug mga guru sog sara' agama

³⁷Pogdoksu' moktalu' ni Isa, inonggat yanin nog solobuk parisi kuman ditu' sog baloy in, dadi migunut yanin ditu' bangka ilon ingkud kuman. ³⁸Na misobu' og parisi koyon bug manu da' poguna pongugas si Isa nog komot in. ³⁹Dadi tinaluan ilon ni Isa, "Amu mga Parisi, poglissinan niyu tokodoy og basu bug mga laloy niyu, sugaid og pongatoyan niyu miponu' nog napsu bu kolaat. ⁴⁰Ayn niyu binotang og pikilan niyu! Kana' ta og migimung nog luwasan, yonin da sop og migimung nog diyalom pongatoyan niyu? ⁴¹Dadi tidu sog pongatoyan niyu, kololatoy niyu og mga miskin, na bangka kolissin og pongatoyan niyu sampoy og lawas niyu. ⁴²Mosiya-siya amu tokodoy mga Parisi. Jinakatan^p niyu pa tokodoy sampoy og mga palapala niyu. Sakali' di' niyu da maling-malingon og mga ginang mologdong

---

^p**11:42** Og jakat nog mga Yahudi, sopulu' bahagi'.

sog дума bug poglasa niyu sog Tuhan. Suboy tokodoy inangon niyu og mga koyon, bu di' niyu da sop lotaan mogjakat. ⁴³ Mokololat-lolat amu mga parisi. Linoliyag amu mingkud sog mga gingkudan para sog mga motas nog tow ditu' sog diyalom poksumbahan. Loliyagon kamu bila' soginahon kamu nog mobais sog tiyanggi. ⁴⁴ Mokololat-lolat amu, po' mama' amu hantang nog mga kabul nog da'dun og sunduk in, dadi kododjakan^q nog mga tow po' onda' nilon kosunoy.”

⁴⁵ Tubus miktalu' og solokotow nog guru sog sara' agama, long in, “Guru, sog tinalu' nu koyon mama' nog pibaba' nu da sop ami.” ⁴⁶ Og tabal ni Isa, “Mokololat-lolat amu da sop mga guru sog sara' agama, po' pobogatan^r niyu og mga tow nog suguan nog togol-togol nilon kodag. Sakali' og kolengkenge niyu di' tanan dumolu' sog inoyt nilon koyon. ⁴⁷ Mokololat-lolat amu, po' baassa migaddat amu nog mga konabihan, po' pibaisan niyu og mga kabul nilon. Sakali' og mga koapu'-apuan niyu da og mikpatoy dinilon. ⁴⁸ Saan na mikpomotud nog meleg amu sog pomatoy nog mga koapu'-apuan niyu dinilon, po' bisan pobaisan niyu og mga kabul nog mga konabihan, di' amu tumolima' nog pokposampoy nilon diniyu^s. ⁴⁹ Mokosun og Tuhan sog lam nitu', dadi miktalu' yanin, 'Poytan ku ilon nog mga nabi bug mga sosuguon, sugaid og дума patoyon nilon bu og дума laaton nilon.' ⁵⁰ Saan og mga tow sog waktu kini mosiksa' pasal sog miinang nog koapu'-apuan

---

^q**11:44** Bila' mododjak nog tow Yahudi og kabul, moitung ilon sog kana' sutsi. Tontong niyu Sara' 21:11 bug Poglista 19:16. Dadi og mga mogunut sog mga Parisi mooyt ilon sog koliksok.

^r**11:46** Dinungagan nog mga guru nog sara' agama nog len-len maana sog mga suguan nog sara' ni Musa, saan na kologonan og mga tow mogunut dun.

^s**11:48** Mikposampoy sop og mga konabi-nabihan tagna' pasal ni Isa, dadi sog da' nilon tabukoy og talu' nog mga konabi-nabihan, da' nilon sop tabukoy og Mobais nog Suksugan paali ni Isa.

nilon sog masa tagna'. Binunu' nilon og mga nabi nog Tuhan tidu pa sog tagna' sampoy ningkomun, ⁵¹tidu sog kobunu' ni Habil og bata' ni Apu' Adam, sampoy na ni Nabi Jakariya^t, og mibunu' ditu' sog lot nog poktutungan nog kurban bug Bilik Sutsi. Oo, taluan ku amu, og bangsa niyu da ningkomun og kobulation nog ginang sog masa nitu'^u. ⁵²Mosiya-siya amu mga guru sog sara' agama. Binuni niyu og kungsi' sog kokosun pasal sog Tuhan. Di' amu meleg mogunut dun, bu inapaan niyu og mga tow nog meleg kumosun sog motud nog dalan posungu' sog Tuhan.”

⁵³⁻⁵⁴Dangan minawa' na si Isa sog baloy koyon, milingit na tokodoy diyanin og mga guru sog sara' agama bug mga tow Parisi. Dadi modakol na og ginisan nog sak nilon diyanin. Mongalap sabap ilon tidu sog ponaluon in magun mosumbung nilon yanin.

Poghalli' sog komunapikan

12 ¹Na soliyon ni Isa diyon, miksidakol og mga tow mangoy moginongog diyanin sampoy sog ngibuhan na ilon. Kindogan na og mga botis nog mga duma nilon. Doksu' tinaluan ni Isa moguna og mga mulid in, “Poghalli' amu sog komunapikan nog mga tow Parisi! Ondi' amu moglogiling dun. ²Po' da'dun og binuni nog di' lumuwas atawa dinungmaan nog di' kosunan. ³Dadi olo-olo og misuksug niyu sog kodoloman, lumuwas da sog kodolagan, bu og inilom-ilom niyu sog bilik, mosuksug da sog lam nog tow.”

---

^t**11:51** Og Jakariya kini og gimam sog masa tagna', kana' og gomma' ni Yahiya Mongliligu'. Tontong niyu 2 Salsila 24:20-22.

^u**11:51** Og mga tow sog timpu kitu', bisan kiosunan nilon nog molaton og piginang nog mga mogulang nilon kitu', inunut nilon da, dadi ilon da sop og siksaon.

Tuhan og suboy kondokan ta

⁴Na taluan ku amu mga supali u, di' amu mondok sog mga mokopatoy nog lawas niyu, po' puwas niyon da'dun na og moinang nilon diniyu. ⁵Tibuwa taluan ku amu bug sima og suboy kondokan niyu: Og Tuhan, po' bila' putukon in og ginawa niyu, ongon pa og kowasa nin lumabu' diniyu sog narka'. Oo, pulian ku og talu' u, Tuhan og suboy niyu kondokan. ⁶Pikil niyu ba og manuk-manuk maya, lima buk, duwa' pilak da og halga' in, sugaid da'dun tanan og kilingawan nog Tuhan bisan solobuk dinilon. ⁷Na amu sooy, minsan og linongowan nog buk niyu initung da nog Tuhan, dadi di' amu mondok, po' pilabi amu pa tidu sog mga manuk-manuk bisan pa andun og dakol nilon.

⁸Taluan ku amu, "Sima-sima og mangkon sog mga tow nog unat yanin dinakon, og Bata' nog Manusiya', angkonon ku da sop yanin nog suku' u sog gunahan nog mga malaikat nog Tuhan." ⁹Sugaid sima-sima og tow nog di' mangkon nakon dini sog dunya, di' u da sop angkonon og tow koyon ditu' sog gunahan nog mga malaikat nog Tuhan. ¹⁰Sima-sima og sumagga' nog talu' nog Bata' nog Manusiya', ongon pa og koampunan in, sugaid sima-sima og mongulaat sog Ru nog Tuhan, da'dun na og koampunan in. ¹¹Na bila' oytan amu sog mga koimaman nog poksumbahan atawa sog mga kownutan nog parinta bug mga sultan bagun hukumon sabap sog kopogunut niyu dinakon, di' amu mosusa bug olo og tabalon niyu. ¹²Po' sog waktu koyon tonduan amu da nog Ru nog Tuhan bug olo og taluon niyu.

Og pononggi' pasal sog dayahan nog dupangon

¹³Dadi ongon og solokotow tidu sog kodakolan koyon og miktalu' diyon ni Isa, talu' in, "Guru, taluan nu pa og gilug u nog bahagian in pa akon nog pinusaka' nog mokogulang nami." ¹⁴Og tabal ni Isa diyanin, "To', da' u kowajiboy humusoy diniyu." ¹⁵Doksu' bangka poktalun si Isa sog tumpukan nog mga tow, "Poghalli' bug pokpotubud amu sog mga ginisan nog napsu, po' bisan andun og daya niyu di' mokotopong sog kosannangan. Po' og motud nog kotubu' kana' tidu sog kodakol nog garta'."

¹⁶Tubus tinaluan ni Isa og mga tow biyan sog pononggi', talu' in, "Ongon og tow dayahan nog sinongkuan nog modakol sog lupa' in. ¹⁷Tubus mimikilan yanin, talu' in, 'Olo na og inangon ku? Da'dun na og kobotangan nog songku' u.' ¹⁸Talu' in, 'A, ma' nini og inangon ku: Ladakon ku na og mga komalig u, bangka u pogimung nog mga mokosolag pa. Ditu' u botangoy og songku' u bug len pa nog mga pongarta' u.' ¹⁹Doksu' mitalu' in pa sog diyalom atoy in, 'Pali, og garta' nog mitagu' nu, sumaut na bisan sanu tahun, na di' a na mosusa! Pokpoduhul a na tibuwa kuman, minum bu moglami-lami!' ²⁰Tibuwa tinaluan yanin nog Tuhan, 'Dupangon ka, sog gobi kini alapon na og nyawa nu, dadi sima na og mokohampit nog mga garta' nog tinagu' nu?' "

²¹Na talu' ni Isa, "Ma' niyon og biyan-biyan nog mga tow nog moktagu' tibuwa nog garta' para sog lawas nilon, sugaid miskinan sog ponontong nog Tuhan."

Pongandol amu sog Tuhan

²²Dadi tinaluan in pa og mga mulid in, "Saan na tinaluan ku amu nog di' amu moksusa sog lawas niyu, bug olo og mokaan niyu atawa og mosolug niyu. ²³Po' og kotobu' ta, labi pa tidu sog kan, bu og lawas ta labi pa tidu sog pomonapot ta.

²⁴Tontong niyu ba og mga guwak, di' momula bu ondi' da gumani. Da' ilon da sop poktagu' nog kan nilon, sugaid piokan da ilon nog Tuhan. Na amu pota', nog labi amu pa kohalga' tidu sog mga manuk-manuk? ²⁵Bila' moksusa amu, mopayat ta' buwan og gumul niyu? Ondi' na doda' bisan pa mikaan tokodoy. ²⁶Na bila' di' niyu da kosukpatan bisan mikaan tokodoy, manu moksusa amu poma nog mga duma?

²⁷Tontong niyu ba og mga bulak-bulak nog mitubu' nog ilon-ilon da. Da' ilon pogusaha atawa ponobot nog dogdoy nilon. Tibuwa taluan ku amu, bisan si Sultan Sulayman nog landu' na og daya nin, da'dun da og dogdoy in nog mama' nog lingkak nog mga bulak-bulak. ²⁸Bila' pilingkat nog Tuhan og mga sigbot nog mitubu' ningkomun, sugaid loma' dinglag molawos bu tutungon da, na amu pota' og di' podogdoyan nog Tuhan? Mikaan tokodoy og kopongandol niyu. ²⁹Di' amu mosusa bug olo og kanon bug inumon niyu. ³⁰Yonin kini og kosusahan nog mga tow nog da'dun og gondok nilon sog Tuhan. Sugaid kiosunan na asal nog Gomma' niyu sog surga' bug olo og kulang-kabus niyu. ³¹Dadi polabi niyu og kolegan nog Tuhan, bu bogoyon da diniyu og mga kogunahan niyu koyon.

³²Amu mga migunut dinakon, sumboy di' amu mondok minsan mikaan kamu da, po' kisulitan og Gomma' niyu mogbogoy diniyu bug olo sog kopogbayaan in.

³³Pogdagang niyu na og mga garta' niyu bangsa niyu ponodokka sog mga miskin og halin in. Na mama' amu da nog miktagu' nog garta' niyu sog surga' nog di'

motipot. Da'dun og polonakow nog malap dun bu da'dun og gangnay mokopoglaat dun. ³⁴ Po' bug ayn na mitagu' og garta' niyu, ditu' da sop og pongatoyan niyu.

Suboy ita moksimpan asal mama' nog sosuguon

³⁵⁻³⁶ Poksimpan amu sog pokpuli' nog Panghu' niyu. Poliga' niyu lolayun og mga sulu' niyu, mama' nog mga sosuguon nog migdodama nog gamu nilon muli' tidu sog pokkawingan. Dadi bisan olo waktuhoy og kodatong in, kobukaan da mogdayun. ³⁷ Mobarakat og mga sosuguon koyon nog totanud bu togama sog pogdatong nog gamu nilon. Taluan ku amu, pangoyon in ilon ditu' sog pokkanan in, poingkudon in ilon bangka nin tolagadoy. ³⁸ Bisan pa tonga' gobi atawa subu og kodatong in, na mobarakat ilon bila' kisautan in og mga sosuguon in nog togama diyanin.

³⁹ Na sabut niyu kini: Bila' kosunan nog gapu' baloy og datong nog polonakow, na di' in posagadan og baloy in. ⁴⁰ Dadi amu sooy, sumboy simpan amu, po' ongon da og waktu mokpuli' og Bata' nog Manusiya' nog da' niyu dodamahoy."

⁴¹ Doksu' miktalu' si Petros, "Panghu', ami dota' og misugat nog talu' nu koyon atawa kotanan?" ⁴² Og talu' ni Isa, "Na sima-sima og sosuguon nog kopongandolan bu mobais og pikilan in, yanin og pilion nog gamu morkkownutan sog mga duma nin nog sosuguon. Yanin sop og morkpokan dinilon. ⁴³ Na bila' matong og gamu sakali' motongow in mobais og ginang nog pingandol sog sosuguon in, na mobais og sukud nog sosuguon koyon. ⁴⁴ Dadi taluan ku amu, og sosuguon kini, yanin na og pongandolan nog lam nog garta' nog gamu nin. ⁴⁵ Tibuwa bila' og niyat nog sosuguon, 'Mobon pa datong og gamu u kitu.' Na binasahon in og mga duma nin nog mga sosuguon libun bug laki, bu duhulan in og napsu nin kuman, moginum,

bu moglangu-langu. ⁴⁶Sakali' sog solobuk gondow matong og gamu nin sog waktu nog di' in dodamahan. Na binasahon yanin bu poampunon sog mga tow nog di' kopongandolan. ⁴⁷Og sosuguon nog onda' poksimpan bu onda' in inangoy og piinang diyanin nog gamu nin, mokonanam yanin nog landu' nog siksa'. ⁴⁸Sugaid bila' ongon og sosuguon nog da'dun og sene sabut in sog kolegan nog gamu nin, tibuwa miksalla' og ginang in, mopatut da sop yanin siksaon, sugaid kana' da tokodoy moglandu'. Dadi sima-sima og binogoyan nog modakol, modakol da sop og bagadan nog Tuhan dun, bug sima-sima og pingandolan nog modakol, na modakol da sop og dodamahan tidu diyanin."

Miglen-len og poktomba' nog mga tow pasal ni Panghu' Isa

⁴⁹Talu' pa ni Isa, "Sog koangoy u dini sog dunya, mokpoyt u nog gapuy, bu kolegan ku bosiya moglokot na mogdayun. ⁵⁰Sugaid ongon pa og mobogat nog kobinsanaan pobiyanon dinakon, saan na di' u motona' sog bon nog di' pa koyon modoksu'. ⁵¹Balu' niyu dun nog minangoy u dini mogoyt nog kosannangan sog dunya? Na kana', tibuwa og pogbahagi'. ⁵²Po' tidu ningkomun mibahagi' na og mga tow pasal dinakon. Bila' ongon og lima kotow, og tolu kotow sumuwoy sog duwa' kotow, atawa og duwa' kotow sumuwoy sog tolu kotow. ⁵³Og gomma' mobahagi' bug bata' in nog laki, bu og gina' mobahagi' bug bata' in nog libun sampoy na og ponugangan bug mimonugangan dun."

Og pogmaana nog timpu

⁵⁴Miktalu' si Isa sog tumpukan nog tow, "Bila' motongow niyu nog mongandom tidu sog sindopan, moktalu' amu, mogdupi'. Na motud og talu' niyu. ⁵⁵Bila' moyup

og minit nog galu', moktalu' amu nog posungu' na sop mokpodos. Na motud og talu' niyu. ⁵⁶Munapik amu. Kosunan niyu maanahan og bayu'-bayu' nog langit bug lupa', sugaid manu di' niyu ma kosunan maanahan og timpu sog masa kini?

⁵⁷Manu mologon niyu ma mokpili' moginang nog mologdong? ⁵⁸Na bila' ongon og tumuntut diniyu pasal sog gutang niyu, sumboy pogmuhut-muhutan niyu yanin suluton, po' bila' di', na guyudon in amu sog hukuman, bu wakilon amu nog mga monghuhukum sog pulis bangka amu pirusuhoy. ⁵⁹Dadi taluan ku amu, di' amu mokoluwas sog bon nog di' niyu kobayadan og lam nog gutang niyu."

Sumboy towbatan ta og dusa ta

13 ¹Na sog waktu niyon, ongon og mga tow diyon miksuksug ni Isa nog pipatoy ni Pilatu og mga tow Jalil soliyon nilon mokkurban ditu' sog Yerusalam. ²Og tabal ni Isa dinilon, "Na bila' ma' nitu' og kopatoy nog mga tow Jalil kitu', sog pikilan niyu, baldusa ta' tokodoy ilon tidu sog duma nog mga tow Jalil?" ³Na kana' in! Sugaid taluan ku amu, bila' di' amu maktowbat nog mga dusa niyu, mogmula amu da sop mama' dinilon. ⁴Na olo ma sop og sopulu' bu walu kotow nog kibuksakan nog baloy molawa ditu' sog Silowam? Ilon ta' kitu' og tow baldusa tokodoy tidu sog duma nog mga tow Yerusalam? ⁵Na kana' in! Sugaid taluan ku amu, bug di' amu maktowbat nog mga dusa niyu, mama' niyon da sop og kodatongan niyu.

⁶Tubus miksuksug na sop si Isa biyan sog pononggi', long in, "Ongon solokotow mimula nog bunga kayu higera^v ditu' sog guma nin. Na pokpuli'-pulian in

---

^v**13:6** Og bunga nog higera momis, bu mosolag-solag tidu sog buwahan, mama' nog busikung. Modakol og ginisan in.

tumontong bug ongon ta' og bunga nin, sugaid da'dun og mobalak in.”⁷ Dadi tinaluan in og mogogipat nog pomula nin, “Tolu tahun ku na mogbagad nog bunga nog higera koyon, tibuwa da'dun da og motongow u! Paga' nu na, po' moagow in og lupa' nog para bosiya sog mga duma nog pomulan.”⁸ Tibuwa miktalu' og mogogipat dun, “Panghu', posagadan ta na mga sotahun. Kukutan ku og lumibut in bu abunuhan ku pa og pun in.⁹ Na bila' mogbunga og higera koyon sunud tahun, na labi mobais, sugaid bila' di', popaga' nu na.”

Kiulian ni Panghu' Isa og libun boktut

¹⁰ Na ongon og gondow Sabtu', minintulu' si Isa sog solobuk poksumbahan.

¹¹ Na ongon diyon solokotow nog libun nog miboktut sabap sog soytan. Ondi' yanin mokindog nog mologdong sog bon nog sopulu' bu walu tahun. ¹² Dangan mitongow ni Isa, tinawag in bangka in taluoy, “Babu', puwas a na sog binsana' dinika nog soytan!” ¹³ Dadi inonggaydan ni Isa og libun. Sododuun limogdong og lawas in bangka nin pujihoy og Tuhan.

¹⁴ Na migbolu' og kownutan sog poksumbahan po' mimulung si Isa sog Gondow nog Pogogulali. Tinaluan in og mga tow, “Nom ondow og binogoy dinita moginang. Dadi bila' meleg amu kumodag, angoy amu dini sog solod nog nom ondow koyon, kana' sog Gondow nog Pogogulali!” ¹⁵ Tinumabal si Panghu' Isa diyandin, “Munapik amu doda'! Bila' kinuwow og sapi' niyu atawa kuda' niyu, di' niyu ta ubadon og gikot in bangka pinumoy nog tubig, bisan pa sog Gondow nog Pogogulali?” ¹⁶ Og libun kini, solokotow nog ponupu' ni Nabi Ibrahim. Piksabulan yanin nog iblis sog

bon nog sopulu' bu walu tahun^w. Na kana' ta' mopatut tokodoy puwason yanin sog kowasa nog iblis sog Gondow nog Pogogulali?"

¹⁷Dadi sog tabal ni Isa kitu', kisipogan og lam nog mga tow diyon nog simagga' diyanin. Tibuwa og kodakolan nog tow migloliyag sog mokosobu'-sobu' nog ininang ni Isa.

Og pononggi' pasal sog boyaan bug posulig

¹⁸Doksu' miktalu' pa si Isa, "Poynoy og hantangan nog Pogbaya' nog Tuhan, bu poynoy og kophononggi' u dun? ¹⁹Na Pogbaya' nog Tuhan mama hantang nog mikaan nog boyaan nog pimula nog tow sog guma nin. Doksu' timubu' bangka koimung nog mosolag nog kayu bu modakol og miksyalag nog mga manuk-manuk sog mga panga nin." ²⁰Miktalu' pa si Isa, "Olo pa og kophononggian ku diniyu sog Pogbaya' nog Tuhan? ²¹Mama' hantang nog mikaan posulig nog inampu' sog sokadut nog tirigu ditu' sog polonggana nog solobuk libun, bangka nin limbuwaloy. Na pogobon-obon timubu'."

Og mosikut nog pintuan

²²Puwas nitu' miglandan na si Isa posungu' sog Yerusalem, bangka yanin ponintulu' sog mga kowman nog kibiyanan in. ²³Dadi ongon og solokotow miksak diyanin, "Tuwan, mikaan dota' og mokosolod sog Pogbaya' nog Tuhan bu mokalap nog kotubu' nog da'dun og kodoksuan in?" Og tabal in, ²⁴"Pogmuhut-muhut amu tokodoy sumolod sog mosikut nog pintuan sog bon nog mibuka' pa, po'

---

^w**13:16** Bila' sog Grik: "Inikotan yanin nog iblis sog diyalom nog sopulu' bu walu tahun." Og maana nin og libun koyon mama' sopantun nog mipirisu nog iblis.

taluan ku amu nog modakol og sumuloy sumolod, tibuwa, ondi' ilon mokosolod. ²⁵Po' bila' tambolon na nog gapu' nog baloy og pintuan bu diyon amu na sog luwasan, mokibuka' amu diyanin bu moktalu' amu, 'Panghu', bukaan nu pa ami nog bongawan!' Sugaid tabalon in amu, 'Di' u amu kolilahan.' ²⁶Na tumabal amu, 'Bakas ita niyu miksalu kuman bu ika pa tanan og minintulu' ditu' sog kowman nami.' ²⁷Dadi tabalon amu nog gapu' nog baloy, 'Ondi' u amu kolilahan! Pokpolayu' amu dinakon og mga monginang nog molaton^x.' ²⁸Na diyon mogaduy amu na bu mongolongot na og ngisi niyu bila' motongow niyu silo' Ibrahim, Isahak, Yakub bug lam nog mga konabihan nog mikampu' sog Pogbaya' nog Tuhan, sugaid amu piawa' da. ²⁹Modakol nog tow tidu sog ayn-ayn bonuwa dini sog dunya moksalu mogjamu ditu' sog Pogbaya' nog Tuhan. ³⁰Na inongogoy niyu, ongon og mga tow mibinaya' ningkomun, sugaid mokuna da ilon, bu ongon sop mga tow nog mikuna ningkomun, na mobinaya' sop ilon."

Milolat si Panghu' Isa sog mga tow Yerusalem

³¹Dadi sog waktu niyon ongon og mga Parisi minangoy diyanin bu miktalu', "Awa' a na dini bila' meleg a pa motubu' po' meleg munu' dinika si Herod^y." ³²Tibuwa tinabal ilon ni Isa, "Taluan niyu og tow ponipu koyon: Mokpoluwas u pa nog soytan sog diyalom lawas nog mga tow, bu momulung u pa nog tow misaki sog gondow kini sampoy loma', bu sog ikotolu nog gondow bangka pa kodoksu' og gawoy u. ³³Suboy tokodoy moglandan ku sog Yerusalem sog gondow kini sampoy pa loma' bu dinglag, po' ondi' u mogdadi matoy ayn-ayn bonuwahoy. Suboy da ditu' sog

---

^x**13:27** Og talu' nog ginamit sog Grik dini, og mga kana' mologdong.

^y**13:31** Si Herod Antipas kini, og bata' ni mula Datu' Herod nog milabit sog sura 1:5.

Yerusalem, po' og bonuwa koyon asal na pokpatoyon og mga konabi-nabihan diyon.”

³⁴U Yerusalem, Yerusalem. Tidu pa sog tagna' pimatoy nog piktowan nu og mga nabi nog Tuhan, bu pimatu nilon og mga piangoy diyon dinika. Miyobon ku na meleg mogipat sog mga piktowan nu mama' nog gina' nog manuk nog loklupon in og mga gitit in sog diyalom nog pokpak in, tibuwa da' amu koleg. ³⁵Umatian niyu, posagadan na nog Tuhan og bonuwa niyu, bu di' niyu na akon motongow, sampoy sog waktu nog mokopktalu' amu, “Mobarakat og kiwakilan nog Tuhan dini^z.”

Pikuli' ni Panghu' Isa og tow misaki sog Gondow Pogogulali

14 ¹Dadi ongon og gondow Sabtu', inonggat si Isa nog kownutan nog tow Parisi kuman ditu' sog baloy in. Tinulikan tokodoy nog mga tow ditu' og mga lilow in. ²Na ongon og tow ditu' mimaga' og lawas in. ³Sinakan ni Isa og mga guru nog agama bug mga Parisi, talu' in, “Mogdadi ta' sog agama ta momulung sog Gondow Pogogulali atawa ondi?” ⁴Da'dun og gonek nilon, dadi inonggaydan ni Isa og misaki bangka nin bulungoy, doksu' pipanow in.

⁵Doksu' miktalu' na sop si Isa dinilon, “Bug upama og bata' niyu atawa og sapi' niyu molabu' sog timba' sog Gondow nog Pogogulali, di' niyu ta' alapon mogdayun?” ⁶Na da' ilon pokotabal dun.

Suboy mobaba' og pogoyt ta

⁷Na mitongow ni Isa og mga tow nog limuduk mimili' nog gingkudan nog para sog mga motas nog tow. Dadi sinuksugan ilon ni Isa nog pononggi'. Talu' in, ⁸“Bila'

---

^z**13:35** Bastahon niyu Sabur 118:26.

posunan kamu lumuduk sog kawing, di' amu mingkud sog gingkudan nog para bosiya sog mga pigogaddatan, po' onsunoy ongon og piosunan nog motas pa tidu diniyu. ⁹Na bila' matong pa og tow nog pigogaddatan, mangoy na diyon og tow nog mikpoluduk diniyu, bangka poktalul, 'Bogoy niyu diyanin og gingkudan koyon.' Dadi kosipogan kamu tibuwa, bu mokingkud amu na sog binayaan. ¹⁰Saan na bila' poludukon kamu, ingkud amu sog binayaan, bagun bila' motongow amu nog tow mikpoluduk diniyu, angoyon in amu taluoy, 'Angoy amu dini pali! Inkkud amu sog gunahan.' Dadi kobantugan niyu pa sog lam nog mga tow diyon. ¹¹Po' og tow nog motas og goytan in, pobabaon, sugaid og goytan in mobaba', potason."

¹²Tubus tinaluan ni Isa og tow nog mikpoluduk, long in, "Bug mokpojamu amu, kana' hadja og poludukon niyu og mga supali niyu, gilug niyu, kampung niyu, bu og kilani baloy niyu nog dayahan. Po' kalu-kalu mogjamu sop ilon bangka nilon amu poludukoy, na mikotungbas na ilon diniyu. ¹³Tibuwa bila' mokpojamu amu, poluduk niyu og mga miskin, bug mga taga salla', mama' na nog pingka, bug buta. ¹⁴Na mobarakat amu po' di' ilon koyon mokotungbas diniyu, bu og Tuhan da og tumungbas diniyu sog gondow nog potubun in puli' og mga tow."

Og pononggi' pasal sog mosolag nog pogjamu

¹⁵Dangan midongog nog solokotow nog limuduk diyon og tinalu' ni Isa, tinumabal yanin, "Mobais og sukud nog tow mokosalu mogjamu ditu' sog Pogbayaan nog Tuhan." ¹⁶Og tabal ni Isa diyanin, "Ongon og solokotow nog mikpojamu nog mosolag, bu modakol og tow nog piosunan in. ¹⁷Dadi sog waktu nog posungu' na kuman, sinugu' in og solokotow sosuguon in sog mga tow nog inonggat in na asal. Talu' in dinilon, Angoy amu na ditu' po' mibotang na. ¹⁸Sugaid kokonya dimaawa.

Talu' nog solokotow, 'Bogu u da pokosaluy nog lupa', dadi sumboy angoyon ku ditu'. Maap nu dona akon.' ¹⁹Talu' sop nog solokotow, 'Bogu u da pokosaluy nog sopulu' buk sapi', dadi posungu' u la' kini ditu' po' suloyan ku bug mogdadi ta' pogbadjaan. Maap nu dona akon.' ²⁰Talu' sop nog solokotow, 'Bogu u da tokodoy kinawing saan na di' u pa mokangoy ditu'.' ²¹Na minuli' na og sosuguon bangka nin suksugoy og gamu nin. Dadi milingit tokodoy og gamu nin koyon, talu' in, 'Pogdali' a mangoy ditu' sog kodalan-dalanan nog lungsud ta. Oyt nu dini og mga miskin, bug mga taga salla', mama' na mga daday bug mga buta.' ²²Da' kobon minatong na og sosuguon in, talu' in sog gamu nin, 'Panghu', miinang u na og suguan nu, sugaid modakol pa og da' kingkudoy.' ²³Dadi tinaluan yanin nog gamu nin, 'Angoy a sog mga len-len kowman bug kodalan-dalanan bangka nu onggatoy tokodoy og mga tow posungu' dini bagun moponu' og baloy u.' ²⁴Na taluan ku amu, og lam nog tow nog inonggat u kitu' tagna', sakali' da' tuwa', na di' na ilon mokinam nog kan nog pidinsama' dinilon."

Pasal sog pogmulid

²⁵Tubus miglandan na si Isa sog panow in bu modakol og tow migunut diyanin. Simungu' yanin sog mga tow bangka poktaluy, ²⁶"Sima-sima og meleg mogunut dinakon, na sumboy moglabi og lasa nin dinakon tidu sog gina' bu gomma' in, sog libun bug bata' in, gilug in, bu bisan pa sog lawas in. Na bila' di' niyu koyon moinang, di' amu moimung nog mulid u. ²⁷Bu sima-sima og di' mokosandal nog kologonan bisan sampoy sog kopatoy pasal dinakon, di' moitung nog mulid u. Sumboy yanin mama' sopantun nog tow mokpisan nog kayu nog poglansangan diyanin, bu muktuyuk dinakon. ²⁸Og tow nog meleg mogunut dinakon, mama'

hantang nog tow mokpindog nog baloy. Na sog ondi' pa pindogon, suboy pikil-pikilon in poguna bug mokojukup ta' og sin in pogimung nog baloy. ²⁹ Po' bila' mikopindog na nog mga gugdok nog baloy, sakali' di' na modoksu' po' kulang na og sin, na poksudian na hadja yanin nog mga tow.” ³⁰ Moktalun ilon, “Uy, og tow kini migimung pogusoy nog baloy, sokali' di' da modoksu'.”

³¹ Bu talu' pa ni Isa, “Domikkiyan, mama' hantang nog sultan taga sundalu sopulu' ngibu nog mogbunu' sog len sultan nog taga sundalu duwa' pulu' ngibu. Na sumboy momikilan yanin poguna bug mokatu ta' yanin atawa ondi'. ³² Bila' ondi', pangoyon in og mga sosaligan in ditu' sog banta nin nog sultan soliyon molayu' pa magun moksak bug ponoy og kopoksulut nilon.” ³³ Doksu' talu' pa ni Isa, “Na amu sooy, bila' meleg amu moimung nog mulid u, suboy tolikudan niyu og olo-olo nitu' nog ongon diniyu, po' bila' ondi', tantu ondi' amu moimung nog mulid u.

³⁴ Bila' ibadat sog siga, mobais bila' masin, sugaid bila' tumobang, di' na mokpuli' og nanam in. ³⁵ Ondi' da sop mobais ampuon sog lupa' atawa sog te nog binatang pokpobais nog pomulan. Suboy na pilakon. Dadi sabut niyu pahatul og tinalu' u diniyu.”

Og pononggi' pasal sog bilibili nog mibolong

15 ¹ Na modakol og mga tow nog mogogalap nog buwis bug mga tow baldusa miglumpuk monginongog sog nasihat ni Isa. ² Sugaid mikkumong-umong og mga Parisi bug mga guru nog agama, talu' nilon, “Og tow kini tumolima' sog mga tow baldusa bu sumalu pa dinilon.”

³ Dadi tinaluan ilon ni Isa biyan sog pononggi'. ⁴ Talu' in, “Soupama ongon diniyu og tow nog sogatus buk og bilibili nin, doksu' mibolong og solobuk. Kana' ta' nog

bagakon in og siyampulu' bu siyam bangka nin ponontongoy og solobuk sampoy sog mobalak in? ⁵Bila' motongow in, mogloliyag tokodoy yanin bangka nin pisanoy muli'. ⁶Pogdatong in sog baloy, tawagon in og mga supali nin bug kilani baloy in, taluon in, 'Mogloliyag ita niyu po' mitongow u na og bilibili u nog mibolong.' ⁷Domikkiyan da sop, landu' og loliyag nilon ditu' sog surga' pasal sog baldusa nog miktowbat, tidu sog siyampulu' bu siyam nog mologdong atawa migniyat nog mologdong nog da'dun og kogunahan in maktowbat."

Og pononggi' pasal sog sin plata nog mibolong

⁸Talu' pa ni Isa, "Domikkiyan sop og libun nog taga sin plata sopulu' buk, sakali' mibolong og solobuk. Kana' ta' nog tutudan in og politaan bangka nin siligoy og baloy in, tubus ponontongon in mahatul sampoy sog motongow in? ⁹Na bila' motongow in, mogloliyag tokodoy yanin bangka nin tawagoy og mga supali nin bu maktalu' yanin, 'Angoy amu dini og lam niyu! Mogloliyag ita niyu na, po' mibalak u na og sin ku kitu' nog mibolong.'

¹⁰Na taluan ku amu, mama' da sop niyon og mga malaikat nog Tuhan, mogloliyag da sop ilon bila' maktowbat og solobuk baldusa."

Og gomma' nog mololatoy bu moliampunoy

¹¹Talu' ni Isa, "Ongon og tow taga bata' nog laki duwa' kotow. ¹²Miktalu' og mongud sog gomma' in, 'Omma', bogoy nu na dinakon og garta' nog ganta' bahagi' u.' Na binahagi' na nog gomma' nilon og garta' in sog duwa' kotow nog bata' in koyon. ¹³Mga sanu-sanu ondow pigdagang nog bata' in nog mongud og

garta' nog pinusaka' diyanin, bangka awa' sog baloy nilon. Pigbulaug in tibuwa og sin in sog molayu' nog bonuwa.

¹⁴Dangan mitipot na og sin in, minatong og ponggutom sog bonuwa koyon, na kisigpitan tokodoy yanin. ¹⁵Dadi minangoy yanin moginang sog tow sog bonuwa koyon. Sinugu' yanin mogipat nog babuy ditu' sog guma nin. ¹⁶Na ginutom na tokodoy yanin bu meleg na bosiya yanin kuman nog kan nog babuy, po' da'dun na tokodoy og mogbogoy diyanin nog kan.

¹⁷Tidu diyon, mipikil in og lam nog kodupangan in, dadi mikopoktalu' yanin sog ginawa nin, 'Og lam nog mga tow nog miginang ditu' ni Omma' miglabi-labi og kan nilon, sugaid akon, agon ku na matoy nog gutom. ¹⁸Golom pa muli' u na ditu' ni Omma' bangka u yanin taluoy, "Omma', mikodusa u dinika, labi na sog Tuhan. ¹⁹Di' u na tolopon nog tawagon nog bata' nu. Tibuwa imung nu na hadya akon nog solobuk sosuguon nu." '

²⁰Dadi minuli' yanin sog gomma' in. Dangan molayu' pa yanin sog baloy nilon, mitongow na yanin nog gomma' in bu limolat tokodoy yanin sog bata' in. Saan na gimobok yanin posungu' ditu' sog bata' in bangka nin kokopoy bu pongalokoy. ²¹Tinalu' in sog gomma' in, 'Omma', mikodusa u dinika, bu labi na sog Tuhan. Kana' u na tolopon tawagon nog bata' nu.' ²²Tibuwa onda' maling-malingoy nog gomma' in og tinalu' nog bata' in. Tinaluan in og mga sosuguon in, 'Pogdali' amu, oytan niyu yanin nog juba nog molingkat tokodoy, bangka posolugoy diyanin. Posolugoy niyu sop yanin nog pinolok bangka niyu potolumpaoy. ²³Doksu' alap niyu og nati sapi' nog pisobuk ta kitu' bangka niyu sumbalioy po' mogjamu ita. ²⁴Po' og niyat u sog bata' u kini, minatoy na, sokali' totubu' doma saan. Bakas yanin mibolong, sugaid mikotuwa' da suussa.' Dadi migjamu ilon.

²⁵Na sog kodatong in kitu', ditu' pa og gulang bata' in sog guma. Dangan minuli' na og gulang bata' koyon, midongog in na og gagung bug kulintang bu miksayaw og mga tow sog baloy nilon. ²⁶Saan na sinabi nin og solokotow nog sosuguon bangka nin sakoy, talu' in, 'Migolo amu sog baloy?' ²⁷Talu' nog sosuguon, 'Og gilug nu minatong na, dadi pisumbali' na nog gomma' nu og mosubuk nog nati sapi', po' minatong yanin nog da'dun da og baya-baya nin sog popanowan in.'

²⁸Na milingit og gulang bata', bu di' yanin meleg monek sog baloy, dadi inangoy nog gomma' in bangka nin amu'-amuoy. ²⁹Sugaid talu' in sog gomma' in, 'Omma', tontong nu ba, sanu tahun ku na miginang dinika, bu da'dun bisan solobuk nog suguan nu og onda' u tombaoy. Tibuwa da' nu tanan akon kobogoyoy bisan solobuk nati nog kambing para pogjamuhan nami nog mga supali u. ³⁰Sakali' pogdatong nog bata' nu koyon nog mikotipot nog pongarta' nu sog mga libun tungkagon, yanin pa tokodoy og sinumbalian nu nog nati sapi' nog pisubuk ta.'

³¹Na tinumabal og gomma' in, 'To', lolayun ka da dini sog dyaloman ku. Og lam nog garta' u, dinika og gapu' in. ³²Sugaid sumboy ita mogjamu po' og gilug nu nog mibolong tagna', mikuli' na yanin ningkomun. Og niyat u minatoy na, sakali' totubu' doma saan.' "

Og pononggi' pasal sog sosuguon nog mopandoy

16 ¹Na miksuksug na sop si Isa sog mga mulidin, "Ongon og dayahan taga sosuguon nog pingandolan in nog garta' in. Sakali' ongon og mikosumbung sog gamu nin nog piggastahan nog pingandolan in og garta' in.

²Dadi pitawag nog dayahan og pingandolan in kini, talu' in, 'Olo og midongog u kini nog piggastahan nu dow og mga garta' u? Bogoy nu dinakon og listahan

kotanan, po' pawaon ku na ika sog ginang nu kini.' ³Dadi tinaluan nog pingandolan koyon og ginawa nin, long in, 'Olo bayu' in og inangon ku? Pawaon ku na nog gamu u sog ginang u kini, sakali' di' u pa sop mokogaga mukkukut nog lupa' bu mosipog u sop monglimus. ⁴A, ma' ninya og inangon ku bagun poonongon ku nog mga tow sog baloy nilon bila' mokawa' u sog ginang u.' ⁵Dadi pitawag in og sosuku' nog tow nog mikutang sog gamu nin. Sinak in og solokotow, talu' in, 'Andun og gutang nu sog gamu u?' ⁶Og tabal nog mikutang, 'Sogatus bangga' mokoluksang^a nog lana jaytun.' Tabal nog sosuguon kini, 'Kinya da og listahan nog gutang nu. Pogdali' a ingkud a bangsa nu imung nog lima pulu' bangga'. ⁷Doksu' sinakan in na sop og solokotow, 'Ika, andun sop og gutang nu sog gamu u?' Og tabal in, 'Songibu kadut nog boni'^b. Og talu' sop nog sosuguon, 'Kinya da og listahan, imung nu walu gatus kadut tibuwa.'

⁸Na sinanglitan nog gamu nin og sosuguon nog mongakkal koyon sabap sog kopandoy in moktogama nog kopusunguan in, po', long ni Isa, "Og mga tow nog mikpolabi nog olo-olo nitu' sog dunya, mokosun pa monontong nog kobaisan nilon sog duma nilon tidu sog mga tow suku' nog Tuhan. ⁹Dadi taluan ku amu, gamit niyu og garta' niyu sog dunya para mokopoksupali, magun pogdopot nog waktu nog da'dun na og kopologunahan dun, mogloliyag ilon tumolima' diniyu ditu' sog surga'.

---

^a**16:6** Og sobangga' dun ongon na mga 40 litro. Dadi og maana nin og gutang nog tow kitu' mokogadji mga tolu tahun.

^b**16:7** Og gutang nog tow koyon mga 40,000 litro nog boni', kopomulahan in og patpulu' hektariya nog lupa'. Dadi og maana nin og gutang nog tow kitu' mokogadji mga 8-10 tahun.

¹⁰Sima-sima og kopongandolan nog mga ginang mikaan, kopongandolan da sop sog ginang mosolag. Bu sima-sima og di' kopongandolan sog ginang nog mikaan, di' da sop kopongandolan sog ginang nog mosolag. ¹¹Dadi bila' di' amu kopongandolan nog garta' sog dunya, di' amu da sop kopongandolan nog mga motud nog garta' nog mohalga' sog Tuhan. ¹²Bila' di' amu sop kopongandolan nog pongarta' nog duma niyu dini, di' amu da sop kopongandolan nog pongarta' nog bogoyon diniyu nog Tuhan.

¹³Di' mokopogduwa' nakura' og solokotow nog sosuguon, po' kolasahan in og solokotow bu kolingitan in sop og solokotow. Og solokotow nakura' tombaan in, og solokotow sop ondi'. Maana nin, bila' og garta' og lumabi sog pikilan niyu, na di' niyu na mounut og piinang diniyu nog Tuhan."

¹⁴Dangan midongog nog mga Parisi og talu' ni Isa, miksudi' ilon diyanin po' pilabi nilon saan og garta'. ¹⁵Sugaid talu' ni Isa dinilon, "Amu koyon mikpotongow-tongow hadja sog mga tow nog mologdong amu, sugaid kosunan da nog Tuhan og pongatoyan niyu, po' ongon og pilabi nog manusiya', nog di' godamon og Tuhan dun."

¹⁶Talu' ni Isa, "Tidu sog tagna', sampoy sog waktu ni Nabi Yahiya, og sumboy unuton nog mga tow og sara' nog pisampoy ditu' ni Nabi Musa bug parman nog binogoy sog mga konabi-nabihan. Sugaid tagnaan ni Nabi Yahiya, pisampoy na og Mobais nog Suksugan pasal sog Pogbaya' nog Tuhan bu og lam nog tow onggaton tokodoy mampu' dun^c. ¹⁷Tibuwa bisan ma' niyon kana' nog da'dun na og kobalan nog sara' ni Musa bug mga pisampoy sog mga konabi-nabihan. Mobolong pa poguna og langit bug lupa', sugaid og sara' nog Tuhan di' mopinda bisan sobaris.

---

^c**16:16** Atawa: *bu poktuyuan nog lam nog tow mokosolod sog Pogbaya' nog Tuhan.*

¹⁸ Sima-sima bolongon in og libun in bangka poglibun mokpuli' nog len, na moitung na koyon og jina. Sima sop og moglibun nog bakas binolong nog laki nin in, na moitung da sop koyon nog jina.”

Pasal ni Lasarus bu sog tow dayahan

¹⁹ Talu' ni Isa, “Ongon og tow dayahan. Og pomonapot in mokohalga' hadja, bu mama' yanin mogjamu gondow-gondow bu mobais tibuwa og kan in. ²⁰ Sakali' ongon sop og tow nog miskin nog pogingalanan Lasarus. Og lawas in polanan nuka bu ditu' yanin pibolilid sog bongawan nog baloy nog dayahan, ²¹ po' kolegan in, mokokan pa yanin nog pongonganon nog molabu' tidu sog lomisanan nog tow dayahan. Og mga nuka nin pogdilatan nog mga gayam.

²² Dadi ongon og waktu minatoy yanin bu inoyt nog mga malaikat ditu' sog molani ni Ibrahim. Na og tow dayahan kitu' minatoy da sop bu kinubul yanin. ²³ Dangan ditu' yanin sog ahirat, minanam in tokod og kobinsanaan. Tubus mitongow in si Ibrahim bu si Lasarus ditu' sog kolayuan. ²⁴ Dadi tinawag nog dayahan si Ibrahim, ‘U Apu' Ibrahim, kololatan nu akon. Sugu' nu pa si Lasarus nog doluon in og sung nog kuyamot in sog tubig bangka nin potuluoy sog dila' u, po landu' tokodoy og binsanaan ku sog diyalom gapuy kini.’ ²⁵ Sugaid tinabal yanin ni Ibrahim, ‘To', pondom nu sog bon nog ditu' a pa sog dunya, mobais og kobotang nu, sugaid si Lasarus miksandal. Ningkomun mobais og kibotangan in bu ika na sop og moksandal. ²⁶ Liyu niyon, ongon og pampang sog pigolotan ta. Da'dun og tidu dini nog mokotolipag diyon, bu da'dun sop og tidu diyon nog mokotolipag dini.’ ²⁷ Na miktalu' og tow dayahan kini, ‘Bila' ma' nitu', pongonihon ku dinika, Apu' Ibrahim, pangoy nu pa si Lasarus sog baloy nog gomma' u, ²⁸ po' ongon pa og gilug u nog

laki lima kotow. Taluan in pa ilon pasal sog mosolag nog kobinsanaan kini bagun di' na ilon mokangoy dini bila' matoy ilon.' ²⁹Tinaluan sop yanin ni Ibrahim, 'To', ongon na og kitab nilon nog tidu ni Musa bug mga konabihan, na sumboy nilon kitu' tombaan.' ³⁰Tinumabal og tow dayahan, 'Apu' Ibrahim, di' da ilon tumomba'. Sugaid bila' ongon og tidu matoy mangoy mokposun ditu' dinilon, na bangka pa ilon poktowbat sog mga dusa nilon.' ³¹Tibuwa tinumabal si Ibrahim, 'Na bila' di' da ilon tumomba' nog sara' nog tidu ni Musa bug mga kitab nog mga konabihan, di' da sop ilon tumomba' bisan ongon pa og tow nog motubu' mokpuli' tidu sog kopatoy.' "

Og kopogampun bug kopongandol

17 ¹Talu' ni Isa sog mga mulid in, "Ongon na doda' og sassat saan na mogdusa og mga manusiya', sugaid mosiya-siya og tow nog mokoyt-oyt nog dusa sog duma nin. ²Golom pa ikotan og lig in nog batu bangka labuoy sog titonga' nog dagat, gaba' sog moyt-oyt in mogdusa og mga manusiya' nog kulang og pongandol in mama' sopantun nog bata'. ³Saan na pokpotubud amu. Bila' og gilug niyu mokodusa, tintulu' niyu yanin. Na bila' poktowbatan in na og mga dusa nin, maaf niyu yanin. ⁴Bila' mokodusa yanin pitu kali sog diyalom nog sondow, sakali' kada dusa nin mongoni sop diniyu nog koampunan, na sumboy ampunon niyu yanin." ⁵Na miktalu' og mga sahabat in, "Panghu', popagas nu og iman nami!" ⁶Talu' ni Isa, "Bila' ongon og kotomba' niyu bisan mama' kobika' nog mobete' tokodoy nog boyaan, na mogdadi niyu suguon sog kayu kinya, 'Kobogdut a, bangka a pokpinda ditu' sog titonga' dagat.' Na mounut og suguan niyu.

⁷Na upama ongon og gulipon niyu minuli' tidu mogbadja' atawa mogipat nog bilibili, taluan niyu ta' mogdayun nog, 'Pogdali' a, po' kuman ita na?' ⁸Kana' ta taluan niyu yanin nog, 'Poksalin ka poguna bu pogusiba' a bangka nu akon botangoy nog kan, sumboy na modoksu' u kuman bangka a sukli?' ⁹Di' amu da moksarangsukur sog gulipon niyu, sowkat nog timomba' hadja yanin sog sinugu' diyanin. ¹⁰Na mama' da sop diniyu, bila' miinang niyu na og sinugu' diniyu, di' amu mogbagad nog poksukuran. Talu' niyu, 'Tahan ami da gulipon, ininang nami tibuwa og kopatut nami.' "

Kiulian ni Panghu' Isa og sopulu' kotow nog gipulon

¹¹Doksu' miglandan na silo' Isa sog panow nilon sog Yerusalem. Misaut nilon og tamanan nog bonuwa Samariya bug Jalil. ¹²Dangan minatong ilon sog solobuk bonuwa, linumpak yanin nog sopulu' kotow nog taga saki nog gipul. Ditu' ilon minindog sog kolayuan. ¹³Miktawag ilon, "U Panghu' Isa, kololatan nu ami!" ¹⁴Na tinontong ilon ni Isa, bu talu' in, "Angoy niyu potongow og lawas niyu sog mga koimaman." Dadi inunut nilon og talu' in, bu soliyon nilon mopanow kiulian na ilon.

¹⁵Poktontong nog solokotow nog kiulian na yanin, mikpuli' yanin ditu' ni Isa. Pipagas in og tingog in mokpuji sog Tuhan ¹⁶bu simudjud yanin sog gunahan ni Isa, bangka poksukur. Og tow kini taga Samariya. ¹⁷Talu' ni Isa, "Kana' ta' sopulu' kotow amu kiulian? Ayn na og siyam kotow dun?" ¹⁸Manu da'dun ma og mikpuli' mokpuji sog Tuhan luwal sog tow kini nog kana' og bangsa Yahudi?" ¹⁹Doksu' tinaluan ni Isa og tow kini, "Indog a na bangka a uli'! Og pongandol nu og mikokuli' dinika."

Pasal sog Pogbaya' nog Tuhan

²⁰Ongon og mga duma Parisi miksak ni Isa bug andun pa datong og Pogbaya' nog Tuhan sog dunya. Og tabal ni Isa dinilon, "Di' niyu kosunan og pogdatong nog Pogbaya' nog Tuhan bu di' niyu motongow nog duwa' mata niyu. ²¹Bu da'dun og mokopoktalunog dini atawa ditu' og Pogbaya' in, po' og motud in, og Pogbaya' nog Tuhan, diyon sog ginongaan niyu^d."

²²Tubus tinaluan in og mga mulidin, "Matong pa og gondow nog mogniyat amu: U, bila' ningkomun bosiya og waktu nog pokpuli' nog Bata' nog Manusiya' dini. Tibuwa di' pa koyon moinang. ²³Ongon og mga suksugan nog matong diniyu, talunilon, 'Ditu' yanin.' Atawa, 'Dini yanin!' Na di' amu tumomba' bu di' amu mogunut dinilon. ²⁴Po og pokpuli' nog Bata' nog Manusiya' dini sog dunya mama' hantang nog kilat sog langit nog diya-diya pogliga' tidu sog silangan mangoy sog sindopan. ²⁵Sugaid sog di' pa koyon, sumboy mokobiyan yanin nog kobinsanaan bu tolikudan yanin nog mga tow sog timpu kini. ²⁶Bug olo og ininang nog mga tow sog masa ni Nabi Nu, na yonin da sop og ginang nog mga tow sog timpu nog pokpuli' nog Bata' nog Manusiya'. ²⁷Po' da'dun og ininang nilon muwal kuman, minum bug morkawing nog libun bug laki, sampoy sog misaut na si Nabi Nu sumolod na sog adjung. Dadi miglunup bu minatoy og lam nilon kitu'. ²⁸Domikkiyan da sop sog masa ni Lot, og mga tow kuman, moginum, monaluy, mogdagang, momula, bu mogimung nog baloy. ²⁹Tibuwa sog gondow nog ginumonat silo' Lot sog Sodom,

---

^d**17:21** Atawa: *po' og motud in og Pogbaya' nog Tuhan sog diyalom pongatoyan niyu.* Og maana nin sog diyalom pongatoyan nog mga tow nog tumomba'.

pidupian nog Tuhan og bonuwa koyon nog batu taga gapuy, bu mimatoy og lam nog tow diyon.

³⁰Na ma' niyon da sop og biyan-biyan bila' mokpotongow puli' og Bata' nog Manusiya'. Og mga tow da' pogdodama diyanin. ³¹Dadi bila' matong na og gondow koyon, sima-sima og tow nog kosolabuhan sog luwasan, sumboy di' na yanin muli' mongalap nog garta' in sog diyalom baloy. Domikkiyan da sop og ditu' sog guma, di' na sop muli'. ³²Pomintang amu sog simugat sog libun ni Lot. ³³Dadi sima-sima og mokpolabi nog kotubu' in sog dunya, kobolongan da dun, sugaid sima-sima og di' in inugunan og kotubu' in sabap dinakon, na koongonan yanin nog mosannang nog kotubu' nog da'dun og kodoksuan in. ³⁴Taluan ku amu, sog waktu nog mokpuli' og Bata' nog Manusiya' sog dunya, mobahagi' og mga tow. Sog gobi niyon ongon og duwa' kotow moguboy, og solokotow alapon bu og solokotow mobagak sog dunya. ³⁵Bu ongon og duwa' kotow nog libun mogdongan moggiling, og solokotow alapon bu og solokotow mobagak. ³⁶Ongon sop duwa' kotow nog laki moginang sog guma, solokotow alapon bu og solokotow sop mobagak.” ³⁷Dadi miksak og mga mulidin, “Panghu', ayn kini koinang?” Tinumabal si Isa, “Ayn og bangkoy, poktopukan koyon nog mga manuk-manuk nog kuman nog patoy.”

Suboy ondi' motonop mongoni-ngoni sog Tuhan

18 ¹Doksu' miksuksug na sop si Isa sog mga mulidin biyan sog pononggi', supaya lolayun ilon mongoni-ngoni bu di' mobolong og pongandol nilon sog Tuhan. ²Talu' ni Isa, “Ongon og solokotow monghuhukum sog solobuk siyudad nog ondi' mondok sog Tuhan bug di' mogaddat sog mga tow. ³Sakali' ongon sop

og solobuk balu libun nog lolayun na hadja mokpuli'-puli' sog monghuhukum koyon bagun kotabangan yanin sog banta nin.

⁴Dadi sog ponognaan di' tokodoy mogmaling-maling og monghuhukum, sugaid dangan miobon-obon mikopogniyat yanin, talu' in, 'Bisan kana' u mondok sog Tuhan bug di' u mogaddat sog mga tow, ⁵golom pa tabangan ku na og libun kini sog banta nin po' sasowon in akon, kalu-kalu di' u na yanin kotatasan.' "

⁶Bu talu' ni Isa, "Na pikil niyu og talu' nog monghuhukum bisan yanin molaat.

⁷Dadi og Tuhan pota' og di' tumabang sog mga tow nog suku' in nog mingoni-ngoni diyanin gondow gobi? Pobonon in ta' og tabang in dinilon? ⁸Taluan ku amu, modali' na doda' tabangan nog Tuhan og tow nog suku' in. Sugaid bila' mokpuli' na og Bata' nog Manusiya' sog dunya, mokobalak pota' yanin nog tow taga pongandol?"

Og pononggi' pasal sog tow nog motas bu mobaba' og goytan in

⁹Na ongon og mga tow diyon nog mingangkon nog mologdong ilon bu pobaba'-babaon nilon og mga pogkahi nilon. Dadi tinaluan ilon ni Isa biyan sog pononggi', ¹⁰"Ongon og duwa' kotow nog tow minangoy sog Baloy nog Tuhan mongoni-ngoni, og solokotow og Parisi bu og solokotow mongongalap nog buwis.

¹¹Migindog og tow Parisi bangka pongoni-ngoni pasal sog ginawa nin, talu' in, 'U Tuhan, moksukur u tokodoy nog kana' u mama' nog duma nog tow, kana' u napsuhan, kana' u momodupang, kana' u mokpongjina, bu kana' u mama' nog mongongalap nog buwis koyon. ¹²Mokpuwasa u duwa' ondow sosimana, bu jakatan ku og lam nog garta' u.'

¹³Tibuwa og tow nog mongongalap nog buwis, ditu' minindog sog kolayuan bu di' tanan yanin tumongal. Piksampak in og digdob in kobalan nog poksusun in, bu talu' in, 'U Tuhan, kololatan nu akon po' baldusa u.' "

¹⁴Dadi talu' ni Isa, "Taluan ku amu, og tow nog mongongalap nog buwis yonin na og miitung nog tow mologdong gaba' sog tow Parisi koyon. Po' sima-sima og mokpotas nog ginawa nin, pobabaon da yanin, bu sima-sima og mokpobaba', potason da yanin."

Si Panghu' Isa bug mga gumbata'

¹⁵Tubus migoyt og mga tow ditu' ni Isa nog mga gumbata' nilon nog mikaan bagun konggaydan in. Dangan mitongow nog mga mulidin, pigondian nilon.

¹⁶Sugaid tinawag ni Isa og mga gumbata', talu' in, "Pangoy niyu dini dinakon og mga gumbata', bu di' niyu ilon pogondian, po' og mga tow nog suku' sog Pogbaya' nog Tuhan, mama' ilon nog mga gumbata' kini." ¹⁷Taluan ku amu, og motud in, sumboy motabuk niyu akon mama' nog poktabuk nog mga bata' dinakon. Bila' di', ondi' amu mokampu' sog Pogbaya' nog Tuhan.

Og sak nog dayahan

¹⁸Na ongon og solokotow kownutan nog mga Yahudi miksak ni Isa, talu' in, "Mahatul nog Guru, olo og inangon ku bagun ongon og kotubu' u solama-lama."

¹⁹Tinumabal si Isa, "Manu tinaluan nu akon nog mahatul pagga og Tuhan da og mahatul?"^e ²⁰Kosunan nu da bug olo og sara' nog Tuhan, mama' na nog di' mogjina,

---

^e**18:19** Kana' og maana nin nog mimolilu si Isa nog yanin mahatul. Sog Yahiya 10:14 ginollalan in og ginawa nin nog "mahatul nog mogogipat". Bastahon niyu sop Isayas 40:10-11.

di' momunu', di' sumaksi' nog loput, bu pogaddatan nu og mokogulang nu.^f 21 Na tinumabal og kownutan kitu', talu' in, "Inunut u og lam nog sara' koyon tidu pa sog kobikaan ku." 22 Dangan midongog ni Isa, tinaluan in, "Ongon pa solobuk og kulang dinika: Pogdagang nu og lam nog garta' nu, bangka nu pomogoy sog mga miskinan. Dadi moongon og garta' nu ditu' sog surga'. Doksu' pogunut a dinakon." 23 Sugaid dangan midongog in og talu' ni Isa, misusa tokodoy yanin, po' landu' tokodoy og daya nin. 24 Na dangan mitongow ni Isa nog misusa yanin, tinaluan in og mga mulid in, "Mologon tokodoy og kosolod nog mga tow dayahan sog Pogbaya' nog Tuhan. 25 Molomu pa og kosolod nog gunta' sog luwang nog diyalom, gaba' sog kosolod nog dayahan sog Pogbaya' nog Tuhan." 26 Dadi miktalu' og mga tow nog mikodongog nog talu' in, "Bila' ma' nitu', sima na ma buwan og moawon?" 27 Na tinumabal si Isa, "Og di' moinang nog tow, moinang nog Tuhan." 28 Dadi miktalu' si Petros, "Na tontong nu ami kini guru, binagak nami na og lam nitu' bagun mogunut dinika." 29-30 Talu' ni Isa dinilon, "Talu' ku amu og motud in, sima-sima og mogaus in bagakon og baloy in atawa og libun-bata' in, og gilug in, atawa mga mokogulang in pasal tibuwa sog Pogbaya' nog Tuhan, podakolon nog Tuhan og tungbas diyanin sog dunya, bu sog ahirat ongon og kotubu' in solama-lama."

Sinuksug puli' ni Panghu' Isa og pasal sog kopatoy in

31 Tubus piselen ni Isa og sopulu' bu duwa' kotow nog sahabat in bu talu' in, "Poginongog amu, posungu' ita niyu na sog Yerusalem. Na mounut na og misulat nog mga konabihan pasal sog Bata' nog Manusiya'. 32 Pogdatong ta ditu',

---

^f18:20 Basta niyu Pogawa' 20:12, Pomilin-milin 5:16-20

wakilon na yanin sog mga tow nog kana' bangsa Yahudi. Binasahon nilon yanin, pogunda-undahan, bu dula'-dulaan. ³³Lakposon nilon yanin bangka patoyoy, sugaid sog ikotolu ondow motubu' da mokpuli'."

³⁴Tibuwa da' kosabut nog mga sahabat in og maana nog tinalu' in kitu', po binuni dinilon og maana nin.

Kiulian ni Panghu' Isa og buta

³⁵Dangan molani na silo' Isa sog bonuwa Ariha, ongon solobuk buta nog migingkud sog kilid nog dalan mokpongoni sog mga tow. ³⁶Na mibatik in nog modakol og mga tow miniyan, dadi miksak yanin bug olo ta' niyon. ³⁷Talu' nog mga tow diyanin, "Miniyan si Isa, og tow Nasaret." ³⁸Dadi pipagas in og talu' in, "Isa, og ponupu' ni Daud, kololatan nu akon." ³⁹Pigbinaan yanin nog mga tow sog gunahan ni Isa nog di' moglimut. Sugaid pipagasan in pa tokodoy og talu' in, "Ponupu' ni Daud, kololatan nu akon." ⁴⁰Dadi limota' si Isa bangka nin pangoyoy ditu' niyanin. Dangan molani na og buta ditu' niyanin, sinakan in, ⁴¹"Olo og kolegan nu nog inangon ku dinika?" Og tabal in, "Panghu', og kolegan ku mokotongow u mokpuli'." ⁴²Talu' ni Isa diyanin, "Na mokotongow a na! Og pongandol nu dinakon, og mikokuli' dinika."

⁴³Dadi sododuun mikotongow na og buta, bu migunut yanin ni Isa dunut puji nin sog Tuhan. Dangan mitongow nog mga tow, mikpuji sop ilon sog Tuhan.

Si Panghu' Isa bu si Sakkiyas

19

¹Doksu' simolod silo' Isa sog bonuwa Ariha, po' ditu' ilon biyan posungu' sog Yerusalem. ²Na ongon sog bonuwa koyon og kownutan

nog mogogalap nog buwis nog pogingalanan nog Sakkiyas, solobuk yanin dayahan.

³Meleg tokodoy yanin tumontong ni Isa, sugaid di' yanin mokotontong po' mopandak yanin, bu modakol og tow. ⁴Dadi gimobok yanin sog gunahan bangka ponek sog kayu^g, bagun motongow in si Isa, po' miyan da yanin ditu'. ⁵Dangan mikotondong si Isa ditu', timongal yanin bangka poktalul, "Sakkiyas, pogdali' a monog, po sumboy ditu' u pogulabung sog baloy nu." ⁶Dadi migdali'-dali' si Sakkiyas monog bangka nin oytoy si Isa sog baloy in dunut loliyag in.

⁷Dangan mitongow nog mga tow, mikkumong-umong ilon, talu' nilon, "Is, ditu' yanin minangoy sog baloy nog tow baldusa." ⁸Dangan ditu' na silo' Isa sog baloy, minindog si Sakkiyas bangka poktalul ni Panghu' Isa, "Tuan, tontong nu ba, bogoyon ku og sotonga' nog garta' u sog mga tow miskin, bu bila' ongon og tow nog mipodupang u, pat kalihon og poguli' u dun." ⁹Miktalu' si Isa diyanin, "Sog gondow kini, moawon na og tow sog baloy kini, po si Sakkiyas, solobuk da sop ponupu' ni nabi Ibrahim^h. ¹⁰Po' og Bata' nog Manusiya' minangoy dini sog dunya po' monontong bu mogawon sog mga tow nog mibolong."

Og dalil pasal sog tolu kotow nog sosuguon

¹¹Dangan minginongog pa og mga tow, sinuksugan pa ilon ni Isa biyan sog pononggi', po molani na ilon sog Yerusalem, bu og niat nog mga tow nog mopindog na sododuun og Pogbaya' nog Tuhan. ¹²Tinaluan ilon ni Isa, "Ongon solokotow nog bangsahan. Minangoy yanin sog molayu' nog bonuwa bagun

---

^g**19:4** Og pun koyon ngalan in Jummeis bila' baasa Arab. Og Jummeis og ginisan nog kayu higera, nog momis da sop og bunga nin.

^h**19:9** Mobarakat si Ibrahim dadi misunu' sop si Sakkiyas mobarakat. Bastahon niyu Ponognaan 12:3

moimung nog sultan, bangka yanin uli' sog bonuwa nin moksultan. ¹³Sugaid sog da' pa yanin panow, pitawag in og sopulu' kotow nog sosuguon in. Binogoyan in og sosolokotow dinilon nog sin bulawanⁱ, bangka nin taluoy, 'Imung niyu nog puunan og sin koyon sog bon nog da' u dini.'

¹⁴Tibuwa modakol nog tow og gampu' bonuwa nin koyon molingit diyanin. Dadi dangan gimonat na yanin, sinugu' nilon og duma nilon mokposun ditu' sog angoyan in nog di' ilon meleg nog moksultan og tow koyon dinilon. ¹⁵Sugaid miimung da yanin nog sultan. Doksu' minuli' yanin sog bonuwa nin bangka nin potawagoy og mga sosuguon in nog binogoyan in nog sin bagun in kosakan bug andun na og guntung nilon.

¹⁶Na og mikuna matong, miktalu' diyanin, 'Tuan, og sin bulawan nog binogoy nu mikuntung sopulu' buk.' ¹⁷Tinumabal og sultan, 'Na mobais tokodoy! Mahatul a nog sosuguon! Kopangandolan ka sog garta' nog mika'-mikaan. Dadi ningkomun, ika na og pongandolan ku mogbaya' sog sopulu' siyudad.'

¹⁸Tubus og ikoduwa' miktalu', 'Tuan, og sin bulawan nog binogoy nu, mikuntung lima buk.' ¹⁹Na miktalu' og sultan, 'Ika na og mogbaya' sog lima buk siyudad.'

²⁰Doksu' minatong da sop og solokotow bangka pomoligda miktalu', 'Tuan, kinya da og sin nog binogoy nu dinakon, tinagu' u sog panyu'. ²¹Mondok u dinika po' mopipit a. Mongalap a bisan kana' ika og miktiksa' dun, bu ganohon nu nog kana' ika og mimula dun.' ²²Tinaluan yanin nog sultan, 'Ika koyon, molaton ka nog sosuguon. Og poghukum u dinika, alapon ku tidu sog tinalu' nu dinakon, nog kiosunan nu nog mopipit u. Tinalu' nu nog mongalap u bisan kana' akon og miktiksa' dun, bu gumani u nog kana' akon og mimula dun. ²³Sugaid manu da'

ⁱ**19:13** Og sin nog binogoy dinilon mokogadji sog tow moginang mga tolu bulan.

nu ma botangoy sog bangku og sin bulawan ku kitu', bagun pokpuli' u, moalap u mokpuli' og sin ku bug bata' in?'

²⁴Tubus tinaluan nog sultan og mga tow nog minindog ditu', 'Alap niyu diyanin og sin bulawan bangka niyu bogoy sog tow nog mikuntung sopulu' buk.' ²⁵Tibuwa tinumabal ilon, 'Tuan, sopulu' buk na og diyanin.'

²⁶Dadi tinaluan ilon nog sultan, 'Na, taluan ku amu, og tow nog ginamit in sog mobais og pingandol diyanin, dungagan pa, sugaid og tow nog da' in gamitoy sog mobais og pingandol diyanin, bisan og binogoy na dun, awion pa. ²⁷Sugaid og mga banta u nog di' meleg nog mogbaya' u dinilon, oyt niyu dini, bangka niyu patoy sog gadapan ku.' "

Og poksolod ni Panghu' Isa sog Yerusalam

²⁸Pokpuwas ni Isa moksugsug nog pononggi' in, migdayun na ilon sog Yerusalam, bu miguna yanin sog mga duma nin. ²⁹Dangan molani na ilon sog bonuwa Betpage bug Betani diyon sog Bontud nog Jaytun, piuna nin og duwa' kotow nog mulid in. ³⁰Taluin sog duwa' kotow mulid in, "Angoy amu sog kowman sog gunahan koyon. Pogdatong niyu diyon, mokobalak amu nog inikotan nog kuda' nati. Da' pa sibon kopongudaoy. Ubad niyu bangka niyu oyt dini. ³¹Bila' ongon og moksak diniyu bug manu inubad niyu, taluan niyu nog ongon og kobalan nog Panghu' dun."

³²Na mipanow na og duwa' kotow nog sinugu' ni Isa, bu mibalak nilon og kuda' mama' na nog tinalu' ni Isa kitu'. ³³Na soliyon nilon mogubad nog kuda' nati, sinakan ilon nog mga gapu' in, "Manu inubadan niyu ma koyon?" ³⁴Og tabal nilon, "Ongon og kobalan nog Panghu' dun."

³⁵Na inoyt nilon og kuda' nati ditu' ni Isa. Pogdatong nilon ditu', inanigan na nilon og kuda' nog ponapot nilon bangka nilon posakoyoy si Isa. ³⁶Soliyan pipanow ni Isa og kuda' nati koyon posungu' sog Yerusalem, pingdondam nog mga tow og ponapot nilon sog dalan nog biyanan in. ³⁷Dangan posungu' na yanin dumiksun tidu sog Bukid nog Jaytun, migloliyag og kodakolan nog mga mulid in bu pipagas nilon og tingog nilon mokpuji sog Tuhan pasal sog lam nog mokosobu'-sobu' nog mitongow nilon. ³⁸Talu' nilon, "Barakatan og sultan nog kiwakilan nog Tuhan. Ningkomun moongon na og kosannangan tidu sog Tuhan. Pudjihon ta og Tuhan!" ³⁹Sakali' sog tumpukan kitu', ongon og mga tow Parisi miktalu' ni Isa, "Tuwan Guru, pogbinaoy nu og mga mulid nu nog lumota' ilon!" ⁴⁰Og tabal ni Isa, "Tantu tokodoy, bila' lumota' ilon, sumukli og mga batu moglosik mokpuji."

Migaduy si Panghu' Isa pasal sog kopusunguan nog Yerusalem

⁴¹Dangan molani na ilon sog Yerusalem bu mitongow in na og siyudad, migaduy yanin. ⁴²Talu' in, "Andu', kolegan ku bosiya kosunan niyu na bisan sog gondow kini bug olo og mokobogoy diniyu nog kosannangan, tibuwa kidungmaan na og pikilan niyu. ⁴³Matong da og gondow nog poglibutan og siyudad niyu nog mga banta niyu posobola'-posobola' magun di' amu tokodoy mokopolaguy. ⁴⁴Lubuhon nilon og siyudad kini toktob nog da'dun mosama' nog bangkat-bangkit nog batu. Bu buksakon nilon amu sog lupa' bu patoyon nilon og modakol diniyu po' da' niyu masihoy og waktu nog pitongow nog Tuhan og lolat in diniyu."

Piawa' ni Panghu' Isa og mga migdagang sog Baloy nog Tuhan

⁴⁵Pogdatong nilon sog Yerusalem, sinumolod si Isa sog Baloy nog Tuhan, bangka nin poawaoy og mga mogdodagang diyon. ⁴⁶Tinaluan in ilon, "Misulat sog Kitab, 'Og baloy u og baloy nog poksumbahan,' sugaid inimung niyu nog poksolobunihan nog mga polonakow."

⁴⁷Dadi mignasihahat si Isa sog Baloy nog Tuhan gondow-gondow, sugaid og mga kownutan nog mga gimam, mga guru nog agama, bug mga len kownutan, og kolegan nilon patoyon si Isa. ⁴⁸Tibuwa da' pa ilon pokotongow nog pobiyan dun, po' og mga tow nog miginongog, kibaisan ilon nog ponaluon ni Isa.

Og sak pasal sog kopatut ni Panghu' Isa

20 ¹Solobuk gondow mignasihahat si Isa nog Mobais nog Suksugan sog mga tow ditu' sog Baloy nog Tuhan. Na mikpolani diyanin og mga kownutan nog mga koimaman bug guru nog agama migdunut bug mga migmokogulang sog bonuwa koyon. ²Talu' nilon ni Isa, "Talu' nu ami bug olo og kopatut nu moginang nog mama' niyon, bu sima og migbogoy nika nog kopatut." ³Og tabal ni Isa dinilon, "Na ongon sop og sakon ku diniyu. Taluan niyu akon: ⁴Ayn tidu og kopatut ni Yahiya mongligu' sog mga tow? Tidu ta' sog Tuhan atawa sog manusiya?" ⁵Na migisun-isun ilon bug olo ta' og tabalon nilon, talu' nilon, "Bila' taluon ta nog tidu sog Tuhan, taluan in sop ita, 'Manu da' amu ma tomba' diyanin?' ⁶Tibuwa bila' taluon ta nog tidu sog manusiya', batuhon ita sop nog mga tow, po' timomba' ilon nog si Yahiya solobuk nabi." ⁷Dadi og tabal nilon ni Isa, "Indoy, di' nami kosunan."

⁸Na, talu' ni Isa dinilon, "Na, di' u sop amu posunan bug ayn tidu og kopatut u moginang nog mga ginang kini."

Og kopononggi' pasal sog mga saup nog molaton

⁹Tubus nitu' sinuksugan ni Isa og mga tow biyan sog pononggi', long in, "Ongon og tow mimula nog anggul sog guma nin, bangka nin posaupoy sog mga tow. Doksu' minangoy yanin sog len bonuwa, bu miyobon yanin ditu'.

¹⁰Dangan minatong na og pogupu' nog bunga nog anggul koyon, sinugu' in og solobuk nog sosuguon in mangoy malap nog bahagi' in. Sakali' pogdatong in ditu', bininasa yanin bangka pulioy nog da'dun og mioyt-oyt in.

¹¹Doksu' miksugu' na sop yanin nog len sosuguon. Sugaid pogdatong in ditu' sog mga saup nog guma, bininasa bug pimosipog nilon yanin bangka pulioy nog da'dun da sop og mioyt-oyt in.

¹²Tubus miksugu' na sop yanin nog len nog sosuguon, sugaid inangolan nilon yanin bangka pa tikpuoy sog luwasan. ¹³Dadi og talu' nog gapu' nog guma, 'Olo bayu' in og inangon ku? Mobais pa pangoyon ku ditu' og bata' u nog kolasahan ku, po' tantu pogaddatan nilon pa.' ¹⁴Sugaid dangan mitongow nog mga saup og bata' in, na migisun ilon, talu' nilon, 'Koyon na og bata' in nog pusakaan in nog guma kini, patoyon ta bagun ta malap og pusakaon in dun.' ¹⁵Dadi tinikpu' nilon sog luwasan nog guma og bata' nog gapu' lupa' kitu' bangka nilon patoyoy."

Na talu' ni Isa, "Olo sog pikilan niyu og inangon nog gapu' nog guma sog mga saup in kitu'?" ¹⁶Angoyon in ilon patoyoy, bangka nin posaupoy nog len." Dangan midongog nog mga tow og talu' ni Isa, talu' nilon, "Polosili." ¹⁷Na tinontong ilon ni Isa, talu' in, "Olo buwan og maana nog sinulat sog diyalom nog kitab?"

'Og batu nog pinilak nog mga pandoy,
yonin og migoyt nog pagon^j.

¹⁸Sima-sima og mokolob sog batu koyon molupot bu sima-sima og kolabuan dun mopusat.' "

Og sak pasal sog pogbayad nog buwis

¹⁹Na dangan midongog nog mga guru nog agama bug mga kownutan nog mga koimaman og tinalu' ni Isa, kolegan nilon saggowon yanin sododuun, po kiosunan nilon nog ilon og pinonggian. Tibuwa di' nilon moinang po' mondok ilon sog kodakolan nog tow. ²⁰Dadi piktulikan nilon tokodoy si Isa. Miksugu' ilon nog mga tow nog mologdong baassa bagun mogumati'. Kolegan nilon nog mosaggow nilon si Isa sog talu' in bagun mosumbung nilon sog gubernador diyon^k. ²¹Doksu' miktalu' og mga tow kini ni Isa, "Tuwan guru, kosunan nami og mga pinondu' nu mokologdong, bu da'dun og tow nog pinili' nu. Mikposampoy a nog leg nog Tuhan nog motud. ²²Na taluan nu ami, pigondian ta' nog sara' ta nog ita mga

---

^j**20:17** Bastahon niyu Sabur 118:22.

^k**20:20** Da' dun og kopatut nog mga monghuhukum Yahudi motang nog hukuman patoy, sumboy da og gubernador nog bangsa Rom.

Yahudi mogbayad nog buwis sog sultan nog bonuwa Rom atawa onda'?" ²³ Sugaid kiosunan ni Isa nog mongakkal ilon, dadi tinaluan in ilon, ²⁴ "Potongowan niyu akon nog sinsilyu. Sima og patta' dun bug ngalan sog sin kini?" Tinumabal ilon, "Og sultan sog bonuwa Rom." ²⁵ Dadi, talu' ni Isa dinilon, "Bogoy niyu sog sultan og suku' in, bu bogoy niyu sop sog Tuhan og olo-olo nog suku' in."

²⁶ Na da' nilon kosaggow si Isa sog ponaluon in sog gadapan nog kodakolan nog tow, dadi da' na ilon poglogonek bu misobu' ilon sog tinabal ni Isa.

Pasal sog tow nog motubu' puli'

²⁷ Puwas nitu', ongon og tumpukan nog tow Yahudi nog pogingalanan Sadduki nog minangoy ditu' ni Isa. Og mga towanan kini di' tumomba' nog ongon og kotubu' pogdoku' nog kopatoy. ²⁸ Dadi sinakan nilon si Isa, "Tuan guru, ongon og sara' nog misulat ni nabi Musa, nog bila' og laki mokopoglibun, doku' matoy yanin nog da'dun og bata' in, na sumboy poglibunon nog gilug in og mibalu. Dadi bila' mokopogbata' ilon moitung og bata' koyon nog bata' nog laki nin kitu' nog minatoy. ²⁹ Na ongon og pitu kotow nog laki mogilug. Miglibun og gulang bata', sugaid da' yanin pokopogbata' sampoy sog minatoy. ³⁰ Dadi og balu koyon, piglibun nog sunud nog gulang bata', sugaid minatoy da sop nog da'dun og bata'

---

^{20:22} Og kolegan nog mga kownutan nog Yahudi, mokalap ilon nog sabap magun patoyon nilon si Isa. Dadi bila' taluon ni Isa nog di' ilon sumboy mogbayad nog buwis sog Sultan nog Rum, mokopoksumbung ilon sog parinta nog Rum nog simagga' si Isa sog sara nog Rum. Sugaid og duma nog mga Yahudi, og niat nilon molaton mogbayad nog buwis sog parinta nog Rum, po' onda' pogunut og mga tow diyon sog Tuhan. Dadi bila' talu' ni Isa nog mogdadi mogbayad nog buwis sog Rum, molingit da sop og mga duma diyanin. Saan na bisan olo og taluon in mokalap da ilon nog sabapan dun.

in. ³¹ Bu yonin da sop og ikotolu mangoy sog ikopitu. Da' dun da sop og bata' nilon sog libun kitu'. ³² Sog kodoksuan in minatoy da sop og libun. ³³ Dadi sog binaya' gondow, sima na og laki nog libun kitu', po' mipoglibun ma yanin nog pitu kotow kitu'." ³⁴ Og tabal ni Isa dinilon, "Og mga tow dini sog dunya, moglaki bu moglibun. ³⁵ Tibuwa sog waktu nog potubuon na mokpuli' og mga tow tidu sog kopatoy, na og mopatut mokosolod sog surga', di' na moglibun atawa moglaki. ³⁶ Ondi' na ilon matoy mokpuli', po' mama' na ilon nog malaikat bug bata' ilon nog Tuhan po' mitubu' na ilon tidu sog kopatoy.

³⁷ Na bisan si Nabi Musa miksobonnal nog potubuon mokpuli' og mga patoy. Po' sinulat in sog Kitab og tinalu' nog Tuhan sog miksuliyab nog kayu. Talu' in, og Tuhan, yonin na og pinuhanan ni Ibrahim, ni Isahak bu ni Yakub. ³⁸ Tantu kana' yanin og Tuhan nog mga tow patoy, sugaid nog mga totubu'. Dadi motampal nog silo' Ibrahim totubu' pa, bisan minatoy na og lawas nilon. Po' para sog Tuhan, og kotanan nog manusiya' totubu'."

³⁹ Sakali' miktalu' og duma nog guru nog agama, "Tuwan Guru, mobais og tabal nu." ⁴⁰ Na da'dun na og mikotowakkal moksak diyanin.

Og sak pasal sog Al Masih

⁴¹ Dadi miksak si Isa dinilon, talu' in, "Manu tinalu' ma nog mga tow nog og Al Masih solobuk ponupu' ni Daud? ⁴² Bisan si Daud miktalu' sog diyalom Kitab Jabur^m,

'Miktalu' og Tuhan sog Pogbaya'-baya' u:

Ingkud a sog dapit nog lintu u

---

^m**20:42** Bastahon niyu Sabur 110:1.

⁴³toktob podagon ku og mga banta nu dinika.^{n'} ”

⁴⁴Na talu' ni Isa, “Og poktawag ni Daud sog Al Masih, Pogbaya'-baya', na manu tinawag in ma og Al Masih nog Pogbaya'-baya' bila' solobuk tibuwa yanin ponupu' in?”

⁴⁵Dadi soliyon nog mga tow monginongog ni Isa, inadap in og mga mulidin bangka nin taluoy, ⁴⁶“Poghalli' amu sog mga guru nog agama. Mobais og panow-panow nilon dunut juba nilon. Mogloliyag ilon soginahon nog mga tow sog tabu', bu bila' sog poksumbahan atawa sog pogjamuhan, kolegan nilon mingkud sog mga gingkudan para sog mga tow motas. ⁴⁷Sugaid pongagowon nilon og mga garta' nog mga balu libun. Mokpotongow-tongow ilon sog mga tow biyan sog mokopayat nog mga pongoni-ngoni sog Tuhan. Na sabap diyon, mobogat tokodoy og hukuman nog Tuhan dinilon.”

Og poksodokka nog balu libun sog Baloy nog Tuhan

21 ¹Poktingag ni Isa, mitongow in og mga tow dayahan migbotang nog sin sog tuung-tuung. ²Ongon da sop diyon solobuk balu libun miskinan nog linumabu' nog duwa' buk sinsilyu diyon. ³Doksu' miktalu' si Isa, “Taluan ku amu, modakol pa og mibogoy nog balu libun kini tidu sog lam nog migbogoy. ⁴Po' og duma nog migbogoy koyon og labi da nog sin nilon. Tibuwa og balu libun miskinan kini, binogoy in og kotanan nog sin in bisan ganta' poksalyu in na nog kan in.”

ⁿ**20:43** Bila' sog Grik tokodoy: “Ingkud a sog dapit nog lintu u sampoy imungon ku og mga banta nu mama' nog pogbotangan nog botis nu.”

Og waktu nog kosigpitan nog matong posungu'

⁵Na og duma diyon migabit-abit pasal sog lingkat nog Baloy nog Tuhan po' landu' pokohalga' og mga batu nin bu pilingkat sop nog mga olo-olo nog binogoy nog mga tow. Sugaid og talu' ni Isa, ⁶“Matong da og gondow og mga mitongow niyu koyon moladak da, bu da'dun na og motongow niyu nog batu migbangkat diyon.”

⁷Na miksak og mga mulid ni Isa, “Tuan Guru, olo waktuhoy koyon matong, bu olo og gindanan dun?” ⁸Og tabal ni Isa, “Poghalli' amu magun di' amu koakkalan, po' modakol og mga tow nog matong bu kokonya dinilon moktalu' nog ilon dow yonin na akon. Moktalu' sop ilon nog minatong na og waktu, na di' amu tumomba' dun atawa mogunut dinilon. ⁹Bu bila' mokodongog amu nog bunu' bug sasow, di' amu mondok, po' og mama' niyon sumboy matong moguna. Sugaid kana' pa koyon og kiyamat.”

¹⁰Doksu' talu' pa ni Isa, “Mogbunu' og bonuwa sog solobuk nog bonuwa, solobuk bangsa mangoy sog solobuk nog bangsa. ¹¹Ongon og matong nog mokopagas nog linug bug mga ponggutom bug mga saki sog kobonuwahan. Ongon sop og motongow niyu nog mokondok-ondok bu mokosobu'-sobu' nog gindanan sog langit. ¹²Tibuwa sog di' pa koyon moongon, saggowon amu nog mga tow bu poglaatan kamu. Oyton amu sog mga monghuhukum nilon sog mga poksumbahan bangsa amu hukumoy bu pirisuhon kamu. Oyton nilon amu ditu' sog mga sultan bug mga kownutan nog parinta pasal sog pogunut niyu dinakon. ¹³Na yonin koyon og waktu niyu moksuksug dinilon nog Mobais nog Suksugan pasal dinakon. ¹⁴Tibuwa, sog di' pa matong og waktu koyon, popagon niyu og pomikil niyu, bu na' amu mosusa bug olo og tabalon niyu dinilon. ¹⁵Po' bogoyan ku amu nog kokosun

moktalu' nog di' mokotabal og mga banta niyu dun. ¹⁶Tipuhon kamu nog mga mokogulang niyu, gilug niyu, lahasiya' niyu, bug mga supali niyu, bu ongon diniyu og patoyon nilon. ¹⁷Kolingitan kamu nog lam nog tow, po' migunut amu dinakon. ¹⁸Sugaid di' amu mosusa, po' da'dun bisan sobalu nog buk niyu nog mobinsana'. ¹⁹Na bila' mopagas og iman niyu, mobais og koposunguan niyu bila' matoy amu."

Og pogladak nog Yerusalam

²⁰Talu' pa ni Isa, "Na bila' motongow niyu og Yerusalam linibutan na nog modakol tokodoy nog sundalu, kosunan niyu na nog posungu' na moladak. ²¹Dadi sog waktu koyon sumboy molaguy og mga tow sog Yahudya sog kobontudan, bu og mga tow sog diyalom Yerusalam sumboy na mawa', bu og mga tow nog ditu' sog kobukidan di' na ilon sumolod sog siyudad. ²²Po' yonin na koyon og waktu nog pogmulkaan nog Tuhan og bonuwa kini, bu og lam nog misulat sog Kitab^o mounut na sog waktu niyon. ²³Sog waktu niyon mokololat-lolat og mga bodos bug mga mikpodudu' nog bata' in, po' mosolag tokodoy nog mulka' og matong sog mga tow dini. ²⁴Og duma nog mga tow, tigbason nog kalis, bu og duma mosaggow, imungon nog gulipon, bu oyton sog len-len bonuwa. Og Yerusalam kini pogbayaan na nog len bangsa. Jodjak-jodjakan nog mga len bangsa og bonuwa kini bug mga tow in sog bon nog di' modoksu' og waktu nog binogoy dinilon nog Tuhan.

Og kopokpuli' nog Bata' nog Manusiya' sog dunya

²⁵Ongon og mga gindanan nog mokosobu'-sobu' nog sumugat sog gondow, bulan bug mga bitun. Mosolag nog kosusahan og matong dini sog dunya bu landu'

---

^o**21:22** Mogdadi og milabit in koyon yonin na og misulat sog Daniel 9:26 bu Mika 3:12.

og gondok nog mga tow pasal sog dogus nog mosolag nog nabok. ²⁶ Punungon og mga tow pasal sog gondok nilon sog minatong nog kobinsanaan sog dunya, pasal mokongkug na hadja og kotanan nog ditu' sog langit. ²⁷ Na sog waktu koyon monog og Bata' nog Manusiya' tidu sog tas langit sog diyalom nog gabun. Motongow yanin nog mga manusiya' nog mosahaya tokodoy dunut kowasa nin. ²⁸ Na bila' tumagna' na og mga tinalu' u koyon, tongal amu sog tas, bu pogot niyu og pongatoyan niyu dunut nog loliyag po' molani na og pogawon diniyu."

²⁹ Doksu' tinaluan ilon ni Isa biyan sog pononggi', "Tulikoy niyu og kayu nog higera bug mga duma nog kayu. ³⁰ Bila' motongow niyu nog mogganti' nog dawon, kosunan niyu na nog posungu' na momulak bangka pogbunga. ³¹ Ma' niyon da sop, bila' motongow niyu nog miunut og mga tinalu' u koyon, kosunan niyu na nog posungu' na matong og Pogbaya' nog Tuhan. ³² Na taluan ku amu, mounut na doda' og kotanan nog tinalu' u koyon diniyu, sog di' pa motipot matoy og pangkatan nog tow nog motongow nog mga gindanan koyon. ³³ Mobolong na og langit bug lupa', sugaid og talu' u, di' mobolong solama-lama.

³⁴ Dadi pokpotubud amu bagun di' amu mosassat sog dunya. Di' amu mogbulaug, bu moglangu-langu, bu di' amu moksusa nog olo-olo sog dunya. Po' bila' ma' niyon sunoy pa matong og kiyamat nog mama' sopantun nog mitaban kamu nog giman nog da' niyu dodamahoy. ³⁵ Pasal og kiyamat matong na doda' sog kotanan nog manusiya' dini sog dunya. ³⁶ Poghalli' amu bu pongoni-ngoni amu nog ongon og pagas niyu moksandal nog olo-olo nog mga matong posungu', magun di' amu mosipog madap sog Bata' nog Manusiya' bila' matong na."

³⁷ Dadi gondow-gondow diyon si Isa mognasihad sog Baloy nog Tuhan, sugaid gobi-gobi mogangoy yanin sog Bontud Jaytun bu ditu' yanin pogulali. ³⁸ Na bila' og

subu-subu, mangoy og lam nog tow ditu' ni Isa sog Baloy nog Tuhan moginongog nog nasihat in.

Og poksipi nog patoyon si Panghu' Isa

22 ¹Na molani na og Halilaya nog bangsa Yahudi, og waktu nog kuman nog pan nog da'dun og posulig in, yonin na og iningalanan Halilaya Pogliyas.

²Og mga kownutan nog mga koimaman bug mga guru nog agama minontong ilon nog pobiyan bug poynoy og kopatoy nilon ni Isa nog di' kosunan. Po' mondok ilon sog mga tow. ³Tubus simolod og soytan diyon ni Yudas og tow Kiriyud, yonin na og solokotow tidu sog sopulu' bu duwa' sahabat ni Isa. ⁴Na inangoy in isunoy og mga kownutan nog koimaman bug mga kownutan nog moggogipat nog Baloy nog Tuhan bug poynoy og kowakil in ni Isa dinilon. ⁵Dadi migloliyag ilon tokodoy, bu miksolobuk og pikilan nilon nog maktindan ilon magun malap nilon og maksud nilon. ⁶Dadi meleg na si Yudas, bu tidu diyon minontong yanin nog mobais nog waktu bug ponoy og kowakil in dun nog di' kosunan nog kodakolan nog tow.

Mighalilaya silo' Panghu' Isa Al Masih

⁷Na minatong na og Halilaya Pogliyas^p. Yonin kini og waktu nog kuman nog pan nog da'dun og posulig in bu moksumbali' nog bata' nog bilibili, og pomondoman sog waktu nog inawon ilon nog Tuhan tidu sog kopatoy sog Misir.

⁸Dadi sinugu' ni Isa si Petros bu si Yahiya, talu' in, "Angoy amu mokpodinsama' nog kan pogjamuhan ta' nog Halilaya Pogliyas." ⁹Talu' nog duwa' kotow koyon "Ayn dapit og kolegan nu nog podinsamaon nami og kan ta niyu?" ¹⁰Og tabal in,

---

^p**22:7** Tontongon niyu og pokpotampal pasal Halilaya Pogliyas sog Lukas 2:41.

“Pogdatong niyu sog siyudad, molumpak niyu og solokotow laki mikpisan nog bangga' taga tubig. Pogunut amu diyanin, bu solod amu sog baloy nog solodan in, ¹¹bangka niyu taluoy og gapu' nog baloy: ‘Miksak og Guru bug ayn dow og bilik nog pogjamuhan in bug mga mulidin?’ ¹²Dadi potongowon in da diniyu og mosolag nog bilik nog taga panyap na asal, ditu' sog tas nog baloy koyon sog ikoduwa' pangkat in. Na ditu' amu pokpodinsama' nog kan ta niyu.”

¹³Dadi mipanow na og duwa' kotow nog sinugu' in, bangka nilon kotongow og kotanan nog tinalu' ni Isa, bu mikpodinsama' ilon nog pogjamuhan nilon nog Halilaya Pogliyus.

Og bogu nog pigjanjian

¹⁴Dangan misaut na og waktu nog pogjamu, miksalu kuman si Isa bug sopulu' bu duwa' kotow nog sahabat in. ¹⁵Doksu' miktalu' si Isa dinilon, “Meleg u tokodoy moksalu diniyu kuman sog pogjamuhan kini sog di' pa miyan dinakon og kobinsanaan. ¹⁶Po' taluan ku amu, di' u na tokodoy kuman sog pogjamu kini toktoy mounut na og motud nog maana nin sog waktu nog mokopogjukup na og Pogbaya' nog Tuhan.”

¹⁷Doksu' inalap ni Isa og solobuk tasa nog tubig anggul bangka yanin poksukur sog Tuhan, bu tinaluan in og mga mulid in, “Tabuk niyu og tasa kini bangka niyu pogbobahagioy minum. ¹⁸Po' taluan ku amu nog di' u na tokodoy minum mokpuli' nog tubig anggul toktoy sog moglumpuk ita niyu sog Pogbayaan nog Tuhan.”

¹⁹Doksu' minalap yanin nog pan bangka poksukur sog Tuhan. Tubus pinitak in bu dinitu' in sog mga mulid in, talu' in dinilon, “Niyat niyu nog yonin na koyon og lawas u nog binogoy u diniyu. Kan niyu kini og pomondoman niyu dinakon.”

²⁰Dangan midoksu' na ilon kuman, minalap yanin nog tasa nog inumon, bangka poktalú', "Og gungod nog tasa kini, og gindanan nog bogu nog pogjanjian^q nog Tuhan diniyu pobiyán sog dugu' u, po' og dugu' u mobunag para diniyu.

²¹Tibuwa poginongog amu, og tow nog tumipu dinakon dini ningkomun minampu' dinita kuman sog lomisan. ²²Og Bata' nog Manusiya' sumboy na doda' matoy po' asal na koyon ginanta' nog Tuhan, sugaid mosiya-siya og tow nog tumipu diyanin." ²³Dadi miksak-sinakoy na og mga mulid in bug sima ta' bayu' dinilon og tumipu ni Isa.

Og pomilin ni Panghu' Isa sog mga mulid in

²⁴Doksu' niyon, migdaawa na og mga mulid ni Isa bug sima na ta' dinilon og motas. ²⁵Talu' ni Isa dinilon, "Dini sog dunya kini, mogbaya' og mga sultan sog mga piktowan nilon. Bu og kolegan nog mga tow nog taga kowasa, tawagon ilon nog pokpolanihan nog mga tow. ²⁶Sugaid di' amu moglogiling dinilon, po' bug sima og motas tidu diniyu, sumboy og niyat in mama' nog yanin og kinomongudan, bu og nakura', sumboy moimung mama' nog gulipon. ²⁷Po' sima buwan og motas, og tinolagad atawa og miktolagad? Motas na doda' og tinolagad. Tibuwa akon, mama' u nog solokotow miktolagad diniyu. ²⁸Inunungan niyu akon sog kosigpitan ku, ²⁹dadi bogoyan ku amu nog pogbaya', mama' nog pogbaya' nog binogoy dinakon nog Gomma' u, ³⁰magun mokopoksalu ita niyu kuman bu minum sog lomisan ku sog Pogbayaan ku. Bogoyan ku amu nog kowasa monghukum sog sopulu' bu duwa' bangsa nog Israel."

---

^q**22:20** Bastahon niyu Irmiya 31:31-34.

³¹Dadi miktalu' si Isa ditu' ni Simon Petros, long in, "Simon, poginongog a, mingoni og iblis nog sassaton in amu, mama' sopantun nog mga boni' nog tapan'.

³²Sugaid pingoni-ngonihan ku ika sog Tuhan bagun di' mobolong og pongandol nu dinakon. Na bila' maktowbat a, popagas nu og pongandol nog mga gilug nu." ³³Og tabal ni Petros, "Guru, lilla' u mogunut dinika bisan pa mopirisu u atawa matoy u."

³⁴Talu' ni Isa diyanin, "Talu' ku ika Petros, sog di' pa maktukkala' og manuk sog gobi kini, tolu kali a mononsing nog di' nu akon kolilahan."

³⁵Tubus sinakan ni Isa og mga mulid in, "Dangan sinugu' u amu mongnasihat, nog da' u amu kumboyoy mogoyt nog pitaka, atawa gabot niyu bug tolumpa' luwal sog sinolug niyu, kinobus amu ta'?" Talu' nilon, "Onda'." ³⁶Miktalu' si Isa, "Sugaid ningkomun kana' na mama' nog tagna', dadi sima-sima og taga pitaka, atawa gabot sumboy na oyton in. Bu sima-sima og da'dun og kalis in, sumboy mogdagang na nog dogdoy in bagun mokosaluy bisan dona solobuk kalis. ³⁷Po sumboy motuman ningkomun og misulat sog kitab pasal dinakon nog 'Miitung yanin sog mga tow nog mikodugtul sog sara^s.' Mounut na doda' og misulat koyon pasal dinakon." ³⁸Talu' nog mga mulidin, "Tontong nu ba Panghu', ongon duwa' buk kalis ta." Talu' ni Isa "Para na koyon."

Mingoni-ngoni si Panghu' Isa ditu' sog Bontud Jaytun

³⁹Dangan midoksu' si Isa maktalu', mipanow yanin sog Bontud Jaytun mama' nog kilayaman in. Migunut sop og mga mulidin diyanin. ⁴⁰Pogdatong nilon ditu',

---

^r**22:31** Bila' tapan og boni', mawa' og pis bu mampu' sop og duma nog logas. Og maana nin, kolegan nog iblis, pawaon in ilon diyon ni Isa.

^s**22:37** Bastahon niyu Isaya 53:12.

taluh ni Isa sog mga mulid in, "Pongoni-ngoni amu bagun di' amu mosassat."

⁴¹Doksu' mikpolayu'-layu' si Isa sog mga mulid in, mga sotibagan batu og layu' in, bangka yanin sudjud mingoni-ngoni sog Tuhan. ⁴²Taluin, "U Omma', bug mogdadi da, di' nu pobiyanon dinakon og kobinsanaan nog matong. Tibuwa kana' og leg u og motuman, sumboy og leg nu."

⁴³Na mikpotongow diyanin og malaikat tidu sog surga' mogbogoy diyanin nog pagas. ⁴⁴Pasal nog landu' nog logon ni Isa, piogot in og pongoni-ngoni nin. Inulasan tokodoy yanin bu og gulas in miimung mama' nog dugu' miktogdu' sog lupa'. ⁴⁵Pogdoksu' in mongoni-ngoni, minindog yanin bangka angoy sog mga mulid in, bu mitongow in nog mikotulug ilon kiboloyan nog kosusahan. ⁴⁶Talu' ni Isa dinilon, "Manu mitulug amu ma? Pogbuwat amu bangka amu pongoni-ngoni bagun di' amu mosassat."

Og poksaggow ni Panghu' Isa

⁴⁷Soliyan ni Isa moktalu', minatong og modakol nog tow. Si Yudas, og solobuk sog sopulu' bu duwa' mulid ni Isa, og miguna dinilon. Mikpolani yanin ni Isa bangka nin alokoy. ⁴⁸Miktalu' si Isa diyanin. "Yudas, og galok ta' og pobiyon sog poktipu nu nog Bata' nog Manusiya'?" ⁴⁹Poktontong nog mga duma ni Isa nog kana' na mobais og posunguan nilon, talu' nilon ni Isa. "Na, Panghu', ponigbason nami na ilon?" ⁵⁰Bangka na tigbasoy nog mulid in og solokotow nog sosuguon nog imam, bu miputuk og tolinga nin dapit sog lintu. ⁵¹Sugaid talu' ni Isa, "Para na koyon." Tubus inonggaydan ni Isa og tolinga bangka nin populioy. ⁵²Tubus tinaluan ni Isa og mga sumaggow diyanin, yonin na og mga kownutan nog koimaman bug mga kownutan nog mga moggogipat nog Baloy nog Tuhan sampoy

og migmokogulang sog bonuwa, long in, "Mundu u ta' kini po' migoyt amu pa nog kalis bug bobombal? ⁵³Manu da' niyu ma akon saggowoy sog Baloy nog Tuhan nog ditu' u ma gondow-gondow? Sugaid kini na og waktu nog duhulon og kolegan niyu bu og waktu nog mogbaya' og kowasa nog kodoloman^t."

⁵⁴Dadi sinaggow nilon na si Isa bangka nilon oyttoy sog baloy nog kownutan nog gimam.

Mimolilu si Petros nog duma yanin ni Panghu' Isa

Na si Petros miktuyuk da sop sog kolayuan. ⁵⁵Pogdatong nilon, miktagun ilon sog titonga' nog lomalomahan nog baloy koyon bangka ilon ingkud sog molani nin bu minampu' sop si Petros.

⁵⁶Doksu' ongon og sosuguon nog libun mikotongow ni Petros sog molani nog gapuy. Pidongotan in tumontong si Petros bu miktalu' yanin, "Og tow koyon og duma nin na doda'." ⁵⁷Sugaid mimolilu si Petros, talu' in, "Buwe', di' u yanin kilalahan."

⁵⁸Da' kobon, ongon na sop og mikotongow ni Petros, bu miktalu', "Ika og duma a da sop nilon." Tinumabal si Petros, "Kana' le."

⁵⁹Dangan souras na og mikobiyan, ongon na sop og miktalu', "Duma tokodoy ni Isa og tow kini, po' og tow Jalil da sop yanin kini." ⁶⁰Tibuwa og tabal ni Petros, "Onda' dun og sene sabut u nog mga pinalu' nu koyon." Soliyan pa ni Petros miktalu', sododuun miktukkala' og manuk. ⁶¹Dadi linumenge' si Isa bangka nin tontongoy si Petros, bangka pa kopondom ni Petros og tinalu' ni Isa diyanin, "Sog di' pa miktukkala' og manuk, tolu kali a mononsing nog di' nu akon kolalahan."

---

^t**22:53** Og kowasa nog kodoloman yonin na og kowasa nog iblis.

⁶²Na linumuwas mogdayun si Petros bangka poksingkok mogaduy kobalan nog poksusun in.

Piadap si Panghu' Isa nog mga kobogollalan

⁶³Dadi pigunda-undahan bu piglambot si Isa nog mga tow nog miktunggu' diyanin. ⁶⁴Doksu' binogbodan nilon og mata nin bangka suntukoy, bangka nilon sakoy, talu' nilon, “Antuk nu, sima og sinumuntut dinika?” ⁶⁵Bu modakol pa og talu' nog mokosipog nog tinalu' nilon ni Isa.

⁶⁶Poglogondow, miktopuk na og mga moghuhukum nog bangsa Yahudi^u, mga mokotas nog gimam bug mga guru nog sara' agama magun hukumon nilon si Isa.

⁶⁷Talu' nilon, “Taluan nu ami bug ika nota' og Al Masih.” Og tabal ni Isa, “Bila' taluan ku amu, di' amu da tumomba'.” ⁶⁸Bu bila' sakan ku amu, di' amu da sop tumabal. ⁶⁹Sugaid tidu ningkomun, og Bata' nog Manusiya' mingkud sog dapit lintu nog Tuhan nog Mokowasa.” ⁷⁰Dadi miksak ilon kotanan, “Bila' ma' nitu', og Bata' a ta' nog Tuhan?” Tinumabal si Isa, “Mama' na nog tinalu' niyu.” ⁷¹Na talu' nilon, “Manu malap ita pa ma nog saksi' nog midongog ta niyu na ma og lam nog tinalu' in?”

23 ¹Dadi minindog og lam nog monghuhukum kitu', bangka nilon oytoy si Isa ditu' ni Pilatu, og gubernador diyon.

Piadap si Panghu' Isa ditu' ni Pilatu bu ni Herod

²Sinumbung nilon yanin ditu' sog gadapan ni Pilatu, talu' nilon, “Og tow kini migoyt nog sasow sog bangsa ta bu migondi' mogbayad nog buwis sog sultan nog

---

^u**22:66** Og ngalan nog lumpukan nog moghuhukum koyon og Sanhedrin.

Rom, bu inangkon in pa nog yanin og Al Masih, og sultan.”³ Sinakan ni Pilatu si Isa, “Ika ta' og sultan nog mga Yahudi?” Tinumabal si Isa, “Tinalu' nu na.”⁴ Doksu' miktalu' si Pilatu sog mga kownutan nog mga koimaman bug sog kodakolan nog tow, “Da' dun og motongow u nog dusa nog tow kini nog patut hukumon.”⁵ Sugaid dimaawa tokodoy ilon, talu' nilon, “Og poktintulu' in mikobogoy nog sasow sog lam nog tow sog bonuwa Yahudya, tidu sog Jalil sampoy dini sog Yerusalem.”

⁶ Pogdongog ni Pilatu nog tinalu' nilon, miksak yanin bila' og tow Jalil ta' si Isa.

⁷ Dangan kiosunan ni Pilatu nog si Isa tidu sog bonuwa nog pimarintahan ni Datu' Herod, piangoy in si Isa ditu' diyanin, po' sog waktu koyon kitangan nog diyon sop yanin sog Yerusalem.

⁸ Na migloliyag tokodoy si Datu' Herod dangan mitongow in si Isa, po miyobon na yanin meleg tumontong nog mokosobu'-sobu' nog ginang ni Isa pasal sog dongogan in. ⁹ Saan na modakol og sinak ni Datu' Herod ditu' ni Isa, sugaid da' tokodoy yanin tabal. ¹⁰ Migindog sop diyon og mga kownutan nog mga koimaman bug mga guru nog agama bu minamal ilon moksumbung pasal ni Isa. ¹¹ Dadi pimosipog bug pigunda-undahan ni Datu' Herod bug mga sundalu nin si Isa, bangka nilon pojubahoy nog molingkat bangka nilon populioy ditu' ni Pilatu.

¹² Tidu sog gondow nitu', mikopoksupali si Datu' Herod bu si Pilatu, po' sog tagna' migbanta ilon.

¹³ Na pitawag ni Pilatu og kownutan nog mga koimaman, og mga migmokogulang sog bonuwa koyon, bug duma pa nog mga tow. ¹⁴ Talu' ni Pilatu dinilon, “Inoyt niyu dini dinakon og tow kini po og talu' niyu migoyt yanin nog sasow. Sugaid dangan sinakan ku yanin dini sog kodakolan niyu, na da'dun og mitongow u nog dusa mama' na nog sumbungan niyu kitu'. ¹⁵ Bisan pa si Datu' Herod, da'dun og

mitongow in nog dusa nin, saan na pipuli' in dini. Da' dun doda' og ginang nog tow kini nog patut yanin patoyon dun. ¹⁶Dadi polambut u tibuwa yanin, bangka u poluwasoy.”

¹⁷Sog waktu nog Halilaya Pogliyus, sumboy mokpoluwas si Pilatu solokotow nog pinirisu. ¹⁸Sugaid migdongan-dongan moglosik og tumpukan nog tow, talu' nilon, “Popatoy nu na og tow koyon, bu poluwas nu si Barabbas.” ¹⁹Si Barabbas kini pinirisu po' mikopogunut yanin sog mga tow nog simagga' sog parinta nog bangsa Rom ditu' sog Yerusalem, bu mikopatoy pa yanin.

²⁰Tinaluan ni Pilatu mokpuli' og mga tow po' og kolegan in poluwason si Isa.

²¹Sugaid limosik mokpuli' og mga tow, talu' nilon, “Lansang nu yanin sog kayu, lansang nu yanin sog kayu!”

²²Doksu' miktalu' na sop puli' si Pilatu dinilon, long in, “Manu, olo og dusa nog miinang in? Da' dun og mitongow u nog dusa nin, saan na kana' yanin patut patoyon. Polakposon ku tibuwa yanin bangka u poluwasoy.” ²³Tibuwa sigi-sigi da og losik nilon nog mopagas nog sumboy lansangon sog kayu si Isa, bu da'dun na og gulali nilon moggekesan. ²⁴Saan na binotangan na ni Pilatu nog hukuman si Isa mama' na nog pingoni nog mga tow. ²⁵Piluwas in si Barabbas nog pinirisu kitu' pasal sog poksagga' in sog parinta bu mikobunu' pa yanin, po' yanin og kolegan nog mga tow nog poluwason. Sugaid inuwakil in na si Isa sog mga tow bagun moinang nilon og kolegan nilon.

Og poglansang ni Panghu' Isa sog kayu

²⁶Dangan inoyt nilon si Isa posungu' sog poglansangan dun, milumpak nilon si Simon og tow Kirini nog posungu' sog siyudad tidu sog guma. Tinogol nilon poyton dun og kayu bangka potuyukoy ni Isa.

²⁷Modakol nog tow og miktuyuk sog binayaan ni Isa, sampoy na og mga kolibunan nog mikkorukkaan bangka poksingkok mogaduy pasal diyanin. ²⁸Na linumingoy si Isa dinilon bangka poktalul, "Mga kolibunan sog Yerusalam, di' niyu akon pogaduyan, tibuwa og pogaduyan niyu og ginawa niyu bug mga gumbata' niyu. ²⁹Pasal ongon da og waktu nog moktalul' og mga tow, 'Mobais og sukud nog mga kolibunan nog baug bug da' pokopodudu' nog bata'.' ³⁰Sog waktu koyon moktalul' ilon sog mga bontud, 'Bais pa bosiya nog motugban amu posungu' dinami, bais pa nog kodigbunan niyu ami^v.' ³¹Pasal bila' ininang nilon kini sog tow nog da'dun og dusa nin, olo na bayu' in og moinang sog tow nog taga dusa^w?"

³²Na ongon sop og duwa' kotow molaat og inoyt nilon po' pogdonganon patoyon bu si Isa. ³³Dangan mikodatong ilon sog bonuwa nog pogingalanan nog Bakuk, linansang nilon si Isa bug duwa' kotow nog molaat. Og solokotow binotang sog lintu bug solokotow sog bibang in. ³⁴Dangan ditu' na si Isa sog tas nog kayu, mingoni-ngoni yanin, talu' in, "U Omma', ampun nu ilon po' da' nilon kosunoy og pinginang nilon."

---

^v**23:30** Bastahon niyu Hoseya 10:8.

^w**23:31** Bila' sog Grik: "Pasal bila' ininang nilon kini sog kayu nog milow pa, olo bayu' in og inangon nilon sog kayu nog migangu na."

Na pigbahagian nilon og mga ponapot ni Isa, migbunut-bunut ilon bug sima ta' og mokalap dun.

³⁵Modakol og mga tow nog migbantoy, bu pigunda-undahan si Isa nog mga kownutan nog Yahudi, talu' nilon, "Mokotabang yanin sog duma, dadi sumboy kotabangan in sop og ginawa nin bila' motud nog Al Masih yanin, og pinili' nog Tuhan." ³⁶Pigunda-undahan sop yanin nog mga sundalu. Mikpolani ilon bangka nilon toyooy si Isa nog suka'. ³⁷Tubus tinaluan nilon si Isa, "Bila' ika og sultan nog bangsa Yahudi, tabang nu og lawas nu."

³⁸Na ongon og sulat nog binotang sog tas nog gulu ni Isa, og mikosulat diyon, "Yonin na kini og sultan nog bangsa Yahudi."

³⁹Doksu' migunda-unda da sop ni Isa og solokotow nog linansang sog kayu, talu' in, "Kana' ta' ika og Al Masih? Na tabang nu og lawas nu sampoy ami."

⁴⁰Sugaid pigboluanan yanin nog duma nin, talu' in, "Di' a ta' mondok sog Tuhan? Og hukuman nog binotang diyanin batuk da bug hukuman nog binotang dinita.

⁴¹Sugaid ita kini patut hukumon po' mikodusa ita, tibuwa yanin da'dun og dusa nin." ⁴²Tubus tinaluan in si Isa, "Isa, pondom nu dona akon bug mogbaya' a na."

⁴³Og tabal ni Isa diyanin, "Janji' u dinika, sog gondow kini mogdunut ita sog surga'."

Og kopatoy ni Panghu' Isa

⁴⁴Dangan og lotuwondow na, dimolom na tokodoy og bonuwa koyon sampoy na sog lisag tolu ⁴⁵po' og gondow da' silak. Bu og kurtina nog modikpol nog pigdonding sog diyalom bilik Sutsi ditu' sog Baloy nog Tuhan, migodit tonga'.

⁴⁶Doksu' miktalu' si Isa nog mopagas, long in, "U Omma', poglilla' u og nyawa u dinika," bangka pa kogotus og ginawa nin.

⁴⁷Dangan mitongow nog kapitan nog mga sundalu og mga kokohinang kini, pinudji nin og Tuhan, bu talu' in, "Motud doda' og tow kini mologdong nog tow."

⁴⁸Dangan mitongow nog lam nog tow nog miglumpuk tumontong nog biyan-biyan koyon, minuli' ilon sampoy nog piksuntuk-suntut nilon og digdob nilon kobalan nog kosusahan nilon. ⁴⁹Sugaid og kotanan nog mga duma ni Isa nog mikokilala diyanin sampoy na og mga kolibunan nog migunut diyanin tidu sog Jalil, mikpobagak ilon ditu' sog kolayuan tinumontong nog lam nog mikobiyan.

Og pokkubul ni Panghu' Isa

⁵⁰Dadi ongon og tow nog pogingalanan nog Yusup tidu sog Arimati og solobuk bonuwa nog Yahudya. Mobais bu mologdong yanin nog tow, bu sakup yanin nog kobogollalan nog bangsa Yahudi. ⁵¹Onda' yanin koleg sog pigisunan nilon nog pokpatoy nilon si Isa, bu migbagad yanin nog pogdatong nog Pogbaya' nog Tuhan. ⁵²Minangoy yanin ditu' ni Pilatu bangka nin pongonihoy og bangkoy ni Isa. ⁵³Doksu' inalap in og bangkoy ni Isa ditu' sog kayu bangka nin saputoy nog kokana' puti' bangka nin kubuloy sog langub nog da' pa sibon kokubuloy.

⁵⁴Na og gondow kitu', gondow poktogama. Dangan simindop hadja og gondow, miktagna' na og Gondow nog Pogogulali. ⁵⁵Migunut og mga kolibunan nog timuyuk ni Isa tidu sog Jalil diyon ni Yusup sog pongubulan. Mitongow nilon bug poynoy og pogbotang nog bangkoy ni Isa sog diyalom nog kubul. ⁵⁶Tubus minuli' ilon bangka ilon pogimung nog mga ginis-ginisan nog pokpomut sog bangkoy in. Tibuwa poggondow nog Pogulali, minulali ilon po' yonin koyon og sara'.

Mitubu' si Panghu' Isa tidu sog kopatoy

24 ¹Dadi sog doli ondow nog Gahad, minangoy og mga kolibunan sog kubulan dunut pokpomut nog sinimpan nilon. ²Pogdatong nilon, mitongow nilon nog mililid na og tambol nog pongubulan. ³Na, simolod na ilon sog diyalom, tibuwa da' na nilon kotongow og bangkoy ni Panghu' Isa. ⁴Dadi misobu' ilon tokodoy bu sunoy pa ongon og duwa' kotow nog laki nog migindog sog molani nilon, bu miksahaya og ponapot nilon. ⁵Dadi miyondok tokodoy og mga kolibunan kini, bangka ilon sudjud sog lupa'. Sugaid miktalu' og duwa' kotow nog laki dinilon, "Manu minontong amu ma nog totubu' dini sog pongubulan? ⁶Da' yanin dini, mitubu' yanin mokpuli'. Pandom niyu og tinalu' in diniyu sog ditu' pa yanin sog Jalil, ⁷nog sumboy wakilon og Bata' nog Manusiya' sog kowasa nog mga tow baldusa, bangka lansangoy sog kayu. Sugaid sog ikotolu ondow motubu' da yanin mokpuli'." ⁸Na mipondom nilon og tinalu' ni Isa dinilon.

⁹Dadi mikpuli' na ilon tidu sog pongubulan. Piosunan nilon og sopulu' bu sala sahabat ni Isa bu sog lam nog mga kodumahan nilon. ¹⁰Og mga libun kini nog minangoy sog pongubulan bangka poksuksug, yonin na si Mariam nog tow Magdala, si Yowanna, si Mariam og gina' ni Yakub, bug duma pa nog mga kolibunan. ¹¹Sugaid og niyat nog mga mulid, migimung-imung tibuwa ilon, saan na da' ilon tomba'. ¹²Tibuwa dangan midongog ni Petros, gimobok yanin sog kubulan. Pogdatong in, inoklungan in og diyalom nog kubul, bu da'dun og mitongow in muwal da og saput. Minuli' yanin bu misobu' bug olo ta' og ma' nitu' kitu'.

Mikpotongow si Panghu' Isa sog duwa' kotow mulid in

¹³Sog gondow da koyon, ongon og duwa' kotow nog mulid ni Isa posungu' sog bonuwa Emmaus. Og layu' in tidu sog Yerusalam mga sopulu' bu sala kilumitru. ¹⁴Migabit-abit ilon pasal sog lam nog mikobiyon ni Isa. ¹⁵Solijan nilon mogabit-abit, sunoy pa mikpolani si Isa bangka pogunut mopanow dinilon. ¹⁶Mitongow nilon si Isa, sugaid kidungmaan og ponontong nilon dun saan na da' nilon yanin kolilahoy. ¹⁷Dadi sinakan ilon ni Isa, "Olo og pigabit-abitan niyu solijan niyu mopanow?" Limota' ilon bu motongow sog mulu' nilon og kosusahan. ¹⁸Dadi tinumabal og solokotow dinilon nog pogingalanan si Kilupas, "Ika da bayu' in og tow nog mikangoy sog Yerusalam nog da' pokokosun nog lam nog mikobiyon ditu' bogu-bogu kini." ¹⁹Dadi miksak si Isa, "Olo buwan og mikobiyon ditu'?" Tinumabal ilon, "Pasal ni Isa og tow nog tidu sog Nasaret. Solobuk yanin nabi, bu mokowasa yanin tidu sog ponaluon bug ponginangon in sog ponontong nog Tuhan bug sog lam nog tow. ²⁰Tibuwa inuwakil yanin nog mga kownutan nog mga koimaman bug mga nakura' ta niyu nog len ditu' sog pomarinta nog bangsa Rom. Tubus hinukum nilon yanin nog patoy, bu linansang sog kayu. ²¹Yanin og pigbagadan nami nog mokopuwas nog bangsa Israel tidu sog bangsa Rom. Sugaid ningkomun og ikotolu ondow tidu sog kopatoy in. ²²Tibuwa og duma nami nog kolibunan, migbogoy nog mokosobu' dinami. Minangoy ilon sog pongubulan koyona doli ondow. ²³Onda' na dow ditu' og bangkoy nog Panghu'. Mikpuli' ilon moksuksug nog ongon dow og malaikat og mikpotongow dinilon bu miktalu' nog og Panghu' mitubu' dow puli'. ²⁴Dadi og duma nami minangoy da sop ditu' sog kabul bu og sinuksug nog mga kolibunan, yonin da sop og mitongow nilon, bu og Panghu' da' sop nilon kotongow."

²⁵Doksu' tinaluan ilon ni Isa, "Mologon amu doda' posabuton bu potombaon sog mga tinalu' nog mga konabihan. ²⁶Kana' ta' tinalu' nog mga konabihan nog sumboy mokobiyon og Al Masih nog kobinsanaan koyon bangka yanin populion sog motas nog kobotang-botang in?" ²⁷Puwas nitu' pitampal ni Isa dinilon og misulat sog diyalom nog Kitab pasal diyanin tidu sog mga sinulat ni Nabi Musa bug lam nog konabihan.

²⁸Dadi dangan mikodopot na ilon sog bonuwa nog posunguan nilon, migbalu'-balu' si Isa nog mogdayun na yanin. ²⁹Sugaid inonggat tokodoy yanin nog duwa' kotow kitu', talu' nilon, "Dini a pa dinami, po' posungu' na gobi." Dadi sinumolod na yanin dunut sog duwa' kotow.

³⁰Dangan miningkud na ilon kuman, minalap si Isa nog pan bangka yanin poksukur sog Tuhan, doksu' binola' in bangka nin bogoyoy sog duwa' kotow. ³¹Na sododuun mibuka' og pikilan nilon bu kilalahan nilon na si Isa, tibuwa mibolong da sop yanin mogdayun. ³²Talu' nog solokotow-posolokotow dinilon, "Saan doma mobais tokodoy og porossahan ta dangan pidolag in dinita koyna sog dalan og pasal sog Kitab."

³³Dadi mikpuli' ilon mogdayun sog Yerusalem. Mitongow nilon ditu' og sopulu' bu sala kotow nog sahabat ni Isa bug duma pa nog miktompok diyon. ³⁴Talu' nilon sog duwa' kotow nog minatong, "Motud tokodoy nog mitubu' mokpuli' si Isa po' mikpotongow yanin ni Simon." ³⁵Tubus miksuksug da sop og duwa' kotow kitu' pasal sog kibiyon-biyanan nilon sog dalan, bu pasal ponoy og pokkilala nilon ni Isa pogdoksu' in bolaoy og pan.

Mikpotongow si Panghu' Isa sog mga mulid in

³⁶Soliyan nog duwa' kotow koyon moksuksug dinilon, sododuun minindog si Isa sog molani nilon, bu og talu' in dinilon, "Assalamu alaykum. Og kosannangan diyon diniyu." ³⁷Na kiondokan ilon tokodoy po' balu' nilon dun, og limukud og mitongow nilon. ³⁸Sugaid og talu' in dinilon, "Manu mondok amu ma? Bu manu mogduwa'-duwa' og diyalom nog pikilan niyu?" ³⁹Tontong niyu ba og komot bug botis u bagun niyu kosunan nog akon og mitongow niyu. Kikap niyu akon bagun niyu kosunan, po' og limukud, da'dun og gungod bug tulun in, sugaid akon ongon. ⁴⁰Dadi pitongow in dinilon og pali' sog komot in bug botis in. ⁴¹Tibuwa da' ilon tantu tomba' po' migampu' og loliyag bu kosobu' nilon. Dadi sinakan ilon ni Isa, "Ongon ta' og mokaan niyu dini?" ⁴²Binogoyan nilon yanin nog solobuk nog soda' tiniti'. ⁴³Na inalap ni Isa og soda' bangsa nin kanoy diyon sog pogadap-adapan nilon. ⁴⁴Pogdoku' talu' in, "Og kibiyang-biyangan ku kini, yonin na og tinalu' u diniyu sog waktu nog migdunut-dunut ita niyu pa. Tinalu' u nog sumboy mounut og lam nog misulat pasal dinakon sog Kitab Tawrat nog sinulat ni nabi Musa, bu og misulat nog mga konabihan, bu sog Kitab Jabur." ⁴⁵Doku' pidolag in og pikilan nog mga mulid in supaya mosabut nilon mahatul og gungod nog mga Kitab. ⁴⁶Talu' in dinilon, "Yonin kini og misulat sog diyalom nog Kitab: 'Og Al Masih sumboy miyan sog kobinsanaan bu matoy, sugaid sog ikotolu nog gondow tidu sog kopatoy in, motubu' da mokpuli'x.'" ⁴⁷Bu misulat sop nog suboy na pokposun sog mga kobangsa-bangsahan tagnaan dini sog Yerusalem, nog bila' maktowbat og mga tow nog dusa nilon, ampunon ilon nog Tuhan sabap sog Al Masih. ⁴⁸Amu na

---

^x**24:46** Mialap bayu' in sog Isaya 53.

koyon og mikosaksi' nog lam nini. ⁴⁹Poginongog amu, pangoyon ku dini og Ru nog Tuhan nog jinanji' nog Gomma' u. Tibuwa sumboy mogbagad amu dini sog siyudad toktob sog motabuk niyu og kowasa nog tidu sog surga'."

Og pogangoy ni Panghu' Isa sog surga'

⁵⁰Doksu' inoyt ilon ni Isa sog bonuwa Betani. Dangan diyon na ilon, ininat ni Isa og komot in sog tas langit bu binarakatan in ilon. ⁵¹Soliyan ni Isa mogbarakat dinilon, ginonatan in na ilon, po' ininat na yanin sog surga'. ⁵²Dadi sinumba nilon si Isa bangka ilon uli' sog Yerusalem dunut loliyag nilon. ⁵³Bu sigi-sigi na ilon diyon sog Baloy nog Tuhan mokpuji.